

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 24 – 30 Mart 2009	Yayımlandığı Tarih 31 Mart 2009	Sayı 405
---	---	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [25/2/2009 Tarih ve 5840 Sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunu](#) (R.G. 24 Mart 2009 – 27179)
- [Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar Hakkında 2009/14799 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı](#) (R.G. 29 Mart 2009 – 27184)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2006/53, K: 2009/21 Sayılı Kararı](#) (R.G. 28 Mart 2009 – 27183)
- [Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden 3 Adet Karar](#) (R.G. 26 Mart 2009 – 27181)
- [Yargıtay 6. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#) (R.G. 26 Mart 2009 – 27181)
- [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#) (R.G. 26 Mart 2009 – 27181)
- [Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#) (R.G. 28 Mart 2009 – 27183)
- [Sayıştay Başkanlığından 1 Adet Karar](#) (R.G. 27 Mart 2009 – 27182)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Balçık ve Diğerleri/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Birdal/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Çeliker/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(ERN Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş./Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Ete/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Fazıl Ahmet Tamer/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Göktaş/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Gürceğiz ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Söğüt/Türkiye Davası\)](#)
- [Kamu İhale Kurumundan 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu Kapsamındaki Yapım İşlerinde Beklenmeyen Fiyat Artışları Nedeniyle Uygulanacak İlave Fiyat Farkı Esaslarının Uygulanmasına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ](#) (R.G. 24 Mart 2009 – 27179)
- [Maliye Bakanlığından Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ \(Sayı: 2009-9\)](#) (R.G. 24 Mart 2009 – 27179)
- [Dış Ticaret Müsteşarlığından 4703 Sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın](#)

[Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanunla Düzenlenmiş Olan İdari ve Uygulanmasına Dair Kanunla Düzenlenmiş Olan İdari İlişkin Tebliğ](#)
(R.G. 27 Mart 2009 – 27182)

- [Adalet Bakanlığında İhalelere Katılmaktan Yasaklama Kararı](#)
(R.G. 24 Mart 2009 – 27179)
- [Adalet Bakanlığında İlân](#)
(R.G. 26 Mart 2009 – 27181)

 [İçindekilere dön](#)

Kanun

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU KANUNU

Kanun No. 5840

Kabul Tarihi: 25/2/2009

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı, kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi, kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik olarak ülkemizde ve uluslararası alandaki gelişmeleri izlemek, bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek, kendisine esas veya tali olarak havale edilen işleri görüşmek, istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kanun tasarı ve teklifleriyle kanun hükmünde kararnameler hakkında ihtisas komisyonlarına görüş sunmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisinde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Komisyonun kuruluşu

MADDE 2 – (1) Üye sayısı Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurulca belirlenecek Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda; siyasi parti grupları ile bağımsızlar Meclisteki sayılarının -boş üyelikler hariç- üye tam sayısına nispet edilmesi ile bulunacak yüzde oranına uygun olarak temsil edilirler.

(2) Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeleri belirlenirken kadın milletvekilleri ile insan hakları konusunda uzman milletvekillerine öncelik tanınır.

(3) Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyelikleri için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. Her iki devre için seçilenlerin görev süresi iki yıldır.

(4) Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu siyasi parti gruplarının yüzde oranlarına göre bir başkan, iki başkanvekili, bir sözcü ve bir katip seçer. Bu seçim, üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplanan Komisyonun, toplantıya katılanlarının salt çoğunluğunun gizli oyuyla yapılır.

Komisyonun görevleri

MADDE 3 – (1) Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun görevleri şunlardır:

a) Kendisine esas veya tali olarak havale edilen işleri görüşmek, Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin kadın erkek eşitliği konusunda T.C. Anayasasına, uluslararası gelişmelere ve yükümlülöklere uygunluğunu inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak.

b) Her yasama yılının sonunda Türkiye'deki kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik gelişmelere ve Komisyonun o yılı faaliyetlerine ilişkin bir değerlendirme raporu hazırlamak ve bunu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmak.

c) Kadın hakları ile kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik olarak diğer ölkelerdeki ve uluslararası kuruluşlardaki gelişmeleri takip etmek, gerektiğinde yurt dışında incelemelerde bulunmak ve bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek.

ç) Kadın erkek eşitliği konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına ilişkin gerekli bilgi ve dokümanları temin etmek.

d) Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların kadın erkek eşitliği ve kadın hakları konusundaki hükümleri ile T.C. Anayasası ve diğer ulusal mevzuat arasında uyum sağlamak için yapılması gereken değişiklikleri ve düzenlemeleri belirlemek.

e) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale edilen kadın erkek eşitliğinin ihlaline ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruları incelemek ve gerekli gördüğü hallerde ilgili mercilere iletmek.

f) Kadın erkek eşitliği konusunda kamuyu bilgilendirici etkinlikler yapmak.

Komisyonun yetkileri

MADDE 4 – (1) Komisyon görevleri ile ilgili olarak genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile gerçek ve tüzel kişilerden kanunlarda öngörölen usullere uyarak bilgi istemek ve ilgililerini çağırarak bilgi almak yetkisine sahiptir.

(2) Komisyon görev alanıyla ilgili faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum örgütleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının çalışmalarından yararlanabilir.

(3) Komisyon gerekli gördüğünde uygun bulacağı uzmanların bilgisine başvurabilir, Ankara dışında da çalışabilir.

Komisyonun çalışma usul ve esasları

MADDE 5 – (1) Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üye tam sayısının en az üçte biri ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tam sayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.

(2) Komisyon yıllık faaliyet ve değerlendirme raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Bu rapor, Danışma Kurulunun görüş ve önerisi ile Genel Kurul gündemine alınabilir ve üzerinde görüşme açılabilir.

(3) Komisyon raporu, Başbakanlık ve ilgili bakanlıklara Başkanlıkça gönderilir.

(4) Komisyon Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kendisine havale olunan başvurularla ilgili, başvuru sahibine, yapılan işlem ve başvurunun sonucu hakkında havale tarihinden itibaren en geç üç ay içinde bilgi verir.

(5) Komisyon alışmaları ile ilgili olarak, yurt içi ve yurt dışı gevlendirmelere ait giderler, Komisyon kararı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının onayı ile 6245 sayılı Harciraħ Kanunu hükümlerine göre Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden karşılanır.

Uygulanacak İçtüzük

MADDE 6 – (1) Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun çalışmalarında, bu Kanunda düzenleme olmayan hallerde Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri uygulanır.

(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü gerezince komisyonlar üzerinde haiz olduğu denetleme yetkisi bu Komisyon için de geçerlidir.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Siyasi parti grupları Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu yeliklerine yapılacak ilk seçimler için adaylarını Kanunun yayımını izleyen bir hafta içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bildirirler. Bu yeler Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23 üncü döneminin sonuna kadar görev yaparlar.

Yürürlük

MADDE 7 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8 – (1) Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ve Bakanlar Kurulu yürütür.

23/3/2009

[R.G. 24 Mart 2009 – 27179]

— • —

 [İçindekilere dn](#)

Bakanlar Kurulu Kararı

Karar Sayısı : 2009/14799

6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Kararnameye ektir.

Ekli ‘‘Sözleşmeli Personel alıştırılmasına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar’’ın yürürlüğe konulması; Devlet Bakanlığının 25/12/2008 tarihli ve 23065 sayılı yazısı üzerine, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre, Bakanlar Kurulu’nca 2/3/2009 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAşKANI

SöZLEşMELİ PERSONEL ALIşTIRILMASINA İLİşKİN ESASLARDA DEğİşİKLİK YAPILMASINA DAİR ESASLAR

MADDE 1 – 6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel alıştırılmasına İlişkin Esasların 9 uncu maddesinin nc fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

‘‘Sözleşmeli kadın personele, doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam on altı hafta süre ile ücretli doğum izni verilir.’’

‘‘Doğum izni sebebiyle Sosyal Güvenlik Kurumunca denen geçici iş göremezlik deneği ilgilinin ücretinden düşülür.’’

MADDE 2 – Aynı Esasların 14 üncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Sözleşmeli personel pozisyonları merkezde toplam sayı olarak, taşrada ise il bazında tahsis edilir. Maliye Bakanlığınca vize edilen pozisyonlara ilişkin cetvellerin bir örneği ilgili kurumlar tarafından vize tarihinden itibaren bir ay içinde elektronik ortamda Devlet Personel Başkanlığına gönderilir.”

MADDE 3 – Aynı Esasların ek 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yeniden hizmete alınma

Ek Madde 1 – Doğum ve askerlik sebebiyle hizmet sözleşmesi feshedilen sözleşmeli personelin pozisyonu saklı tutulur ve istekleri halinde bu personel ayrıldığı kurumunda yeniden hizmete alınır. Ancak yeniden hizmete alınacak sözleşmeli personelin;

a) Sözleşmesinin feshi sebebiyle iş sonu tazminatı almamış bulunması,

b) Doğum sebebiyle hizmet sözleşmesini feshedenlerin, doğum izninin bitiminden itibaren en geç bir yıl; askerlik sebebiyle hizmet sözleşmesi feshedilenlerin ise terhis tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yeniden istihdam edilmek üzere ayrıldığı kurumuna yazılı talepte bulunması,

gerekmektedir. Kurumlar, yazılı talebi takip eden en geç otuz gün içinde ilgilileri istihdam ederler.

Bu madde çerçevesinde yeniden istihdam edilecek personel ile yapılacak sözleşme eski sözleşmenin devamı niteliğindedir.

Birinci fıkrada belirtilenler hariç olmak üzere, hizmet sözleşmelerini kendi istekleri ile feshedenler, fesih tarihinden itibaren bir yıl geçmedikçe ayrıldıkları kurumların sözleşmeli personel pozisyonlarına yeniden atanamazlar.

MADDE 4 – Aynı Esaslara, ekli 3 sayılı cetvel eklenmiş ve söz konusu Esasların ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“c) Bu Esaslara ekli 3 sayılı cetvelde unvanları belirtilen sözleşmeli personel pozisyonlarına KPSS (B) grubu puan sırasına konulmak kaydıyla alım yapılacak her bir unvan için boş bulunan sözleşmeli personel pozisyonunun on katına kadar aday arasından ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınav başarısı sırasına göre yapılacak yerleştirme,”

“Kamu kurum ve kuruluşlarının yurtdışı teşkilatlarında istihdam edilecek personel, yabancı uyruklular ve yükseköğretim kurumlarının gemiadamı pozisyonları ile araştırma-geliştirme projelerinde proje süreleri ile sınırlı olmak üzere istihdam edecekleri personel ile bu Esaslara ekli 1 sayılı cetvelde unvanları belirtilen sözleşmeli personel pozisyonları için sınav şartı aranmaz.”

“Adli ve idari yargı ile ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bu Esaslar kapsamında çalıştırılmak üzere alınacak sözleşmeli personel 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 114 üncü maddesindeki usul ve esaslara göre sınava tabi tutularak istihdam edilir.”

MADDE 5 – Aynı Esaslara aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“Kurum içi yer değişikliği

Ek Madde 3 – Sözleşmeli personelin kurumlar arası yer değişikliği yapılamaz.

Sözleşmeli personelin kurum içi yer değişikliği ise aşağıdaki hallerde Kurumca gerçekleştirilebilir.

a) Kurumun hizmet icapları dikkate alınarak, aynı unvan ve hizmet niteliklerini haiz sözleşmeli personelin kurum içi karşılıklı yer değiştirme talepleri, pozisyonunun vizeli olduğu birimde fiilen en az bir yıl çalışmış olmaları şartıyla yerine getirilebilir.

b) Personelin eş durumuna bağlı kurum içi yer değişikliği talebi; vizeli olduğu birimde fiilen en az bir yıl çalışmış olması, geçiş yapacağı hizmet biriminde aynı unvan ve niteliği haiz boş pozisyon bulunması ve kamu personeli olan eşin, kurum içi görev yeri değişikliği mümkün olmayan veya mevzuatı uyarınca zorunlu yer değiştirmeye tabi tutulan bir görevde bulunması kaydıyla yerine getirilebilir.

c) Sağlık sebebine bağlı kurum içi yer değişikliği talebi; mazeret süresince geçerli olmak üzere, personelin geçiş yapacağı hizmet biriminde aynı unvan ve niteliği haiz boş pozisyon bulunması, pozisyonunun bulunduğu ildeki Devlet ve üniversite hastanesinde kendisi, eşi ve çocukları ile mevzuat uyarınca bakmakla yükümlü olduğu ana ve babasının hastalığının tedavisinin mümkün olmadığına ilişkin sağlık kurulu raporunu kuruma ibraz etmesi halinde yerine getirilebilir. Sağlık mazeretinin sona ermesi durumunda, eski pozisyonun bulunduğu il sınırları içerisindeki aynı unvan ve niteliği haiz boş pozisyona yeniden atama yapılır.

ç) Aynı unvan ve niteliği haiz boş pozisyon bulunması halinde, eşi şehit olan personelin kurum içi yer değişiklik talebi, bir defaya mahsus olmak üzere yerine getirilir.”

“Unvan değişikliği

Ek Madde 4 – Sözleşmeli personelin, unvan değişikliği suretiyle atamasının yapılacağı pozisyon için öngörülen ilk defa hizmete alınma prosedürüne riayet edilmesi kaydıyla, unvan değişikliği mümkündür.”

MADDE 6 – Aynı Esaslara aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 8 – Bu Esasların yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içerisinde, kamu kurum ve kuruluşlarınca kendilerine tahsis edilmiş sözleşmeli personel pozisyonları, merkezde birim adına vizenlenmiş olanlar merkez teşkilatı adına, taşra teşkilatı adına vizenlenmiş olanlar ise il bazında vizesi yapılacak şekilde görüşleri alınmak üzere Devlet Personel Başkanlığına ve Maliye Bakanlığına gönderilir.”

Yürürlük

MADDE 7 – Bu Esaslar, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8 – Bu Esasları Bakanlar Kurulu yürütür.

3 SAYILI CETVEL

YAZILI VE/VEYA SÖZLÜ SINAV SONUCUNA GÖRE HİZMETE ALINACAK SÖZLEŞMELİ PERSONEL POZİSYON UNVANLARI

ARŞİV UZMANI
ÇÖZÜMLEYİCİ
İNSAN HAKLARI UZMANI HUKUKÇU
MÜTERCİM
MÜTERCİM-TERCÜMAN
PROGRAMCI
SİSTEM ÇÖZÜMLEYİCİSİ
SİSTEM PROGRAMCISI
TAPU ARŞİV UZMANI
TERCÜMAN

[R.G. 29 Mart 2009 – 27184]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararı

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2006/53

Karar Sayısı : 2009/21

Karar Günü : 5.2.2009

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEMELER:

1- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Üçüncü Dairesi (Esas: 2006/53)

2- Ankara Birinci İdare Mahkemesi (Esas: 2007/27)

İTİRAZLARIN KONUSU: 4.7.2001 günlü, 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 17. maddesinin Anayasa'nın 10. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Bakılmakta olan davalarda, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varan Mahkemeler iptali için başvurmuşlardır.

II- İTİRAZLARIN GEREKÇELERİ

A- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Üçüncü Dairesi'nin başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"926 sayılı TSK Personel Kanunu'nun 1 inci maddesi "Bu kanun, Türk Silâhlı Kuvvetlerine mensup subaylar, astsubaylar ile harp okulları, fakülteler, yüksek okullar ve astsubay okullarında öğrenim yapan asker öğrencilere uygulanır. Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli diğer asker ve sivil kişiler kendi özel kanunlarına tabidirler." hükmünü,

Kanun'un makam tazminatını düzenleyen değişik Ek 18 inci maddesinin a) bendi "Bu Kanuna ekli 5 sayılı makam tazminatı cetvelinde yazılı rütbe ve görevlerde bulunanlara hizalarında gösterilen gösterge rakamlarının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan miktarda makam tazminatı ödenir. Makam tazminatı damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaz ve ödemelerde aylıklara ilişkin hükümler uygulanır." hükmünü,

2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'nun 3 üncü maddesinin b) bendi "Doçentler, doçent kadrosuna atandıkları tarihi izleyen aybaşından itibaren üçüncü derecenin, ... İlk kademe aylığını alırlar." hükmünü,

Makam Tazminatı başlıklı Ek 2 nci maddesi "Bu Kanuna ekli Makam Tazminatı Cetvelinde yazılı kadro ve görev unvanlarına atanana hizalarında belirtilen gösterge rakamlarının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan miktarda Makam Tazminatı ödenir. Makam Tazminatı damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaz. Makam tazminatının hak edilmesinde ve ödenmesinde aylıklara ilişkin hükümler uygulanır. Bu tazminattan yararlananlara ayrıca diğer kanunlarda belirtilen Yüksek Hâkimlik Tazminatı ve Makam Tazminatı ödenmez." hükmünü, 2955 sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanunu'nun 3 üncü maddesi, Gülhane Askerî Tıp Akademisi'nin bir yükseköğretim kurumu olduğunu; 20 nci maddesi, doçentlik sınavının 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 24 üncü maddesine göre yapılacağını; 25 inci maddesi, öğretim üyelerinin bu Kanun'da yazılı hükümler dışında, kazanmış oldukları akademik unvanlarından yoksun bırakılmayacaklarını, başka bir göreve atanmak, emekli olmak veya istifa etmek veya müstafi sayılmak suretiyle öğretim görevinden ayrılanların, akademik unvanlarını taşıyabileceklerini; 33. maddesi, ilgili kurumların isteği, Akademik Kurulun kararı ve Genel Kurmay Başkanlığı'nın uygun görmesiyle öğretim elemanlarının diğer yükseköğretim kurumlarında geçici olarak görevlendirilebileceğini düzenlemektedir.

Belirtilen düzenlemelerin yanı sıra özlük hakları başlığını taşıyan 49 uncu maddesi "Gülhane Askerî Tıp Akademisinde görevli askeri öğretim elemanlarının ve bu Akademiye yüksek lisans, doktora veya tıpta uzmanlık öğrenimi gören askerî personelin özlük haklarına ilişkin ödemelerde, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümleri uygulanır.

(Değişik:20/7/2000-KHK-604/22 md.) Uzmanlar hariç olmak üzere öğretim elemanları ile Yüksek Bilim Konseyinden diğer askerî hastahanelerde, Genelkurmay Başkanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Kuvvet Komutanlıkları ve Jandarma Genel Komutanlığındaki sağlık şube müdürlüğü veya daire başkanlığı kadrolarında görevlendirilebilen öğretim üyelerine, ayrıca, 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununun 12 nci maddesine göre üniversite ödeneği; idarî görevleri bulunanlara da, aynı Kanunun 13 üncü maddesine göre idarî görev ödeneği ödenir.

(Değişik:20/7/2000-KHK-604/22 md.) Yukarı fıkralardaki askerî personele, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununda öngörülen iş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük zammı ve mali sorumluluk tazminatı ödenmez. Yan ödemelerden faydalanmayan bu statüdeki personelin çeşitli ödemelerle bir ayda aldıkları net tutarlar, bu maddede sayılmayan ve yan ödemelerden yararlanan personele çeşitli ödemelerle bir ayda verilen net tutarlardan az ise, aynı kıt'a ve karargâhtaki aynı rütbe ve kıdemdekiler arasında meydana gelen fark ayrıca tazminat olarak ödenir. Meslek ve sanatlarını serbest olarak icra eden profesör ve doçentlere döner sermayeden pay almamak kaydıyla üniversite ödeneği ödenir.

Bu Kanunun 32 nci maddesine göre haftalık okutulması mecburi ders yükü saati dışında, meslek ve sanatlarını serbest olarak icra edenler dâhil Gülhane Askeri Tıp Akademisinde görevli öğretim elemanlarına, görev unvanlarına göre Genelkurmay Başkanlığınca belirlenecek esaslara bağlı olarak, haftada en çok 18 saate kadar verecekleri dersler için 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 11 inci maddesine uygun olarak, ek ders ücreti ödenir.” düzenlemesini içermektedir.

Belirtilen düzenlemelerden Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde öğretim elemanı olarak görevli tabip subayların 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine tabi oldukları, bununla birlikte akademik kadrolara atanma, yükselme ve bazı özlük hakları bakımından 2955 sayılı Gülhane Tıp Akademisi Kanunu'na tabi oldukları, ayrıca 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'nda öngörülen bazı ödenek ve ücretlerden yararlandıkları anlaşılmaktadır.

Belirtilen hususların yanı sıra söz konusu tabip subayların bir ayda aldıkları net tutarların, aynı kıt'a ve karargâhtaki aynı rütbe ve kıdemdekilerden daha az olmaması sağlanırken, belirtilen ödemelerin, aynı kıt'a ve karargâhtaki aynı rütbe ve kıdemdeki personelden daha fazla olamayacağına ilişkin bir sınırlamaya yer verilmediği görülmektedir.

Anayasa'nın “Kanun önünde eşitlik” başlığını taşıyan 10 uncu maddesinde: “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” hükmü yer almıştır.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Daireler Kurulu'nun (Esas: 2003/57; Karar: 2003/58 sayılı kararı) 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 17 nci maddesindeki: “... 26.10.1963 tarihli ve 357 sayılı Askeri Hakimler Kanunu'na tabi askerî hakim sınıfı subaylara ödenen görev tazminatı aynı rütbe ve kıdemdeki emsali subaylardan fazla olamaz” şeklindeki düzenlemenin Anayasa'nın 10 uncu maddesindeki “eşitlik” ilkesine, Anayasa'nın Başlangıç bölümündeki “kuvvetler ayrımı” ilkesine, 2 nci maddesindeki “sosyal devlet” ve “hukuk devleti” ilkelerine, 55 inci maddesindeki eşit işe eşit ücret ilkesine, Milli Güvenlik Konseyi Anayasa Komisyonu'nun Anayasa'nın 145 inci maddesiyle ilgili değişiklik gerekçesine aykırılığının ciddi olduğu savıyla iptali istemine ilişkin olarak Anayasa Mahkemesi 12.05.2004 tarih ve E.2003/57, K.2004/57 sayılı kararı ile (R.G, 29.7.2004; 25537 s.61, 62); “...Görev tazminatı, hakim ve savcılar için yüksek hakimlik tazminatına, diğer kamu görevlileri için de makam tazminatına bağlanmak suretiyle, görevle bağlantılı olarak getirilmiştir. Hâkim ve savcılar bu görevde bulunmaları nedeniyle yüksek hâkimlik tazminatına ve bu tazminatı almaları nedeniyle de görev tazminatına hak kazanmaktadırlar. Dava konusu kuralla, askerî hâkim sınıfı subaylara ödenen görev tazminatının aynı rütbe ve kademedeki emsali subaylardan fazla olamayacağı belirtilerek, haklı bir neden olmaksızın askerî hâkim sınıfı subaylar yönünden bir sınırlama getirilmektedir. Askerî hâkim sınıfı subaylara, diğer subaylardan farklı tazminat ve ödenek verilmesi hâkimlik görevinin gereğidir. Görev tazminatı, hâkimlik görevinin niteliği ve özelliği göz önünde bulundurularak saptandığına göre rütbe, tazminatın belirlenmesinde etkileyici olmamalıdır. Başka bir anlatımla, bu tazminat ilgililere, belirli bir rütbede oldukları için değil, hâkim ve savcı oldukları için verilmektedir. Görevi gereği yüksek hâkimlik tazminatı alma hakkını kazanma bakımından diğer hâkimlerle aynı hukuksal durumda bulunan askerî hâkim sınıfı subayların

bir bölümünün, yargı hizmeti dışındaki bir hizmetle kıyaslama yapılmak suretiyle, görev tazminatlarının sınırlandırılması askeri hizmetin gereklerinden kaynaklanan bir nedene dayanmadığı gibi Anayasa'nın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine de aykırıdır. 631 sayılı KHK'nin 17 nci maddesinin "...26.10.1963 tarihli ve 357 sayılı Askeri Hâkimler Kanununa tabi askeri hâkim sınıfı..." bölümü, Anayasa'nın 10. ve 145. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir." yönünde karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin 09.04.1991, E:1990/36, K:1991/8 sayılı kararında "...Yasa önünde eşitlik ilkesi benzer nitelikte ve durumda olanlar arasında farklı uygulama yapılmamasını amaçlar. Aynı nitelik ve durumda olanların aynı kurallara bağlı tutulması zorunluluğu yoktur..." denilmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin 27.04.1993, E:1992/37, K:1993/18 sayılı kararında; "...Anayasa Mahkemesi'nin pek çok kararında da belirtildiği gibi Anayasa'nın 10 uncu maddesi ile aynı hukuksal durumda bulunan kişiler arasında haklı bir nedene dayanmayan ayırım yapılmasının önlenmesi amaçlanmaktadır. Maddede yer alan eşitlik ilkesi eylemli değil hukuksal eşitliği ifade etmektedir. Hukuksal durumları aynı olan kişiler arasında haklı bir nedene dayanmayan ayırımları önlemeyi amaçlayan eşitlik ilkesi, eylemli değil, hukuksal eşitliği öngörür. Kimi yurttaşların değişik kurallara bağlı tutulmaları haklı bir nedene dayanmakta ise eşitliğe aykırılıktan söz edilemez. Bu ilke, benzer nitelik ve durumda olanlar arasında farklı uygulamaya engel olup tüm yurttaşların aynı nitelik ve durumda olanların mutlaka, her yönden aynı kurallara bağlı tutulmaları zorunluluğunu içermez. Mutlak bir kavram olmayan eşitlik, öncelikle Anayasanın 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında sayılan ve benzeri nedenlerle yasa önünde ayırımı yasaklamaktadır. Bunların dışında Anayasanın uygun bulunduğu gereklerle ve ayrı durumlar için ayrı işlem ve uygulamalar eşitlik ilkesiyle çelişmez. Haklı bir nedenle, Anayasal bir gereğe dayanmayan, aynı durum ve nitelikler için ayrı düzenlemeler, ayrı uygulamalar, eşitlik ilkesini zedeleyen, önlenmesi zorunlu oluşumlardır..." denilmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda yer verilen kararlarında da belirtildiği üzere; Hukuk Devletinde Yasama Organınca yapılan kanunların ve Yasama Organının verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerin dava konusu ile bağlantılı olarak Anayasanın eşitlik kuralına uygun olmaları zorunludur

Makam tazminatı öngörülen kadrolara atanmış, temsil tazminatı almayan ve 375 sayılı KHK'nin 1 inci madde (A) bendi kapsamında olan ve 7.000'den düşük gösterge rakamı üzerinden makam tazminatı alma koşullarını sağlayan ve yaptığı görev itibarıyla bir yüksek öğretim kurumundan öğretim üyeliği görevini yerine getiren davacı ile aynı durumda olan 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'na tabi öğretim üyeliği görevinde bulunan doçentlerin alacakları görev tazminatları ile ilgili sadece kazanılmış hak aylıkları birinci derecede olma şartı getirildiği halde, aynı hukuksal durumda bulunan doçent unvanlı davacıya öğretim üyeliği hizmeti dışındaki bir hizmetle (aynı rütbe ve kıdemdeki subaylar) kıyaslama yapılmak suretiyle, görev tazminatının sınırlandırılmasının hukuken kabul edilebilir haklı bir nedene dayanmadığı, görev tazminatının makam tazminatına bağlanmak suretiyle görevle bağlantılı olarak getirilmesi, bir diğer ifadeyle öğretim üyeliği görevinin niteliği göz önünde bulundurularak belirlenmesi nedeniyle, rütbenin, tazminatın belirlenmesinde bir etkisinin olmamasının gerektiği bu nedenle 631 sayılı KHK'nin 17 nci maddesi ile getirilen sınırlamanın, Anayasa'nın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varılmıştır.

Yukarıda yer verilen gerekçelerle, davacı tarafından ileri sürülen ve bu davada uygulanacak hükümler arasında yer alan 631 sayılı KHK'nin 17 nci maddesindeki: "27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa tabi olup profesör ve doçent unvanına sahip subaylardan öğretim görevlisi olarak usulüne uygun bir şekilde akademik kariyerini kullanabilecekleri yerlere atanan (...) subaylara ödenen görev tazminatı aynı rütbe ve kıdemdeki emsali subaylardan fazla olamaz." şeklindeki düzenlemenin Anayasa'nın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına

varıldığından Anayasa'nın 152 nci maddesinin 1 inci fıkrası ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanun'un 28 inci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince dava dosyasından ilgili evrakın onaylı suretlerinin çıkartılarak ANAYASA MAHKEMESİ'NE GÖNDERİLMESİNE ve bu sebeple DAVANIN GERİ BIRAKILMASINA,

16 Şubat 2006 tarihinde (...) OYÇOKLUĞU ile karar verildi.”

B- Ankara Birinci İdare Mahkemesi'nin başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“Prof. Tbp. Kıd. Albay olarak (...) tarihinde 1/4 derece ve 6400 ek gösterge ile Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nden emekli olan davacı (...) vekili (...) tarafından ‘Görev tazminatının Rütbe aylıklarını aştığından’ bahisle emekli aylıklarından kesinti yapılmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü'ne karşı açılan davada; 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 17. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu öne sürüldüğünden, uyuşmazlığın çözümünde uygulanacak olan bu hükmün gerek Mahkememizce gerekse davacının öne sürdüğü savlar yönünden, Anayasa'ya uygunluğunun incelenmesine geçildi.

2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10. maddesinde; “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik incesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” denilmektedir. Bu yasak, birbirinin aynı durumunda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını, ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenleme, eşitliğe aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik değil hukuksal eşitlik. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik çiğnenmiş olmaz. Başka bir anlatımla, kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamaz.

375 Sayılı KHK'nin 1. maddesi (A) bendinde “Aylıklarını 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununa göre almakta olan personele 1000 gösterge rakamı üzerinden memuriyet taban aylığı ödenir.” 13.07.2001 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 631 sayılı KHK'nin 11. maddesi ile 375 sayılı KHK'nin 1. maddesine eklenen (C) bendinde “(A) bendi kapsamına giren ve temsil tazminatı almayan personelden, 7.000'den daha düşük göstergeler üzerinden makam veya yüksek hakimlik tazminatı öngörülen kadrolara atanmış olanlara, 15.000 gösterge rakamını geçmemek üzere Bakanlar Kurulunca tespit edilecek gösterge rakamlarının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktarda görev tazminatı ödenir.” hükmü getirilmiş, 631 sayılı KHK'nin 17. maddesinde ise “27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa tabi olup profesör ve doçent unvanına sahip subaylardan öğretim görevlisi olarak usulüne uygun bir şekilde akademik kariyerini kullanabilecekleri yerlere atanan subaylara ödenen görev tazminatı aynı rütbe ve kıdemdeki emsali subaylardan fazla olamaz.” kuralı getirilmiştir.

631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 11. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesine eklenen (C) bendi ile, temsil tazminatı almayan ve 7.000'den daha düşük göstergeler üzerinden makam veya yüksek hakimlik tazminatı öngörülen kadrolara atanmış personele görev tazminatı ödenmesi öngörülmüştür. Görev tazminatı, hakim ve savcılar için yüksek hakimlik tazminatına, diğer kamu görevlileri için de makam tazminatına bağlanmak suretiyle, görevle bağlantılı olarak getirilmiştir. Dava konusu kuralla, profesör ve doçent unvanına sahip öğretim görevlisi olarak usulüne uygun bir şekilde akademik kariyerini kullanabilecekleri yerlere atanan subaylara ödenen görev tazminatının,

aynı rütbe ve kademedeki subaylar yönünden bir sınırlama getirilmektedir. Profesör ve doçent unvanlı öğretim görevlisi subaylara, diğer subaylardan farklı tazminat ve ödenek verilmesi akademik unvanlı öğretim görevlisi olmanın gereğidir. Görev tazminatı, ifa edilen görevin niteliği ve özelliği göz önünde bulundurularak saptandığına göre rütbe, tazminatın belirlenmesinde etkileyici olmamalıdır.

Bu nedenle, 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 17. maddesinde belirtilen "27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa tabi olup profesör ve doçent unvanına sahip subaylardan öğretim görevlisi olarak usulüne uygun bir şekilde akademik kariyerini kullanabilecekleri yerlere atanan subaylara ödenen görev tazminatı aynı rütbe ve kıdemdeki emsali subaylardan fazla olamaz." hükmünün Anayasa'nın 10. maddesindeki "kanun önünde eşitlik" ilkesine aykırı düşmesi nedeniyle Anayasa'ya aykırılık iddiası ciddi görülmüştür.

Açıklanan nedenlerle, Mahkememizce bakılmakta olan davada uygulanması gereken 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 17. maddesinde yer alan "27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa tabi olup profesör ve doçent unvanına sahip subaylardan öğretim görevlisi olarak usulüne uygun bir şekilde akademik kariyerini kullanabilecekleri yerlere atanan subaylara ödenen görev tazminatı aynı rütbe ve kıdemdeki emsali subaylardan fazla olamaz." hükmünün Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olduğu sonucuna ulaşıldığından, Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddeleri uyarınca sözkonusu maddenin iptali istemiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına 13.2.2007 tarihinde karar verildi."

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Kanun Hükmünde Kararname Kuralı

4.7.2001 günlü, 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin, 17. maddesi şöyledir:

"27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa tabi olup profesör ve doçent unvanına sahip subaylardan öğretim görevlisi olarak usulüne uygun bir şekilde akademik kariyerini kullanabilecekleri yerlere atanan (...) subaylara ödenen görev tazminatı aynı rütbe ve kıdemdeki emsali subaylardan fazla olamaz."

B- İlgili Kanun Hükmünde Kararname Kuralları

631 ve 375 sayılı KHK'lerin ilgili görülen kuralları şöyledir:

a- 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 11. maddesiyle 27.6.1989 günlü, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesine eklenen (C) bendinin (1) Numaralı alt bendi şöyledir:

"(A) bendi kapsamına giren ve temsil tazminatı almayan personelden;

1- 7.000'den daha düşük göstergeler üzerinden makam veya yüksek hakimlik tazminatı öngörülen kadrolara atanmış olanlara, 15.000 gösterge rakamını geçmemek üzere Bakanlar Kurulunca tespit edilecek gösterge rakamlarının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktarda görev tazminatı ödenir."

b- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesinin (A) bendi şöyledir:

"Aylıklarını 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununa göre almakta olan personele 1000 gösterge rakamı üzerinden memuriyet taban aylığı ödenir."

C- Dayanılan Anayasa Kuralı

Başvuru kararlarında itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi'nin İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince yapılan ilk inceleme toplantılarında, dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine karar verilmiştir.

V- BİRLEŞTİRME KARARI

4.7.2001 günlü, 631 sayılı Memurlar ve Diğer kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 17. maddesinin iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2006/53 esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esasının kapatılmasına, esas incelemenin 2006/53 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, 21.3.2007 gününde karar verilmiştir.

VI- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu ve ilgili görülen kurallar, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Anlam ve Kapsam

631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 11. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesine eklenen (C) bendinde, temsil tazminatı almayan ve 7.000'den daha düşük göstergeler üzerinden makam veya yüksek hakimlik tazminatı öngörülen kadrolara atanmış olan personele görev tazminatı ödeneceği belirtilmiştir. Görev tazminatı, kamu görevlileri için makam tazminatına bağlanmak suretiyle, görevle bağlantılı olarak getirilmiştir.

926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'na tabi profesör ve doçent unvanına sahip subaylardan öğretim görevlisi olarak usulüne uygun bir şekilde akademik kariyerini kullanabilecekleri yerlere atanan subaylar bu görevde bulunmaları nedeniyle makam tazminatına ve bu tazminatı almaları nedeniyle de görev tazminatına hak kazanmaktadırlar. İtiraz konusu kuralda, kapsamdaki bu profesör ve doçentlere ödenen görev tazminatının aynı rütbe ve kıdemdeki emsali subaylardan fazla olamayacağı öngörülmüştür.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararlarında, görev tazminatının makam tazminatına bağlanmak suretiyle görevle bağlantılı olarak getirildiği, görev tazminatı alma bakımından 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'na tabi diğer öğretim elemanı profesör ve doçentlerle aynı hukuksal durumda olan Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli, madde kapsamındaki profesör ve doçentlerin tazminatlarının öğretim üyeliği hizmeti dışında aynı rütbe ve kıdemdeki subaylarla kıyaslama yapılarak sınırlandırılmasının hukuken kabul edilebilir haklı bir nedeninin bulunmadığı, hukuk devletinin, hukukun üstünlüğüne dayandığı bunun da kanun önünde eşitlik ilkesinin ana unsurlarından birini oluşturduğu, sözkonusu profesör ve doçentlerin bu statüleri nedeniyle aynı zamanda diğer yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları için 2914 sayılı Yasa'da öngörülen ödenek ve mali haklardan da yararlandıkları, görev tazminatının tamamen öğretim üyeliği görevinin özelliği ve niteliği göz önünde bulundurularak belirlenmesi nedeniyle askeri rütbe ve kıdem bu tazminatın belirlenmesinde etkisinin olmaması gerektiği, bu nedenle kuralın Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 10. maddesinde, herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu, hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı, Devlet organları ve idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda olduğu belirtilmiştir. Bu ilke, birbirinin aynı durumunda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını, ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenleme eşitliğe aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik değil hukuksal eşitliktir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi ihlal edilmiş olmaz. Kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında, yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamaz.

Yükseköğretim kurum ve kuruluşlarına Anayasa'nın 130., 131. ve 132. maddelerinde yer verilmiştir. 132. maddede Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı yükseköğretim kurumlarının özel yasalarının hükümlerine tabi olacağı belirtilmekle birlikte, bunların bilimsel özerkliğinin,

akademik çalışmalarının ve öğretim elemanlarının anayasal güvence altında olduğu açıktır. Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Anayasa’da kendine özgü önem ve değerde düşünülerek düzenlenmiştir. Yükseköğretim kurumlarının Anayasa’nın 130. maddesinde bilimsel özerkliğe sahip kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmasıyla güdülen amacın, çeşitli çevrelerin, yükseköğretim çalışmaları ile öğretim ve eğitimi etki altında tutabilmeleri yolunu kapatmak ve bu faaliyetlerin bilimsel gerekler ve gereksinimlerden başka, herhangi bir dış etkiden uzak kalacak ortamda sürdürülmesini sağlamak olduğunda kuşku yoktur.

İtiraz konusu kuralla, 926 sayılı Yasa’ya tabi olup profesör ve doçent unvanına sahip subaylardan öğretim görevlisi olarak usulüne uygun bir şekilde akademik kariyerini kullanabilecekleri yerlere atanan subaylara ödenen görev tazminatının aynı rütbe ve kıdemdeki emsali subaylardan fazla olamayacağı belirtilerek, öğretim üyeleri yönünden bir sınırlama getirilmektedir. Bu subaylara diğer subaylardan farklı tazminat ve ödenek verilmesi öğretim üyeliği görevinin gereğidir. Görev tazminatı, öğretim üyeliği görevinin niteliği ve özelliği gözönünde bulundurularak saptandığına göre rütbe ve kıdem, tazminatın belirlenmesinde etkileyici olmamalıdır. Başka bir anlatımla, bu tazminat ilgililere, belirli bir rütbe ve kıdemde oldukları için değil, usulüne uygun bir şekilde akademik kariyerini kullanabilecekleri yerlere atanan profesör ve doçent oldukları için verilmektedir.

Kural kapsamındaki profesör ve doçent unvanına sahip subaylar, bu görev gereği görev tazminatı alma hakkını kazanma bakımından diğer yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim elemanlarıyla aynı hukuksal durumdadır. Söz konusu profesör ve doçentlerin, öğretim üyeliği hizmeti dışındaki bir hizmetle kıyaslama yapılmak suretiyle, görev tazminatlarının sınırlandırılması askeri hizmetin gereklerinden kaynaklanan bir nedene de dayandırılmaz.

Açıklanan nedenle itiraz konusu kural Anayasa’nın 10. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

VII- SONUÇ

4.7.2001 günlü, 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin 17. maddesinin Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, 5.2.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya
KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 28 Mart 2009 – 27183]

— • —

 İçindekilere dön

Yargıtay Kararları

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/19532

Karar No : 2009/2335

İncelenen Kararın

Mahkemesi : Sarıgöl Asliye Hukuk (Aile) Mahkemesi

Tarihi : 13/12/2006

Numarası : Esas no: 2006/281 Karar no: 2006/252

Davacı : Cemile Derin

Davalı : Hasımsız

Dava Türü : Evlenmeye İzin

Temyiz Eden : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacı Cemile Derin'in 13/12/2006 tarihinde hasımsız olarak açtığı davada nişanlısı Önder Zarhan ile kaçması nedeniyle ailesinin evlenmelerine razı olmadığını ileri sürerek evlenmeye izin verilmesini istediği yapılan yargılama sonucunda davanın kabulüne karar verildiği ve hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmaktadır.

1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 124. maddesi ile "Erkek veya kadın onyediyi yaşını doldurmadan evlenemez. Ancak, hakim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple onaltı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak buldukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir." Hükmü getirilmiştir.

Dosyadaki nüfus kaydının incelenmesinden, 20/6/1990 doğumlu olan davacının onaltı yaşını doldurduğu, anne ve babasının sağ olduğu anlaşılmıştır.

Mahkemece; davacının anne ve babasının dinlenmesine yönelik hiçbir işlem yapılmaksızın, Türk Medeni Kanununun 124/2. maddesine aykırılık teşkil edecek şekilde eksik inceleme ve araştırma ile evlenmeye izin verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere BOZULMASINA, oybirliğiyle karar verildi. 16/2/2009

— • —

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/19533

Karar No : 2009/2336

İncelenen Kararın

Mahkemesi : Nazilli Aile Mahkemesi

Tarihi : 12/12/2006

Numarası : Esas no: 2006/855 Karar no: 2006/814

Davacı : Arzu Bilgili

Davalı : Hasımsız

Dava Türü : Evlenmeye İzin

Temyiz Eden : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacı Arzu Bilgin vekilinin 4/12/2006 tarihinde hasımsız olarak açtığı davada, 16 yaşını bitirmiş olan davacının evlenmesine izin verilmesini istediği, mahkemece davacının anne ve babası dinlenmeden davanın kabulüne karar verildiği ve hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmaktadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun evlenme ehliyetinin yaş ile ilgili koşulunu düzenleyen 124. maddesinde "Erkek veya kadın onyedinci yaşını doldurmadıkça evlenemez. Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple onaltı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir." hükmü yer almaktadır.

Dosyadaki nüfus kaydının incelenmesinden, doğum tarihi mahkeme kararı ile 5/5/1990 olarak tashih edilen davacının düzeltilen kaydına göre onaltı yaşını doldurduğu, anne ve babasının ise sağ olduğu anlaşılmıştır.

Mahkemece, davacının anne ve babasının dinlenmesine yönelik olarak hiçbir işlem yapılmaksızın Türk Medeni Kanununun 124/2. maddesine aykırılık teşkil edecek şekilde eksik inceleme ve araştırma ile evlenmeye izin verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere **BOZULMASINA**, oybirliğiyle karar verildi. 16/2/2009

———— • ————
Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/21188

Karar No : 2009/2401

İncelenen Kararın

Mahkemesi : Şişli 3. Sulh Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 18/7/2002

Numarası : Esas no: 2002/934 Karar no: 2002/1027

Davacı : Yayla Keklik (Semira Keklik'e Velayeten)

Davalı : Hasımsız

Dava Türü : Evlenmeye İzin

Temyiz Eden : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacının 10/7/2002 tarihinde hasımsız olarak açtığı davada, velayeti altında bulunan kızı Semira Keklik'in evlenmesine izin verilmesini istediği, mahkemece davanın kabulüne karar verildiği ve hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmaktadır.

1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 124/2. maddesi ile "ancak, hakim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple onaltı yaşını doldurmuş olan erkek ve kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir" hükmü getirilmiştir.

Evlenmesine izin verilmesi istenilen 8/10/1986 doğumlu Semira Keklik'in dava ve hüküm tarihinde onaltı yaşını doldurmadığı anlaşılmaktadır.

Mahkemece, yasal şartın oluşmaması nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekirken Medeni Kanunun 124/2. maddesi hükmüne aykırı olarak evlenmeye izin verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere **BOZULMASINA**, oybirliğiyle karar verildi. 16/2/2009

———— • ————
[R.G. 26 Mart 2009 – 27181]

Yargıtay 6. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 12313
Karar No : 601
Mahkemesi : Oğuzeli Sulh Hukuk Mahkemesi
Esas No : 2004/77
Karar No : 2005/47
Karar Tarihi : 9/3/2005
Davacı : Yefaş Yesemek Fuarcılık Anonim Şirketi
Davalı : Mehmet Faik Filiz ve ark.
Üçüncü Şahıs :

Mahalli mahkemesinden verilmiş bulunan yukarıda tarih ve numarası yazılı paydaşlığın giderilmesi davasına dair karar Kanun Yararına tarafından süresi içinde temyiz edilmiş olmakla dosyadaki bütün kağıtlar okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Bir parça taşınmazın paydaşlığının giderilmesine ilişkin davanın yapılan yargılaması sonunda yerel mahkemece verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığı'nın yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle dosyadaki tüm evraklar okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Paydaşlığın giderilmesi davasını paydaşlardan biri veya bir kaç diğ er paydaşlara karşı açar. Davada bütün paydaşların yer alması zorunludur. Paydaşlardan veya ortaklardan birisinin ölmesi halinde alınacak mirasçılık belgesine göre mirasçılarının davaya katılmaları sağlanmalıdır. Bu şekilde taraf teşkili sağlandıktan sonra işin esasının incelenmesi gerekir. Dava konusu edilen ve satışına karar verilen taşınmazın paydaşlarından Mahmut Hayri kızı Aliye'nin adresinin tesbiti için Tapu Sicil Müdürlüğü'ne yazılan yazıya verilen cevapta adı geçenin ikamet adresinin bulunmadığının bildirildiği ve kimlik bilgileri konusunda herhangi bir bilgi verilmediği, ayrıca kolluk vasıtası ile yapılan araştırmada tapu paydaşı Aliye hakkında bir bilgiye ulaşılamadığı görülmüştür. Mahkemece adı geçen kişi hakkında ilan en tebligat yoluyla taraf teşkili sağlanmış ve hüküm de bu şekilde tebliğ edilmiştir. Tapuda açık kimliği bilinmeyen, uzun süreden beri bulunamayan veya oturduğu yer tesbit edilemeyen kişilerin mal varlıkları üzerindeki hazine yararının daha iyi korunmasını sağlamak üzere 3561 sayılı Mal Memurlarının Kayyım Tayin Edilmesine Dair Kanun gereğince mahallin en büyük mal memurunun kayyım atanması gerekir. Bu durumda mahkemece davacı taraf a adı geçen paydaşa 3561 sayılı Yasa uyarınca kayyım atanmasını sağlamak için dava açmak üzere süre verilmesi, atanan kayyım huzuruyla davaya devam olunması gerekirken bu husus göz ardı edilerek yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olduğundan hükmün bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının HUMK. nun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan nedenle kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere **BOZULMASINA** ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine 29/1/2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 26 Mart 2009 – 27181]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/11663
Karar No : 2009/1466

Davacı Helin Tuğçe Karabatak'a velayeten Hatice Ezgin ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Sincan 2. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 17/5/2007 günlü ve 2007/64-181 sayılı kararın

yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 30/10/2008 gün ve Hukuk-2008/211019 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı Helin Tuğçe Karabatak'a velayeten annesi Hatice Ezgin vekili tarafından davalı Nüfus Müdürlüğü aleyhine açılan davada, boşanma ile velayeti annesine verilen ancak babasının soyadını taşıyan küçüğün "Karabatak" olan soyadının "Ezgin" olarak değiştirilmesinin istendiği, mahkemece davanın kabulüne karar verildiği anlaşılmaktadır.

4721 Sayılı Türk Medeni Kanununun 321. maddesi hükmüne göre, evlilik birliği içinde doğan çocuk ailenin yani babanın soyadını taşır.

2525 Sayılı Soyadı Kanununun 4. maddesinin ikinci fıkrası hükmüyle evliliğin feshi veya boşanma hallerinde çocuk anasına tevdi edilmiş olsa bile babanın seçtiği veya seçeceği soyadını alacağı emredici kuralı getirilmiştir. Baba soyadını veya çocuk ergin olduktan sonra kendi soyadını usulüne uygun olarak açacağı bir dava sonunda verilecek kararlarla değiştirmedikçe çocuğunda soyadı değişmez.

Bu itibarla mahkemece, velayet hakkına sahip anne tarafından açılan küçüğün soyadının değiştirilmesi davasının reddi yerine kabulüne karar verilmesi usûl ve yasaya aykırı bulunmuştur.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 23/2/2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 26 Mart 2009 – 27181]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/16488

Karar No : 2009/1441

İncelenen Kararın

Mahkemesi : Sarayönü Asliye Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 8/2/2006

Numarası : Esas no: 2005/164 Karar no: 2006/9

Davacı : Kamu Hukuku

Bildiren : Sarayönü Kaymakamlığı

Davalı : Ali Göktürk ve Ark.

Dava Türü : Derneğin Kendiliğinden Sona Erdiğinin Tespiti

Temyiz Eden : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Sarayönü Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 1/11/2005 tarih ve 2005/89 esas sayılı davaname ile açılan davada, Ladikliler Derneğinin, yasada öngörülen süre içerisinde ilk genel kurul toplantısını yaparak zorunlu organlarını oluşturmadığı iddia edilerek derneğin feshine karar verilmesinin talep edildiği, mahkemece davanın kabulüne karar verildiği ve hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmaktadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun "ilk genel kurul toplantısı" kenar başlıklı 62 nci maddesinde "Dernekler, 60 ıncı maddenin son fıkrası gereğince yapılan yazılı bildirim

izleyen altı ay içinde ilk genel kurul toplantılarını yapmak ve zorunlu organlarını oluşturmakla yükümlüdürler.” hükmü yer almaktadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun derneklerin kendiliğinden sona erme hallerini düzenleyen 87 nci maddesinin ikinci bendinde de ilk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması hali sayılmış olup, aynı maddenin ikinci fıkrasında ise her ilgilinin, sulh hakiminden derneğin kendiliğinden sona erdiğinin tespitini isteyebileceği öngörülmüştür. Mahkemenin görevi kamu düzeni ile ilgili olduğundan, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 7 nci maddesi uyarınca yargılamanın her aşamasında talep üzerine veya kendiliğinden nazara alınması zorunludur.

Yukarıda açıklanan hükümlere göre mahkemece, sulh hukuk mahkemesinin görevli olduğu nazara alınarak görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, davaya devam edilerek yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere **BOZULMASINA**, oybirliğiyle karar verildi. 4/2/2009

[R.G. 28 Mart 2009 – 27183]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Sayıştay Kararı

Sayıştay Başkanlığından:

SAYIŞTAY GENEL KURULU İÇTİHADİ BİRLEŞTİRME KARARI

Esas No. : 2009/1

Karar No. : 5244/3

KONU

Rekabet Kurumu ile Kamu İhale Kurumu personeline ödenecek harcırahın hesabında uygulanması gereken mevzuat hususunda 8. Dairenin 7.11.2008 tarihli ve 220 sayılı ilamı ile 2. Dairenin 26.1.2009 tarihli ve 400 sayılı ilamı arasında aykırılık bulunduğundan bahisle içtihadın birleştirilmesi istemi.

USUL YÖNÜNDEN İNCELEME

Rekabet Kurumu Başkanlığı 2006 yılı hesabının 8. Dairede yargılanması sonunda 5.6.2008 tarihli ve 6220 sayılı tutanağa göre düzenlenen 7.11.2008 tarihli ve 220 sayılı ilamın 1’inci maddesinde:

“Yukarıda yevmiye tarih ve numaraları yazılı ödeme emri belgeleri ve eklerinin incelenmesi sonucunda, Rekabet Kurumu Başkanlığı personelinin geçici görev gündelikleri ve konaklama ücretlerinin 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33’üncü maddesine istinaden belirlenen miktarlar esas alınarak ödenmesi gerekirken, gündeliklerin 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14/A maddesine, konaklama ücretlerinin de Harcırah İşleri ve Temsil Giderleri Yönergesi hükümlerine göre ödenmesi suretiyle toplam 44.574,50 YTL kamu zararına sebep olduğu anlaşılmıştır.

6245 sayılı Harcırah Kanununun ‘Yurt içinde verilecek gündeliklerin miktarı’ başlıklı 33’üncü maddesinde:

‘a) Bu Kanun gereğince verilecek yurt içi gündeliklerinin miktarı her yıl bütçe kanunları ile tespit olunur.

b)

c)

d) Bu Kanun hükümlerine göre gündelik ödenenlerden ((b) fıkrasına göre gündelik ödenenler hariç) yurt içinde yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak ve her defasında on gün ile sınırlı olmak üzere gündeliklerinin tamamına kadar olan kısmı ayrıca ödenir.’ hükmü yer almaktadır. Bu hükmü göre, söz konusu personele 2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (H) cetvelinde belirlenen gündeliklerin ve bu gündeliklere göre konaklama ücretinin ödenmesi gerekirken, gündelikler (H) cetveli ile belirlenen miktarların bir buçuk katı esas alınarak, konaklama ücreti olarak da hiçbir sınırlamaya tabi tutulmaksızın ibraz edilen belgelerdeki miktarların tamamı ödenmiştir.

Sorumlular tarafından gönderilen savunmalarda Rekabet Kurumu Başkanlığının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 63’üncü maddesi hükmü gereğince 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine tabi olmadığı, gündeliklerin 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14/A maddesi hükmüne göre, konaklama giderlerinin de Rekabet Kurumu Harcırah İşleri ve Temsil Giderleri Yönergesi hükümlerine göre ödendiği belirtilmektedir.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun ‘Uygulanmayacak hükümler’ başlıklı 63’üncü maddesinde:

‘Kurum 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 6245 sayılı Harcırah Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerine tabi değildir.’ hükmü yer almaktadır.

631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 31.7.2003 tarihli ve 4969 sayılı Kanunun 3’üncü maddesi ile eklenmiş 14/A maddesinde de:

‘10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamı dışında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarında;

- a)
- b)
- c)

d) Yurt içi ve yurt dışı gündelik ödemeleri, emsali Devlet memurlarına 6245 sayılı Harcırah Kanunu uyarınca yapılan gündelik ödemelerinin bir buçuk katını geçemez. İlgili mevzuatında öngörülmüş olması halinde, bu kapsamda bulunanlardan yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere bu belge karşılığı yapılan ödemeler bir buçuk katın hesabında dikkate alınmaz.’ hükmü yer almaktadır.

Rekabet Kurumu Harcırah İşleri ve Temsil Giderleri Yönergesinin 9’uncu maddesinde yurt içi geçici görevlendirmelerde kurum personeline, bütçe kanunları (H) cetvelleri ile belirlenen miktarların bir buçuk katı gündelik verileceği, 10’uncu maddesinde de Kurul Başkan ve Üyelerine fatura bedellerinin tamamı kadar, kurum personeline ise bir günlük yevmiyelerinin 6 katını aşmamak şartı ile fatura bedeli kadar konaklama gideri ödeneceği belirtilmiştir.

Diğer taraftan, 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun ‘Yürürlükten kaldırılan hükümler’ başlıklı 81’inci maddesinde ise:

- a).....
- b).....

c) Bu Kanun kapsamındaki kamu idarelerine ilişkin olarak, 4.1.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanunun 98-106’ncı maddeleri hariç olmak üzere, diğer kanunlarla 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 6245 sayılı Harcırah Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi olunmadığına dair istisna veya muafiyet getiren hükümleri,

- d).....
- e).....
- f).....

Yürürlükten kaldırılmıştır.’ hükmü yer almaktadır.

Bu yasal düzenlemelere göre, 4054 sayılı Kanunun 63'üncü maddesi hükmü gereğince 6245 sayılı Harcırah Kanununa tabi olmayan Rekabet Kurumu personelinin yurt içi geçici görev gündeliği, 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14/A maddesinin yürürlüğe girdiği 22.7.2003 tarihine kadar Rekabet Kurulu tarafından tespit edilmekte idi. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ise Rekabet Kurulunun gündelik belirleme yetkisi yılları bütçe kanunları (H) cetvelleri ile öngörülen miktarların 1,5 katını aşmamak üzere belirleme ile sınırlandırıldı. Konaklama ücretleri de Rekabet Kurulu tarafından ve 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14/A maddesindeki gündelik ile ilgili sınırlamaya tabi olmaksızın belirlenmekte idi.

Ancak, 24.12.2003 tarihli ve 25326 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 5018 sayılı Kanunun yukarıda yazılı 81'inci maddesinin (c) fıkrasının yürürlüğe girmesi ile 4054 sayılı Kanunun Rekabet Kurumunun 6245 sayılı Kanuna tabi olmadığına ilişkin 63'üncü maddesi yürürlükten kalkmış ve Rekabet Kurumu da 6245 sayılı Harcırah Kanununa tabi hale gelmiştir. Bunun sonucu olarak, 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin, 6245 sayılı Harcırah Kanununa tabi olmayan kamu kurum ve kuruluşlarındaki personelin harcırahına ilişkin 14/A maddesi de Rekabet Kurumu için uygulanamaz hale gelmiştir.

Buna göre, 5018 sayılı Kanunun 81'inci maddesinin (c) fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Rekabet Kurumu personeline 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33'üncü maddesinin (a) fıkrasına göre gündelik ve (d) fıkrasına göre de konaklama ücreti ödenmesi gerekir. Bunların dışında yapılacak ödemeler kamu zararındır.

Savunmalarda ayrıca, 5018 sayılı Kanunun 2'nci maddesinde Rekabet Kurumunun da aralarında bulunduğu düzenleyici ve denetleyici kurumların 5018 sayılı Kanunun sadece 3, 7, 8, 12, 15, 17, 18, 19, 25, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 68, 76 ve 78'inci maddelerine tabi olduğunun belirtildiği, bu maddeler arasında 81'inci maddenin sayılmadığı ve dolayısıyla Rekabet Kurumunun 81'inci maddeye tabi olmadığı, bunun sonucu olarak da 4054 sayılı Kanunun Rekabet Kurumunun 6245 sayılı Harcırah Kanununun kapsamı dışında kalmasının dayanağı olan 63'üncü maddesinin yürürlüğünün devam ettiği iddia edilmektedir.

Kanun yapma tekniği açısından yürürlükten kaldırılan hükümler, geçici maddeler ve yürürlük maddeleri dokuzuncu kısımda toplanmıştır. Bu kısımda yer alan ve yürürlük maddesi olan 82'nci madde de, Kanunun 2'nci maddesinde düzenleyici ve denetleyici kurumların tabi olduğu maddeler arasında sayılmamıştır. Bu kurumların 5018 sayılı Kanunun 81'inci maddesine tabi olmadığını iddia etmek, aynı zamanda 82'nci maddesine de tabi olmadıklarını iddia etmektir ki, bu da 5018 sayılı Kanunun düzenleyici ve denetleyici kurumlar açısından geçerlilik ve yürürlüğünün olmadığı anlamına gelmektedir. Böyle bir sonuca ulaşmak da 5018 sayılı Kanunun çıkarılma amaç ve gerekçelerine aykırı olur. Bu nedenle, savunmada yazılı bu iddianın da hiçbir hukuki dayanağı yoktur." denilmiş ve Rekabet Kurumu Başkanlığı personelinin geçici görev gündelikleri ve konaklama ücretlerinin 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33'üncü maddesine göre ödenmesi gerekirken, gündeliklerin 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14/A maddesine, konaklama ücretlerinin de anılan Kurumun Harcırah İşleri ve Temsil Giderleri Yönergesi hükümlerine göre ödenmesi suretiyle oluşan kamu zararının, sorumlularından müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmiştir.

Kamu İhale Kurumu 2006 yılı hesabının 2. Dairede yargılanması sonunda düzenlenen, 26.1.2009 tarihli ve 400 sayılı ilama esas 25.11.2008 tarihli ve 34124 sayılı tutanağın 3'üncü maddesinde:

"Kamu İhale Kurumu personeline ait harcırah ödemelerinde 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine uyulmaması hususunda, Kamu İhale Kanununun 53'üncü maddesinde; 'Kurum personelinin ücretleri ile diğer mali ve sosyal hakları, Kurulun önerisi ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenecek miktar, usul ve esaslar çerçevesinde Kurul tarafından belirlenir.' denilmektedir. Kamu İhale Kanununun bu hükmüne dayanılarak 2002/4425 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile çıkarılan Kamu İhale Kurumunun Teşkilatı ile Kurum Personelinin Mali ve Sosyal Hakları, Çalışma Usul ve Esasları

Hakkındaki Yönetmeliğin ‘Harcırah’ başlıklı 30’uncu maddesinde; ‘Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeline ödenecek harcırah miktarına ilişkin usul ve esaslar Kurul kararı ile belirlenir.’ denilerek harcırah konusunda Kurulun belirleyeceği esaslara göre ödeme yapılacağı hükme bağlanmıştır. Kurul, Yönetmeliğin verdiği bu yetkiye dayanarak çıkardığı yolluk yönergesinde Kamu İhale Kurumu personeline ait yolluklara ilişkin esas ve usulleri tespit etmiştir.

631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 14/A maddesinin (d) fıkrasında; ‘10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamı dışında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarında; d) Yurt içi ve yurt dışı gündelik ödemeleri, emsali Devlet memurlarına 6245 sayılı Harcırah Kanunu uyarınca yapılan gündelik ödemelerin bir buçuk katını geçemez. İlgili mevzuatında öngörülmüş olması halinde, bu kapsamda bulunanlardan yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere bu belge karşılığı yapılan ödemeler bir buçuk katın hesabında dikkate alınmaz.’ denilmektedir.

Kamu İhale Kurumu 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamı dışında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarından olup, 2002/4425 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile çıkarılan Yönetmelikte Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeline ödenecek harcırah miktarına ilişkin usul ve esasların Kurul kararı ile belirleneceği hükmüne yer verildiği ve Kurulun, Yönetmeliğin verdiği bu yetkiye dayanarak çıkardığı Yolluk Yönergesinin de 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14/A maddesinin (d) fıkrası hükmüne uygun olduğu anlaşıldığından konu hakkında ilişik olmadığına” karar verilmiş ve ilâmda bu konu da dahil olmak üzere “maadasının belgelerine dayandığı, kayıtlarına, kanun ve diğer mevzuat hükümlerine uygun bulunduğu anlaşıldığından sorumluların beraatine” hükmedilmiştir.

832 sayılı Sayıştay Kanununun 80’inci maddesinin birinci fıkrasında, işin gereği ve ibraz edilen belgelerin mahiyetleri bir olduğu halde aynı konu hakkında dairelerce veya Temyiz Kurulunca verilen ilamların birbirine aykırı olması halinde, Birinci Başkanın bu ilamları içtihadın birleştirilmesi için Genel Kurula vereceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan ilamlarda da ödemelerin konusu ve ibraz edilen belgeler aynı mahiyette olduğu halde, bu ilamlar arasında aykırılık bulunmaktadır.

Esasen, içtihadın birleştirilmesine gerek duyulan konu, Rekabet Kurumu ile Kamu İhale Kurumu personeline ödenecek harcırahın tabi olacağı mevzuat hakkındadır. 8. Daire ilamında Rekabet Kurumu personeline 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre, 2. Daire ilamında ise, Kamu İhale Kurumu personeline kendi mevzuatı uyarınca harcırah ödenmesi gerektiğine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla konuları aynı ve mahiyetleri de bir olan belirtilen konuda içtihadın birleştirilmesine gerek bulunmaktadır.

Bu itibarla, 8. Daire ve 2. Dairece verilen ilamlar arasındaki aykırılığın giderilmesini teminen içtihadın birleştirilmesi gerektiğine çoğunlukla karar verilerek esasa geçildi.

AZINLIK DÜŞÜNCESİ

832 sayılı Kanunun 80’inci maddesinde; “İşin gereği ve ibraz edilen belgelerin mahiyetleri bir olduğu halde aynı konu hakkında dairelerce veya Temyiz Kurulunca verilen ilamlar birbirine aykırı ise, Birinci Başkan bu ilamları içtihadın birleştirilmesi için Genel Kurula verir.” denilmektedir.

Bu hükme göre dairelerce veya Temyiz Kurulunca aynı konu hakkında verilen ilamların birbirine aykırı olması yanında işin gereği ve ibraz edilen belgelerin mahiyetlerinin de bir olması şartı aranmaktadır.

Oysa, içtihadın birleştirilmesine karar verilen 8. ve 2. Daire ilamlarının aynı konu hakkında olduğunu iddia etmek mümkün değildir. Çünkü, 8. Daire kararı Rekabet Kurumu hakkında, 2. Daire kararı Kamu İhale Kurumu hakkındadır. Bu iki kurumun tabi olduğu mevzuat hükümleri ise farklıdır. Dolayısıyla her iki Dairenin kararının da farklı olması doğaldır. Bu çerçevede, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 63’üncü

maddesinde, Rekabet Kurumunun 6245 sayılı Harcırah Kanununa tabi olmadığı yönünde hüküm bulunmasına karşın, Kamu İhale Kurumu hakkında böyle bir hüküm söz konusu değildir. Bu nedenle, her iki kurumun da 5018 sayılı Kamu İhale Kanununun 81'inci maddesinin (c) bendinde yer alan, 6245 sayılı Harcırah Kanununa tabi olunmayacağı yönündeki hükümlerin yürürlükten kaldırıldığı yönündeki hüküm karşısındaki durumu farklıdır. Bu sebeple, her iki konunun aynılığından bahsetmek imkânsızdır.

Bunun yanı sıra, söz konusu iki Kurumun personeline ödenen harcırah konusundaki mevzuat hükümleri de farklıdır ve yeknesak bir mevzuat yoktur. Zira, Rekabet Kurumu personeline 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre, Kamu İhale Kurumu personeline ise 2002/4425 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki olarak çıkarılan Yönetmelik esaslarına göre harcırah ödemesi yapılmıştır. Bu Yönetmelik de, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 53'üncü maddesinin (i) fıkrasına istinaden yürürlüğe konulmuştur. Bu nedenle de, kararlar arasında konu aynılığından ve mahiyet birliğinden bahsedilemez. Dolayısıyla, müzakere edilen Daire kararlarındaki konular arasında ayniyet bulunmamaktadır.

Bu itibarla, bahis konusu ilamlar esas alınmak suretiyle içtihadın birleştirilmesine imkân bulunmamaktadır.

KONU İLE İLGİLİ MEVZUAT

7.12.1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun;

“Ücret ve diğer mali haklar” başlıklı 37’nci maddesi :

Kurul Başkan ve üyelerinin aylık ücretleri, en yüksek devlet memurunun her türlü ödemeler dahil ücretlerinin iki katını geçmemek üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kurulunca tespit olunur. En yüksek devlet memuruna ödenenlerden gelir vergisine tabi olmayanlar bu Kanuna göre de gelir vergisine tabi tutulmaz.

Kurum personelinin ücret ve diğer mali hakları, birinci fıkradaki ücretler ve bunlarda değişiklik yapılmasına ilişkin esaslar çerçevesinde Başkanlığın teklifi üzerine Kurulca belirlenir.

“Uygulanmayacak hükümler” başlıklı 63’üncü maddesinin birinci fıkrası :

Kurum 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 6245 sayılı Harcırah Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerine tabi değildir.

10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun;

“Kapsam” başlıklı 2’nci maddesi :

Bu Kanun, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü kapsar.

Avrupa Birliği fonları ile yurt içi ve yurt dışından kamu idarelerine sağlanan kaynakların kullanımı ve kontrolü de uluslararası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu Kanun hükümlerine tâbidir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bu Kanunun sadece 3, 7, 8, 12, 15, 17, 18, 19, 25, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 68, 76 ve 78’inci maddelerine tâbidir.

“Yürürlükten kaldırılan hükümler” başlıklı 81’inci maddesi :

.....

c) Bu Kanun kapsamındaki kamu idarelerine ilişkin olarak, 4.1.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanunun 98 – 106’ncı maddeleri hariç olmak üzere, diğer kanunlarla 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 6245 sayılı Harcırah Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi olunmadığına dair istisna veya muafiyet getiren hükümleri,

.....

Yürürlükten kaldırılmıştır.

10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununun “Yurt içinde verilecek gündeliklerin miktarı” başlıklı 33’üncü maddesinin (a) ve (d) fıkraları :

a) Bu Kanun gereğince verilecek yurt içi gündeliklerinin miktarı her yıl bütçe kanunları ile tespit olunur.

d) Bu Kanun hükümlerine göre gündelik ödenenlerden ((b) fıkrasına göre gündelik ödenenler hariç) yurt içinde yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak ve her defasında on gün ile sınırlı olmak üzere gündeliklerinin tamamına kadar olan kısmı ayrıca ödenir.

4.7.2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 14/A maddesi :

10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamı dışında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarında;

.....
d) Yurt içi ve yurt dışı gündelik ödemeleri, emsali Devlet memurlarına 6245 sayılı Harcırah Kanunu uyarınca yapılan gündelik ödemelerinin birbuçuk katını geçemez. İlgili mevzuatında öngörülmüş olması halinde, bu kapsamda bulunanlardan yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere bu belge karşılığı yapılan ödemeler birbuçuk katın hesabında dikkate alınmaz.

4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “Kamu İhale Kurumu” başlıklı 53’üncü maddesinin (i) fıkrasının birinci ve ikinci bentleri :

Kurul başkan ve üyelerinin aylık ücretleri Maliye Bakanının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.

Kurum personelinin ücretleri ile diğer malî ve sosyal hakları, Kurulun önerisi ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenecek miktar, usul ve esaslar çerçevesinde Kurul tarafından belirlenir.

12.6.2002 tarihli ve 2002/4425 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kamu İhale Kurumunun Teşkilatı ile Kurum Personelinin Mali ve Sosyal Hakları, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin “Harcırah” başlıklı 30’uncu maddesi :

Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeline ödenecek harcırah miktarına ilişkin usul ve esaslar Kurul kararı ile belirlenir.

ESAS YÖNÜNDEN İNCELEME

Konu ile ilgili mevzuat incelenerek gereği görüldü :

Rekabet Kurumu personelinin özlük ve mali haklarıyla ilgili olarak; 7.12.1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun “Ücret ve diğer mali haklar” başlıklı 37’nci maddesinin ilk fıkrasında, Rekabet Kurulu başkan ve üyelerinin aylık ücretlerinin, en yüksek devlet memurunun her türlü ödemeler dahil ücretlerinin iki katını geçmemek üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kurulunca tespit olunacağı, aynı maddenin son fıkrasında da, Kurum personelinin ücret ve diğer mali haklarının, birinci fıkradaki ücretler ve bunlarda değişiklik yapılmasına ilişkin esaslar çerçevesinde Başkanlığın teklifi üzerine Kurulca belirleneceği hükmüne yer verilmiştir.

Anılan 37’nci madde hükmü uyarınca, Rekabet Kurumu personelinin harcırahları Rekabet Kurulu tarafından belirlenmiş ve 4054 sayılı Kanunun 63’üncü maddesi hükmüyle de, anılan Kurum 6245 sayılı Harcırah Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerinin kapsamı dışında tutulmuştur.

Öte yandan, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “Kamu İhale Kurumu” başlıklı 53’üncü maddesinin (i) fıkrasının birinci ve ikinci bentlerinde, “Kurul başkan ve üyelerinin aylık ücretleri Maliye Bakanının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir. Kurum personelinin ücretleri ile diğer mali ve sosyal hakları, Kurulun önerisi ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenecek miktar, usul ve esaslar çerçevesinde Kurul tarafından belirlenir.” şeklinde hükümlere yer verilmek suretiyle, Kamu İhale Kurumu personeline ödenecek harcırahlar da 6245 sayılı Kanun kapsamı dışında tutularak, Bakanlar Kurulunca belirlenen esaslar çerçevesinde Kamu İhale Kurulu tarafından belirlenmiştir.

Ancak, 31.7.2003 tarihli ve 4969 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3’üncü maddesiyle 4.7.2001 tarihli ve 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye 14/A maddesinin ilave edilmesiyle birlikte, 6245

sayılı Harcırah Kanunu kapsamı dışında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarından olan Rekabet Kurumu ile Kamu İhale Kurumu personeline ödenecek harcıraha bir sınır getirilmiştir.

Buna göre, 6245 sayılı Kanun kapsamı dışındaki kurumların personelinin yurt içi ve yurt dışı gündelik ödemeleri, emsali Devlet memurlarına 6245 sayılı Harcırah Kanunu uyarınca yapılan gündelik ödemelerinin bir buçuk katını geçemeyecektir. Bunun yanı sıra, ilgili mevzuatında öngörülmüş olması halinde, bu kapsamda bulunanlardan yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere bu belge karşılığı yapılan ödemelerin bir buçuk katın hesabında dikkate alınmayacağı da belirlenmiştir. Böylece, 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin anılan 14/A maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Rekabet Kurulu ile Kamu İhale Kurulunun belirleyeceği harcırahlarda belirtilen madde ile getirilen sınırlara uyma zorunluluğu doğmuştur.

Daha sonra, 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “Yürürlükten kaldırılan hükümler” başlıklı 81’inci maddesinin (c) bendindeki, bu Kanun kapsamındaki kamu idarelerine ilişkin olarak, 4.1.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanunun 98–106’ncı maddeleri hariç olmak üzere, diğer kanunlarla 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu, 6245 sayılı Harcırah Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi olunmadığına dair istisna veya muafiyet getiren hükümlerin yürürlükten kaldırıldığı yönündeki hükümle birlikte, daha önce Rekabet Kurulu ile Kamu İhale Kurulu tarafından 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14/A maddesindeki sınırlar çerçevesinde belirlenen adı geçen Kurumların personeline ödenecek harcırahın hesabında, artık 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerinin uygulanması zorunlu hale gelmiştir.

Her ne kadar, 5018 sayılı Kanunun “Kapsam” başlıklı 2’nci maddesindeki, düzenleyici ve denetleyici kurumların bu Kanunun sadece 3, 7, 8, 12, 15, 17, 18, 19, 25, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 68, 76 ve 78’inci maddelerine tabi olduğu yönündeki hüküm nedeniyle Rekabet Kurumu ile Kamu İhale Kurumunun, 5018 sayılı Kanunun 81’inci maddesine tabi olmadığı, dolayısıyla da bu Kurumların 6245 sayılı Harcırah Kanununa tabi olmayacakları iddia edilebilirse de, belirtilen 81’inci maddenin (c) bendindeki “Bu Kanun kapsamındaki kamu idareleri” tabiri yorumu ihtiyaç bırakmayacak derecede açık olup, 5018 sayılı Kanunun herhangi bir maddesine tabi olan herhangi bir kurum, anılan 81’inci maddenin (c) bendindeki hüküm kapsamında bulunmaktadır. Diğer taraftan, kanun yapma tekniği bakımından, 5018 sayılı Kanunda yürürlükten kaldırılan hükümler, geçici maddeler ve yürürlük maddeleri Kanunun dokuzuncu kısmında toplanmış olup, bu kısımda yer alan ve yürürlük maddesi olan 82’nci madde de, anılan 5018 sayılı Kanunun 2’nci maddesinde düzenleyici ve denetleyici kurumların tabi olduğu maddeler arasında sayılmamıştır. Bu kurumların, 5018 sayılı Kanunun 81’inci maddesine tabi olmadığını iddia etmek, aynı kısımda belirtilen yürütme ve yürürlük maddelerine de tabi olmadıkları sonucunu doğurur ki, bu da 5018 sayılı Kanunun düzenleyici ve denetleyici kurumlar açısından geçerlik ve yürürlüğünün olmadığı sonucuna götürür. Böyle bir sonuca ulaşmak da 5018 sayılı Kanunun çıkarılma amaç ve gerekçelerine aykırı olur. Bu durumda, merkezi yönetim bütçesi kapsamına dahil edilen, 5018 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan ve aynı Kanunun “Kapsam” başlıklı 2’nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca tabi olacakları maddeler sayılmak suretiyle anılan Kanun kapsamına alınan Rekabet Kurumu ile Kamu İhale Kurumunun, 5018 sayılı Kanunun 81’inci maddesinin (c) bendi hükmü uyarınca, 6245 sayılı Harcırah Kanununa tabi olmaları gerekmektedir. Nitekim, benzer gerekçelerle 18.4.2007 tarihli ve E.2007/1, K.2007/2 sayılı Danıştay İdari İşler Kurulu kararında, düzenleyici ve denetleyici kurumların 5018 sayılı Kanunun 81’inci maddesinin de içinde bulunduğu dokuzuncu kısımdaki yürürlükten kaldırılan hükümler, geçici maddeler ve yürürlük maddelerine tabi oldukları, dolayısıyla bu kurumların 6245 sayılı Harcırah Kanununa tabi olmaları gerektiği sonucuna ulaşıldığı tespit edilmiştir.

Diğer taraftan, “Bu madde kapsamındaki kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumlar 6245 sayılı Harcırah Kanunu, 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu ve 832 sayılı

Sayıştay Kanununa tabi değildir. Bu madde kapsamındaki kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların kanunlarındaki ve diğer kanunlardaki bu maddeye aykırı hükümler uygulanmaz.” şeklindeki hükümleri de ihtiva eden 30.1.2002 tarihli ve 4743 sayılı Kanunun “Denetim” başlıklı 7’nci maddesi, Anayasa Mahkemesinin 25.6.2002 tarihli ve E.2002/31, K.2002/58 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve böylece bu kurumların 6245 sayılı Harcırah Kanununa tabi olmaları gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla, Rekabet Kurumu ile Kamu İhale Kurumu personeline ödenecek harcırahın hesabında, 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

SONUÇ

Rekabet Kurumu ile Kamu İhale Kurumu personeline ödenecek harcırahın hesabında, 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerinin uygulanması gerektiğine ve içtihadın 8. Dairenin 7.11.2008 tarihli ve 220 sayılı ilamı yönünde birleştirilmesine 9.3.2009 tarihinde çoğunlukla karar verildi.

AZINLIK DÜŞÜNCESİ

Rekabet Kurumu ile Kamu İhale Kurumunun da aralarında bulunduğu düzenleyici ve denetleyici kurumlar, eskiden beri süregelen idari yapımıza tam olarak uymayan ve hemen hepsi özel kanunlarla kurulmuş bağımsız idari kurumlardır. Bunlar, belirli alanlarda düzenleme ve denetleme görevlerini ifa etmek üzere oluşturulmuşlardır. Dolayısıyla, bu kurumlar hakkında özel düzenlemelerin olması doğaldır.

Adı geçen kurumların mevzuatlarında, ya 6245 sayılı Harcırah Kanununa tabi olmadıkları açıkça belirtilmekte ya da bunların personeline ödenecek mali ve sosyal hakların özel bir düzenleme ile tespit edileceği hükümleri yer almaktadır. Bu bağlamda, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 63’üncü maddesinde açıkça Rekabet Kurumunun 6245 sayılı Kanuna tabi olmadığı yer almış, 4734 sayılı Kanunun 53’üncü maddesinde ise, Kamu İhale Kurumu personelinin ücretleri ile diğer mali ve sosyal haklarının, Kurulun önerisi ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenecek miktar, usul ve esaslar çerçevesinde Kurul tarafından belirleneceği hükmüne yer verilmiştir. Bu durum ise, anılan Kurumların düzenlediği ve denetlediği alanların özelliğinden kaynaklanmakta olup, bu Kurumların idari ve mali özerkliğe sahip olmalarının gereğidir.

Anılan Kurumların personelinin harcırahlarını kendi kurulları belirlemekte iken, 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamı dışında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarında birliği sağlamak bakımından, 4.7.2001 tarihli ve 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye 31.7.2003 tarihli ve 4969 sayılı Kanunla 14/A maddesi eklenerek, söz konusu harcırahlara bir sınırlama getirilmiş ve adı geçen kurumların da içinde bulunduğu düzenleyici ve denetleyici kurumların personeline 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14/A maddesinde belirlenen sınırlar içinde harcırah ödenmeye başlanmıştır. Böylece bu kurumlar arasında yeknesak bir uygulama sağlanmıştır.

Esasen, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 2’nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan, “Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bu Kanunun sadece 3, 7, 8, 12, 15, 17, 18, 19, 25, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 68, 76 ve 78’inci maddelerine tâbidir.” hükmü uyarınca, düzenleyici ve denetleyici kurumlardan olan Rekabet Kurumu ile Kamu İhale Kurumu 5018 sayılı Kanunun tamamına tabi olmayıp, bu Kanunun sınırlı sayıdaki hükümlerine tabidir. Bu maddeler açıkça ve tadadi olarak belirtilmiştir ve bunlar içinde 5018 sayılı Kanunun 81’inci maddesi yoktur. Genel bir yorumla, anılan Kurumların 81’inci maddeye tabi olduklarına hükmedilemez. Dolayısıyla, bu Kurumların 6245 sayılı Harcırah Kanununa tabi oldukları sonucuna varılamaz.

Bu itibarla, Rekabet Kurumu ile Kamu İhale Kurumu 6245 sayılı Harcırah Kanununa tabi olmadıklarından, içtihadın 2. Dairenin 26.1.2009 tarihli ve 400 sayılı ilamı yönünde birleştirilmesi gerekir.

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

BALÇIK VE DİĞERLERİ/Türkiye*

Başvuru No. 25/02
Strazburg
29 Kasım 2007

USULİ İŐLEMLER

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 25/02 no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşları Erkal Balçık, Kubilay İyit, Filiz Kalkan, Semiha Kırkoç, Meral Kalan, Sema Gül ve Gülsen Dinler'in ("başvuranlar"), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 20 Eylül 2001 tarihinde Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvuruudur.

İlk başvuran, İstanbul Barosu avukatlarından Zeynel Polat ve diğer altı başvuran yine İstanbul Barosu avukatlarından G. Altay tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar sırasıyla 1967, 1979, 1971, 1963, 1979, 1973 ve 1972 doğumludur ve İstanbul'da yaşamaktadır.

5 Ağustos 2000'de bir grup göstericinin, basın açıklamasında bulunmak ve F-tipi cezaevlerini protesto etmek için tramvay hattını durdurmak üzere İstanbul'daki İstiklal Caddesi'nde toplanacağına ilişkin bir istihbarat raporu alan polis memurları ve çevik kuvvet mensupları, söz konusu mevkiye yerleştirilmiştir. Öğlen vakti başvuranlar 39 kişiyle, F-tipi cezaevlerini protesto etme amaçlı bir basın açıklaması yapmak üzere İstiklal Caddesi'nde toplanmıştır. Polis grubun dağılmasını ve toplanmaya son verilmesini istemiş ve gruba, yetkili makamların haberdar edilmemesi nedeniyle gösterinin kanuna aykırı olduğunu bildirmiştir. Göstericiler uymayı reddetmiş, sloganlar atarak ve basın açıklamasını yüksek sesle okuyarak İstiklal Caddesi boyunca ilerlemeye teşebbüs etmiştir. Müteakiben, 12.30 sıralarında cop ve göz yaşartıcı gaz kullandığı iddia edilen polis, grubu dağıtmıştır. Başvuranlar yanlarındaki 39 kişiyle birlikte yakalanmıştır. Başvuranlardan Sema Gül ve Semiha Kırkoç daha sonra Taksim Hastanesi'ne kaldırılmıştır.

Sema Gül'ü muayene eden doktor, her iki kolunda çürükler ve ayaklarında şişlik olduğunu kaydetmiştir.

Semiha Kırkoç'u muayene eden doktor, sol paryetal lobda 4 cm.lik uzun bir yırtılma bulunduğunu kaydetmiştir.

Diğer başvuranlar hakkında sağlık raporu bulunmamaktadır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

5 Ağustos 2000 tarihli olay raporunda, güvenlik güçlerinin emirlere uymayan grubu dağıtmak için güç kullanmak durumunda kaldığı belirtilmiştir. Ayrıca olay sırasında bir polis memurunun yaralandığı da kaydedilmiştir.

Başvuranlar müteakiben bir gün boyunca alıkonuldukları Beyoğlu Merkez Polis Karakolu'na ve Karaköy Polis Karakolu'na götürülmüştür.

Ertesi gün Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı'nın emri üzerine serbest bırakılmışlardır.

Belirsiz bir günde, başvuranlar kendilerini yakalayan polisler aleyhine Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı'na bir dilekçe sunmuştur. Dilekçelerinde *diğer hususlar meyanında (inter alia)* yakalanmalarının ve yakalanmaları sırasında ve sonrasında polis memurlarının aşırı güç kullanmasının kanuna aykırı olduğuna dair şikayette bulunmuşlardır.

5 Ocak 2001'de Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı, ilgili tarihte görevde bulunan polis memurları hakkında takipsizlik kararı vermiştir. Kararında, güvenlik güçlerince kullanılan gücün 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'na uygun olduğu ve aşırı olmadığı sonucuna varmıştır. Cumhuriyet Savcısı davacıların şikayetlerine konu yaraların, orantılı olan güç kullanımından kaynaklandığı kanısındadır.

Başvuranlar, Cumhuriyet Savcısı'nın kararına itiraz etmiştir.

25 Haziran 2001'de İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi başvuranların itirazını reddetmiştir.

Bu esnada, 14 Ağustos 2000'de Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı, Beyoğlu Ceza Mahkemesi'ne bir iddianame sunmuştur. Başvuranları 2911 sayılı Kanun'un 28/1. maddesi uyarınca önceden izin almaksızın yasadışı bir gösteride yer almak ve polis memurlarının uyarılarına rağmen dağılmamakla suçlamıştır.

19 Eylül 2005'te Beyoğlu Ceza Mahkemesi, başvuranların beraatine karar vermiştir. Mahkeme, basın açıklaması yapmanın anayasal bir hak olduğu ve bu hakkın kullanılması için önceden izin almaya gerek olmadığı sonucuna varmıştır. Mahkeme ayrıca sanıklara dağılmaları için uyarıda bulunulduğunun tüm göstericilerce duyulduğunun kesin olmadığını gözlemlemiştir. Sanıkların, anayasal haklarını kullanmış ve sonuç olarak herhangi bir suç işlememiş olduklarına karar vermiştir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, AİHS'nin 3. maddesine dayanarak yakalanmaları sırasında kullanılan gücün, aşırı ve orantısız olduğundan ve kötü muamele teşkil ettiğinden şikayetçi olmuştur. 3. madde aşağıda kaydedilmiştir:

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz.”

1. Hükümet'in ön itirazları

Hükümet, AİHM'den AİHS'nin 35/1. maddesi bağlamındaki iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması nedeniyle başvuruyu kabul etmemesini istemiştir. Başvuranların, idare mahkemelerinde dava açarak uğradıklarını iddia ettikleri zararın telafisini isteyebilecekleri

halde başvuruda bulunmadıklarını ileri sürmüştür. Ayrıca, başvurunun söz konusu kısmının altı aylık zaman sınırı içerisinde yapılmadığını ileri sürmüştür.

Hükümet'in iç hukuk yollarının tüketilmemesi hususundaki ön itirazına ilişkin AİHM, daha önce de benzer davalarda Hükümet'in ön itirazını değerlendirmiş ve reddetmiş olduğunu yinelemektedir. Mevcut davada, yukarıda kaydedilen başvuruda varmış olduğu sonuçlardan farklı bir sonuca varmasına neden olacak özel koşullar görmemektedir. Sonuç olarak, Hükümet'in ön itirazının bu kısmını reddetmektedir.

Hükümet'in altı ay kuralı hususundaki ikinci itirazına ilişkin AİHM, AİHS'nin 35/1. maddesi uyarınca, bir başvuruya nihai kararın verildiği tarihten itibaren altı ay içerisinde bakabileceğini yinelemektedir. Söz konusu davada, başvuranların kötü muamele iddialarına ilişkin nihai karar, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 25 Haziran 2001'de verilmiştir. Mahkemeye 20 Eylül 2001'de sunulmasından dolayı başvurunun bu kısmı, altı aylık zaman sınırı içerisinde yapılmıştır. Yukarıda kaydedilenler ışığında AİHM aynı zamanda Hükümet'in itirazlarının bu kısmını da reddetmektedir.

2. Başvuranlar Erkal Balçık, Kubilay İyit, Filiz Kalkan, Meral Kalanç ve Gülsen Dinler'e ilişkin

AİHM, kötü muamele iddialarının uygun kanıtlarla desteklenmesi gerektiğini hatırlatmaktadır. Bu tür kanıtları değerlendirirken genel olarak "makul şüphenin ötesinde" kanıt standardını uygulamaktadır. Ancak böyle bir kanıt yeterince güçlü, açık ve anlamlı çıkarımların veya çürütülemeyen benzer karinelerin varlığı ile ortaya konabilmektedir.

Söz konusu davada başvuranlar Erkal Balçık, Kubilay İyit, Filiz Kalkan, Meral Kalanç ve Gülsen Dinler, polislin gösteriyi dağıtmak için aşırı güç kullanması sonucu yaralandıkları hususunda şikayette bulunmuştur. Bununla birlikte, başvuranların iddialarının doğruluğuna ilişkin şüpheler uyandıran bir çok unsur mevcuttur. AİHM, başvuranların olayın ertesi günü serbest bırakılmalarına rağmen şikayetlerini destekleyecek tıbbi bir rapor ya da iddialarına destekleyici bir ağırlık kazandırabilecek kanıtlar sunmadıklarını gözlemlemektedir. Dava dosyasında başvuranların olay sırasında iddia ettikleri gibi yaralandıklarını gösteren bir materyal mevcut değildir.

Yukarıda kaydedilenler ışığında AİHM, başvuranlar Erkal Balçık, Kubilay İyit, Filiz Kalkan, Meral Kalanç ve Gülsen Dinler'in iddialarına dayanak göstermedikleri ve bu nedenle, başvurunun bu kısmının AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragrafları çerçevesinde dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabuledilemez olduğuna karar verilmesi gerektiği sonucuna varmaktadır.

3. Başvuranlar Semiha Kırkoç ve Sema Gül'e ilişkin

AİHM, Semiha Kırkoç ve Sema Gül'ün 3. maddenin ihlal edildiğine ilişkin şikayetlerinin, AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragrafları çerçevesinde dayanaktan yoksun olmadığını belirtmektedir. Ayrıca başvurunun başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru taşımadığını tespit etmektedir. Bu nedenle başvuru, kabuledilebilir niteliktedir.

AİHM'nin birçok davada vurgulamış olduğu gibi 3. madde, demokratik toplumların en temel değerlerinden birini kapsamakta olup, hiçbir sınırlamaya tabi değildir, ayrıca, 15. maddenin 2. paragrafı uyarınca hiçbir koşulda istisnası olamamaktadır.

Yukarıda kaydedildiği gibi, kanıtlar değerlendirilirken genel olarak “makul şüphenin ötesinde” kanıt standardı uygulanmaktadır. Ancak böyle bir kanıt yeterince güçlü, açık ve anlamlı çıkarımların veya çürütülemeyen benzer karinelerin varlığı ile ortaya konabilmektedir. Ayrıca iddiaların, AİHS’nin 2. ve 3. maddelerine dayanılarak öne sürüldüğü hallerde AİHM, özellikle kapsamlı bir incelemede bulunmalıdır.

AİHM mevcut davada Semiha Kırkoç ve Sema Gül isimli başvuranlarda gözlemlenen yaralanmaların, 5 Ağustos 2000’deki olaylar sırasında polis tarafından güç kullanılması sonucu ortaya çıkmış olduğunun taraflar arasında ihtilaf teşkil etmediğini belirtmektedir. Bu aynı zamanda polisin gösterici grubunu dağıtmak için güç kullanması gerektiğinin belirtildiği olay raporunda da görülmektedir.

Yukarıda kaydedilenleri göz önüne alan AİHM, kullanılan gücün aşırı olmadığını ispat etme görevinin Hükümet’e ait olduğunu kanısladadır.

AİHM, yetkili makamlara gösteri ile ilgili başvuru yapılmamış olmasına rağmen, polisin 5 Ağustos 2000’de İstiklal Caddesi’nde bir grubun toplanacağına ilişkin istihbarat aldığını gözlemlemektedir. Bu nedenle güvenlik güçleri, önleyici tedbirler alabilmişlerdir. İlgili alan, birçok polis memuru ve acil müdahale gücü mensuplarınca güvenlik altına alınmıştır. Sonuç olarak, mevcut dava koşulları altında, güvenlik güçlerinin ön hazırlık yapmaksızın harekete geçmek durumunda bırakıldığı söylenemez. AİHM, grubun polisin dağılım uyarılarına uymadığını belirtmektedir. Ancak, yukarıda ayrıntılı olarak kaydedilmiş olduğu gibi, dava dosyasında göstericilerin kamu düzeni için tehlike teşkil ettiğine ilişkin bir materyal bulunmamaktadır. Bu noktada AİHM, aynı zamanda başvuranların aleyhlerindeki suçlardan beraat ettikleri 19 Eylül 2005 tarihli Beyoğlu Ceza Mahkemesi kararına değinmektedir. Yerel mahkeme, sanıkların basın açıklaması yaparak anayasal haklarını kullandıkları ve hiçbir suç işlememiş oldukları sonucuna varmıştır.

Bu koşullar altında AİHM, Hükümet’in sağlık raporları ile yaralandıkları doğrulanan başvuranlara karşı kullanılan güç derecesini açıklamak veya haklı çıkarmak için dayanak teşkil eden ikna edici ya da inandırıcı bir savunma sunmadığı sonucuna varmıştır. Sonuç olarak, Semiha Kırkoç ve Sema Gül’un yaralanmasının, sorumluluğu Hükümet’e ait olan bir muamelenin sonucu gerçekleştiği sonucuna varılmıştır.

Bu nedenle Semiha Kırkoç ve Sema Gül açısından 3. madde ihlal edilmiştir.

III. AİHS’NİN 9, 10 VE 11. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, polisin gösteriye müdahale etmesinin düşünce, ifade ve toplanma özgürlüklerini ihlal ettiğini ileri sürmüştür. Bu husustaki iddialarını AİHS’nin 9., 10. ve 11. maddelerine dayandırmışlardır.

AİHM, başvuranların şikayetlerinin 11. madde açısından incelenmesi gerektiği kanısladadır.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Hükümet, başvuranların 2005’te aleyhlerindeki suçlamalardan beraat etmeleri nedeniyle bundan böyle, AİHS’nin 34. maddesi bağlamında mağdur olarak kabul edilemeyeceklerini ileri sürmüştür.

AİHM, Hükümet'in başvuruların AİHS'nin 11. maddesine öngörülen haklarının ihlal edildiğini ileri süremeyeceklerine ilişkin iddiasının şikayetinin esası ile yakından ilintili olan bir sorunu ortaya çıkardığı kanaatindedir. Bu nedenle, Hükümet'in ön itirazı ile esası birleştirmektedir.

AİHM ayrıca başvurunun söz konusu kısmının AİHS'nin 35/3. maddesi bağlamında dayanaktan yoksun olmadığını kaydetmektedir. Ayrıca başka açılardan bakıldığında da başvuruda kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit etmektedir. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

1. Başvuruların haklarına müdahale edilmesi

AİHM, öncelikle AİHS organlarının değişmez yaklaşımına göre, hak veya özgürlük ihlali "mağduru" kelimesinin, yürürlükte olan kanun veya iptal edilen kısımdan direkt olarak etkilenen kişiyi ifade ettiğini hatırlatmaktadır.

Mevcut davada taraflar arasında, başvuruların toplanma hakkına müdahalenin ilk ortaya çıkışına ilişkin ihtilaf bulunmamaktadır. AİHM yerel mahkemenin başvuruları aleyhlerindeki suçlardan beraat ettirdiğini doğrulamıştır. Ancak, bu kararın 19 Eylül 2005'te, olaydan yaklaşık 5 yıl sonra verildiğini göz ardı edememektedir. Aynı zamanda başvuruların gösteriye katılarak o tarihte tartışmalı bir mesele olan F-tipi cezaevlerine dikkat çekmeyi amaçladıklarını kaydetmektedir. AİHM, gösteriye müdahale edilmesinin, polis göstericileri dağıtmak için güç kullanmasının ve müteakiben cezai takibat başlatılmasının, caydırıcı bir etkiye sahip olmuş ve başvuruların benzeri gösterilerde yer alma hususundaki cesaretlerini kırmış olabileceği kanısındadır.

Yukarıda kaydedilenler ışığında AİHM, nihai sonuca bakılmaksızın başvuruların polis müdahalesinden ve aleyhlerinde başlatılan cezai takibattan olumsuz etkilendikleri kanaatindedir.

2. Müdahalenin gerekçesi

Hükümet, söz konusu gösterinin ilgili makamların haberdar edilmemesi nedeniyle kanuna aykırı olarak düzenlendiğini belirtmiştir. 11. maddenin ikinci paragrafının, karışıklığı önlemek için barışçı toplantı hakkına kısıtlamalar getirdiğini ileri sürmüştür.

AİHM, yapılan müdahalenin "kanunda öngörülmediği", bir ya da daha fazla meşru amaca hizmet ettiği ve söz konusu amaçların gerçekleştirilmesi için "demokratik bir toplumda gerekli olduğu" müddetçe 11. maddenin ihlaline yol açmayacağını yinelemektedir.

Bu bağlamda, mevcut davaya yapılan müdahalenin yasal bir dayanağı olduğu, 2911 Nolu Kanun'un 22. bölümü (Toplantı ve Yürüyüş Kanunu), ve bu nedenle AİHS'nin 11/2. maddesi çerçevesinde "kanunda öngörülmediği" kaydedilmiştir. Meşru amaca ilişkin olarak Hükümet, müdahalenin kamu düzeninin bozulmasını önleme amacını güttüğünü belirtmiştir. AİHM, farklı bir sonuca varmak için gerekçe görmemektedir.

Müdahalenin, "demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığı hususunda AİHM, öncelikle 11. maddeye ilişkin kararlarının dayandığı temel ilkelere değinmektedir. Söz konusu içtihattan yetkili makamların, barışçı tutumlarını ve tüm vatandaşların güvenliğini sağlamak

için, yapılan yasal gösteriler karşısında uygun tedbirleri alma görevlerinin bulunduğu anlaşılmaktadır.

AİHM ayrıca, Devletler'in yalnızca barışçı toplantı hakkını korumakla değil aynı zamanda, söz konusu hakka ilişkin makul ve direkt olmayan kısıtlamalardan kaçınmakla yükümlü olduklarını belirtmektedir. Son olarak, 11. maddenin asıl amacının, kişiyi yetkili makamların korunan haklarının uygulanmasına keyfi olarak müdahale etmekten koruması olmasına rağmen, bu hakların etkin şekilde kullanılmasını temin edecek pozitif yükümlülükler de mevcut olabildiği kanısındadır.

AİHM öncelikle bu ilkelerin, kamuya ait alanlarda düzenlenen gösteri ve yürüyüşlerde de uygulanabileceği kanaatindedir. Ancak, kamu düzeni ve ulusal güvenliği sağlamak için *a priori* Yüksek Sözleşmeci bir Taraf'ın, gösteri düzenlenmesinin izne tabi olmasını gerektirdiği ve kurumların faaliyetlerini düzenlediği durumlarda, bunun 11. maddeye aykırı olmadığını belirtmektedir.

Dahili mevzuatı göz önünde bulunduran AİHM, söz konusu tarihte kamuya açık alanda gösteri düzenlemek için izin gerekmediğini ancak, olaydan yetmiş iki saat önce bilgi vermek gerektiğini gözlemlemektedir. Esas itibarıyla, bu nitelikteki düzenlemeler, AİHS tarafından koruma altına alınan barışçı toplantı özgürlüğüne getirilen gizli bir engeli temsil etmemelidir. Kamuya açık alanda düzenlenen gösteriler, günlük yaşam düzenini belirli bir derecede bozabilir ve hoş karşılanmayabilir. AİHM, siyasi, kültürel veya diğer niteliklerdeki bir olayın, gösterinin ya da toplantının düzgün şekilde devam etmesini sağlamak için önleyici güvenlik tedbirleri alınması, örneğin gösteri mahallinde ilk yardım hizmetleri sağlanması gibi, önemli olduğu kanaatindedir. Bu durumda, gösteriyi düzenleyen derneklerin veya diğer oluşumların, demokratik sürecin aktörleri olarak, yürürlükte düzenlemelere uymak suretiyle söz konusu süreci yöneten kurallara saygılı olmaları gerekmektedir.

AİHM önünde sunulan kanıtlardan, söz konusu davada polisin, gösterici grubuna yürüyüşlerinin kanuna aykırı olduğunu, günün kalabalık bir vaktinde yapılması nedeniyle kamu düzenine zarar vereceğini ve grubu dağıtmalarının emredildiğini bildirmiştir. Başvuranlar ve diğer göstericiler, bu emirlere uymamış ve yürüyüşü devam ettirmeye teşebbüs etmiştir.

Ancak, grubun tramvay hattını engellemek dışında kamu düzenine bir tehdit oluşturduğuna ilişkin kanıt bulunmamaktadır. AİHM, söz konusu grubun tartışmalı bir mesele olan F-tipi cezaevlerinin durumuna dikkat çekmeyi isteyen kırk iki kişiden oluştuğunu belirtmektedir. Gösterinin öğlene doğru başladığı ve yarım saat içerisinde, 12.30'da grubun yakalanması ile sona erdiği gözlemlenmiştir. Bu nedenle AİHM, özellikle yetkili makamların gösteriyi sona erdirmedeki sabırsızlığını anlaşılır bulmamaktadır. Bu noktada AİHM ayrıca hiçbir bilgi verilmemesine rağmen yetkili makamların, o tarihte bu tür bir gösteri yapılacağına ilişkin bilgi almış ve böylece önleyici tedbirler alabilmiş olduğunu hatırlatmaktadır.

AİHM, göstericiler şiddet içeren fiiller sergilemedikleri sürece, AİHS'nin 11. maddesine teminat altına alınan toplantı özgürlüğünün esasına bağlı kalınmak isteniyorsa, resmi makamların barışçı toplantılar hususunda belirli derecede hoşgörü göstermelerinin önemli olduğu kanısındadır.

Dolayısıyla, AİHM söz konusu davada polisin şiddet içeren müdahalesinin, ölçsüz olduğu ve AİHS'nin 11. maddesinin ikinci paragrafı bağlamında karmaşanın engellenmesi için gerekli olmadığı kanaatindedir.

Yukarıda kaydedilenler göz önünde alındığında AİHM, Hükümet'in başvuranın mağdur statüsünün ortadan kaldırılması iddiasına ilişkin ön itirazını reddetmekte ve AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmaktadır.

III. AİHS'NİN 7., 17. VE 18. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar AİHS'nin 7. maddesine dayanarak, yerel hukuk uyarınca cezayı gerektiren bir suç teşkil etmeyen fiillerinden dolayı yakalandıklarını ve aleyhlerinde cezai takibat başlatıldığını ileri sürmüştür. Başvuranlar ayrıca düşünce, ifade ve toplantı özgürlüklerine getirilen kanuna aykırı kısıtlamaların, aleyhlerinde başlatılan cezai takibatın ve yerel adli makamlar önünde şikayette bulunamamalarının AİHS'nin 17. ve 18. maddelerinin ihlal edildiği anlamına geldiği hususunda şikayette bulunmuştur.

AİHM, söz konusu şikayetlerin yukarıda incelenen şikayetle alakalı olduğunu ve benzer şekilde kabuledilebilir olduğuna karar verilmesi gerektiğini kaydetmektedir.

AİHS'nin 11. maddesindeki ihlal bulgusuna değinen AİHM, mevcut başvuruda ortaya konan esas yasal sorunu incelediği kanaatindedir.

Dava olaylarını ve tarafların görüşlerini göz önüne alan AİHM, mevcut şikayetlere ilişkin ayrı bir karar vermeye gerek bulunmadığı sonucuna varmıştır.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre

“Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuk bu ihlali ancak kısmen telafi edilebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın adil tazminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuranlar manevi tazminat olarak 10,000 Euro (EUR) talep etmiştir.

Hükümet bu talebe itiraz etmiştir.

AİHM, AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edildiğinin tespitinin başvuranlar için yeterli tazmin teşkil ettiği kanısındadır. Ancak, Semal Gül ve Semiha Kırkoç isimli iki başvurana ilişkin olarak AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiğinin tespiti çerçevesinde, hakkaniyete uygun olarak AİHM, söz konusu iki başvurana manevi tazminat olarak 3,000 EUR ödenmesine gerektiğine karar vermiştir.

B. Yargılama masraf ve harcamaları

AİHM önünde yaptıkları masraflar için birinci başvuran, 3,500 EUR ve diğer altı başvuran 5,500 EUR talep etmiştir.

Hükümet söz konusu taleplere itiraz etmiştir.

AİHM içtihadına göre başvuran, gerçek ve gerekli oldukları kanıtlandığı ve miktarları makul olduğu sürece yaptığı masrafların telafi edilmesi hakkına sahiptir. Mevcut davada AİHM, başvuranların yalnızca İstanbul Barosu'nun ücret tarifesine atıfta bulduklarını ve

iddialarını destekleyen belgeler sunmadıklarını belirtmektedir. Bu nedenle AİHM söz konusu başlık altında tazminat ödenmemesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana yüzde üç puanlık bir ekleme yapılarak belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK, AİHM OYBİRLİĞİ İLE

1. Erkal Balçık, Kubilay İyit, Filiz Kalkan, Meral Kalanç ve Gülsen Dinler isimli başvuranlara ilişkin 3. madde hususunda yapılan şikayetin kabuledilemez ve başvurunun kalan kısmının kabuledilebilir olduğuna;

2. Hükümet'in, başvuranların AİHS'nin 11. maddesi bağlamındaki mağdur statülerine ilişkin ön itirazını esas ile birleştirmeye ve reddetmeye;

3. Semal Gül ve Semiha Kırkoç isimli iki başvurana ilişkin olarak AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiğine;

4. AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edildiğine;

5. Başvuranların, AİHS'nin 7., 17. ve 18. maddeleri uyarınca ortaya koydukları diğer şikayetleri ayrı olarak incelemenin gerekli olmadığına;

6. İhlal bulgusunun kendi başına başvuranlardan Erkal Balçık, Kubilay İyit, Filiz Kalkan, Meral Kalanç ve Gülsen Dinler'in, uğradıkları manevi zarar için adil tatmin teşkil ettiğine;

6. (a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve her türlü vergi ve kesintiden muaf tutularak Savunmacı Hükümet tarafından başvuranlar Sema Gül ve Semiha Kırkoç'un herbirine manevi tazminat olarak 3,000 (üç bin) EUR ödenmesi gerektiğine;

(b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz uygulanmasına,

7. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin reddedilmesine *karar vermiştir*.

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları gereğince 29 Kasım 2007 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

BİRDAL/Türkiye*

Başvuru No. 53047/99

Strazburg

2 Ekim 2007

USUL

Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Akın Birdal ("başvuran") isimli bir Türk vatandaşı tarafından, 16 Ekim 1999 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan başvurudan (no. 53047/99) kaynaklanmaktadır.

Başvuran, Ankara Barosu'na bağlı avukat S. Aslantaş tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVA OLAYLARI

Başvuran 1948 doğumludur ve Ankara'da ikamet etmektedir.

6 Eylül 1995 tarihinde, Dünya Barış Günü sebebiyle, başvuran, Birleşik Sosyalist Parti tarafından Mersin'de düzenlenen panelde konuşma yapmıştır.

Başvuranın konuşması şu şekildedir:

"Burada barış için toplandık. Barış kardeşliğini destekleyen herkese selam. Emperyalist ve sosyalist dünyaların var olduğu bir sistemde, savaşlar devam etmektedir ve en kanlı savaş bizim ülkemizde yaşanmaktadır. Bosna halkına uygulanan Sırp vahşetine tepki gösterdik. Ancak, bazılarımız, insanlık onuruna karşı olan bu kirli savaşı görmezden geldi. Ülkede yaşanan adaletsiz ve kirli bir savaşın sonuçlarını gördük. Kürtlerin hakları tanınmadığı için bu savaş 11 yıl boyunca devam etmiştir. Bu kirli savaşın sonucu olarak 20.000 kişi ölmüştür. 118 köy yakılmıştır. Kürtler köylerinden, topraklarından dışarı atılmışlardır. Türkiye'de Kürt sorunu vardır. Türkler de bu sorunu kabul etmelidir. Türkiye şu anda kritik bir noktadadır. Kürt sorununun adil, demokratik ve barışçıl çözümü herkes için bir gerçek olmuştur. O zaman, neden hala bu kirli savaşı sürdürmek istiyorlar? Bu savaş, Kürtlerin topraklarından çıkmalarına neden olmuştur. Bu savaş sadece Kürtlerin sorunu mudur? Bu barış haftası sadece Kürtler için midir? Hayır, bu Türk halkının da sorunudur. Kürtler bir haftadır barış çağrısında bulunurken, bu Türk işçi sınıfının bir sorunu değil midir? Kürtlerin ve Türklerin çocuklarının öldürülmesi Türk işçi sınıfının bir sorunu değil midir? Bütçenin üçte biri, yani 446 trilyon Türk Lirası, doğuda ve güneydoğuda kullanılmaktadır. Bütün bunlar hangi bedel karşılığı oluyor? Bunların bedeli gözyaşları.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Biz, Türkler, Kürtler, Aleviler ve Sünniler, hepimiz savaşa karşıyız. Barış istiyoruz. Kürtlerin hayatlarının da Anayasa ile korunmasını istiyoruz. Halkların kardeşliği için barış istiyoruz."

Belirli olmayan bir tarihte, Konya Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, başvuran hakkında bir soruşturma başlatmıştır.

29 Ocak 1996 tarihinde, başvuran, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı huzurunda ifade vermiştir. Söz konusu konuşmayı yaptığını ve ırk ve bölgeye dayalı ayırım yapmak suretiyle kin ve düşmanlığa teşvik suçunu işlemediğini ileri sürmüştür. Halkların kardeşliği, barış ve sona ermesi gereken savaş hakkında konuştuğunu iddia etmiştir.

6 Şubat 1996 tarihinde, Konya Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, başvuranı, 3713 sayılı Kanun'un 8/1. maddesine aykırı olarak bölücü propaganda yapmakla suçlayan bir iddianame sunmuştur.

10 Nisan 1996 tarihinde, başvuran, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi huzurunda 29 Ocak 1996 tarihli ifadelerini yinelemiştir. Görüşlerini ifade etmiş olduğunu ve konuşmasının suç oluşturabilecek bir unsur içermediğini iddia etmiştir.

2 Temmuz 1996 tarihinde, Konya Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranı, Ceza Kanunu'nun 312/2. maddesi uyarınca ırk ve bölgeye dayalı ayırım yapmak suretiyle kin ve düşmanlığa teşvik suçundan mahkum etmiştir. Başvuran bir yıl hapis cezasına ve 300.000 Türk Lirası para cezasına çarptırılmıştır. İlk derece mahkemesi, bölgedeki mücadelenin PKK'ya ve onun terörist eylemlerine karşı yürütüldüğü ve başvuranın konuşmasında bölgede halka yönelik bir savaş yaşandığını iddia ettiği kararını vermiştir.

Başvuran kararı temyiz etmiştir. 20 Nisan 1998 tarihinde, Yargıtay, söz konusu konuşmanın ülkenin sorunlarına ilişkin eleştirel bir değerlendirmeden oluştuğu ve suç teşkil edebilecek bir unsur içermediği kararını vererek ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.

Konya Devlet Güvenlik Mahkemesi'ni kaldıran 4210 sayılı Kanunun yürürlüğe konmasını müteakip, dava yetkisi Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne geçmiş ve dava dosyası bu mahkemeye gönderilmiştir.

16 Aralık 1998 tarihinde, biri askeri hakim olmak üzere üç hakimden oluşan Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi kararını vermiştir. Mahkeme, Yargıtay'ın kararına uymamış ve Konya Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararının yasalara uygun olduğu kararını vermiştir. Başvuranı bir yıl hapis cezasına ve para cezasına çarptırmıştır. Başvuran kararı temyiz etmiştir.

20 Nisan 1999 tarihinde, Yargıtay, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararını onamıştır. Mahkeme, başvuranın, güvenlik güçlerinin mücadelesini Sırp vahşetine benzeterek ve köylerin yakıldığını ve insanların yerlerinden edildiğini ifade ederek, Ceza Kanunu'nun 312/2. maddesi tarafından tanımlanan suçun işlemiş olduğu kararını vermiştir. Mahkeme, ayrıca, başvuranın, Kürt kökenli vatandaşların hayatlarının Anayasa ile korunmadığını ve Kürtlerin hakları tanınmadığı için terör olduğunu iddia ederek, halkı kin ve düşmanlığa teşvik ettiği kararını vermiştir.

Başvuran, hapis cezasını 2000 yılında çekmiştir.

Ceza Kanunu'nun 312. maddesinde değişiklik yapan 4744 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip, 6 Şubat 2002 tarihinde, başvuran Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne başvurmuş ve yeniden duruşma talebinde bulunmuştur.

Anayasal bir değişiklik üzerine 2004 yılında Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmış ve başvuranın davası Adana Ağır Ceza Mahkemesi'ne geçmiştir.

1 Şubat 2005 tarihinde, Adana Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranı hakkındaki suçlardan beraat ettirmiştir.

4 Aralık 2004 tarihinde, 5271 sayılı Kanun kabul edilmiştir. Bu Kanun, yeniden yapılan duruşma sonucu beraat eden kişilere, cezanın infazı nedeniyle görülen zararlara karşılık tazminat talep edebilecekleri bir hukuk yolu sağlamaktadır. Söz konusu Kanun 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Başvuran 1 Şubat 2005 tarihinde beraat ettiği için cezaevinde geçirdiği süre karşılığı tazminat talebinde bulunamamıştır.

HUKUK

I. KABULEDİLEBİLİRLİK

Başvuran, AİHS'nin 6/1. maddesi uyarınca, kendisini mahkum eden Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi heyetinde askeri hakim bulunması nedeniyle davasının bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından görülmediği konusunda şikayetçi olmuştur. Ayrıca, AİHS'nin 10. maddesi uyarınca, cezai mahkumiyetinin ve cezasının ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

Hükümet, başvuranın 2005 yılında beraat ettiğine göre artık mağdur konumda sayılamayacağını belirtmiştir. Ayrıca, başvuranın AİHS'nin 10. maddesi uyarınca olan şikayetinin iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle reddedilmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Zira başvuran, iç hukuk işlemlerinin hiçbir aşamasında AİHS hükümlerine dayanmamıştır.

AİHS'nin 6. maddesine ilişkin olarak, AİHM, başvuranın, biri askeri hakim olmak üzere üç hakimden oluşan Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından mahkum edildiğini ve bir yıl hapis cezasına çarptırıldığını kaydetmiştir. Başvuran hapis cezasını 2000 yılında çekmiştir. Akabinde yeniden duruşma yapıldığı ve 2005 yılında hakkındaki suçlamalardan beraat ettiği doğrudur. Ancak, beraat etmesine rağmen, iç hukuk uyarınca, cezaevinde geçirdiği süre karşılığı tazminat talebinde bulunma hakkı yoktur. AİHM, dolayısıyla, başvuranın artık mağdur konumunda sayılamayacağı yönündeki Hükümet itirazının desteklenemeyeceği kararına varmıştır.

10. madde uyarınca yapılan şikayete ilişkin olarak, AİHM, başvuranın artık mağdur konumunda sayılamayacağı yönündeki Hükümet itirazı ile ilgili olarak geçmişte benzer davalarda Hükümet'in ön itirazlarını incelemiş ve reddetmiş olduğunu kaydetmiştir (bkz., özellikle, *Yaşar Kaplan – Türkiye*, no. 56566/00, 24 Ocak 2006). AİHM bu davada daha önceki kararlarından sapmasını gerektirecek özel bir durum görmemiştir.

Hükümet'in ön itirazlarının ikinci kısmına ilişkin olarak, AİHM, AİHS'nin 35 § 1. maddesinde ortaya konan hukuk yollarını tüketme kuralının “bir dereceye kadar esneklikle ve aşırı kuralcılık olmadan” uygulanması gerektiğini; daha sonra Strazburg'ta yapılması amaçlanan şikayetlerin “en azından esas olarak ve iç hukukta ortaya konan resmi şartlar ve zaman süreleri ile uyumlu olarak” ulusal makamlar önünde yapılmış olması gereğinin yeterli olduğunu hatırlatmıştır (bkz., *Erdoğdu – Türkiye*, no. 25723/94). Bu davada, AİHM, başvuranın, duruşma sırasında yerel mahkemeler huzurunda, ırk ve bölgeye dayalı ayırım yapmak suretiyle kin ve düşmanlığa teşvik etmediğini ifade ettiğini kaydetmiştir. Yukarıda belirtilenler ışığında, AİHM, başvuranın AİHS'nin 10. maddesi uyarınca olan şikayetinin, en azından esas açısından, yerel mahkemelere sunulduğu kararına varmıştır (bkz., *üzerinde gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, Fressoz ve Roire – Fransa [BD]*, no. 29183/95; *Kar ve Diğerleri – Türkiye*, no. 58756/00, 3 Mayıs 2007). Sonuç olarak, diğer itiraz gibi bu itiraz da desteklenemez.

AİHS'nin 35/3. maddesi çerçevesinde, başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başka açılardan da kabuledilmez olmadığını tespit eder. Dolayısıyla, başvurunun kabuledilebilir olduğuna karar verilmelidir.

II. AİHS'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi heyetinde askeri yargıç bulunması nedeniyle bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının hakkaniyete uygun olarak görülmediği konusunda şikayetçi olmuştur. Bu bağlamda, AİHS'nin 6. maddesine atıfta bulunmuştur. Söz konusu madde şöyledir:

“Herkes, ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının ... hakkaniyete uygun ... olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

AİHM geçmişte benzer davaları incelemiş ve AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği kararını vermiş olduğunu kaydetmiştir (bkz., *Özel – Türkiye*, no. 42739/98, 7 Kasım 2002 ve *Özdemir – Türkiye*, no. 59659/00, 6 Şubat 2003).

AİHM, bu davada farklı bir sonuca varmak için bir gerekçe görmemiştir. Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde, yasadışı silahlı bir örgüt lehine propaganda yapmaktan yargılanan başvuranın askeri hakim içeren bir heyet tarafından yargılanmak konusunda endişe duyması anlaşılabilir bir şeydir. Bu nedenle, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin davanın niteliği ile ilgili olmayan düşünce ve görüşlerden etkilenmesi konusunda haklı olarak korku duyabilir.

Diğer bir deyişle, başvuranın, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsız ve tarafsız olmaması yönündeki endişesi haklı olarak kabul edilebilir (bkz. *Incal – Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar).

Yukarıda belirtilenler ışığında, AİHM, bu açıdan AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği kararını vermiştir.

III. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, cezai mahkumiyetinin ve cezasının ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiği konusunda şikayetçi olmuştur. Bu şikayetini AİHS'nin 10. maddesine dayandırmıştır. Söz konusu madde şöyledir:

“1. Herkes görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, kanaat özgürlüğü ile kamu otoritelerinin müdahalesi ve ülke sınırları söz konusu olmaksızın haber veya fikir almak ve vermek özgürlüğünü de içerir. Bu madde, devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine bağlı tutmalarına engel değildir.

2. Kullanılması görev ve sorumluluk yükleyen bu özgürlükler, demokratik bir toplumda, zorunlu tedbirler niteliğinde olarak, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, veya yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması için yasayla öngörülen bazı biçim koşullarına, sınırlamalara ve yaptırımlara bağlanabilir.”

Hükümet, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahalenin, 10. maddenin ikinci paragrafında yer alan hükümler ile haklı çıkarıldığını ileri sürmüştür. Ayrıca, AİHM içtihadı ışığında, 19 Şubat 2002 tarihinde yürürlüğe giren 4744 sayılı Kanun ile Ceza Kanunu'nun 312. maddesinde değişiklik yapıldığını belirtmiştir.

AİHM, şikayet konusu mahkumiyetin başvuranın 10/1. madde tarafından korunan ifade özgürlüğü hakkına müdahale oluşturduğu konusunda taraflar arasında uyuşmazlık olmadığını kaydetmiştir. Ayrıca, bu müdahalenin kanun tarafından öngörüldüğü ve meşru bir amaç veya amaçlar (yani toprak bütünlüğünün ve kamu düzeninin 10/2. maddenin maksatları açısından korunması) izlediği konusunda da itiraz bulunmamaktadır. Bu davada, ihtilaf konusu, söz konusu müdahalenin “demokratik toplumda zorunlu” olup olmadığıdır.

AİHM, bu davadaki konulara benzer konular ortaya koyan bazı davalar incelemiş ve AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiği kararını vermiştir (bkz., özellikle, *Ceylan – Türkiye* [BD], no. 23556/94; *Öztürk – Türkiye* [BD], no. 22479/93; *İbrahim Aksoy – Türkiye*, no. 28635/95, no. 30171/96 ve no. 34535/97, 10 Ekim 2000; *Kızılyaprak – Türkiye*, no. 27528/95, 2 Ekim 2003).

AİHM bu davayı içtihadı ışığında incelemiş ve Hükümet'in, bu durumda farklı bir sonuca götürebilecek bir delil veya iddia sunmadığını değerlendirmiştir. AİHM, konuşmada kullanılan kelimelere ve konuşmanın yapıldığı şartlara ve çevreye özellikle dikkat etmiştir. Bu bağlamda, kendisine sunulan davaya ilişkin ön bilgiyi, özellikle terörle mücadeleye ilişkin sorunları göz önünde bulundurmıştır (bkz., yukarıda anılan *İbrahim Aksoy* ve yukarıda anılan *Incal – Türkiye*).

Söz konusu konuşma, ilgili dönemde Türkiye'nin Güneydoğu bölgesinde yaşanan durumun eleştirel bir değerlendirmesinden oluşmaktadır. Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi, söz konusu konuşmanın halkı kin ve düşmanlığa teşvik etme amaçlı kelimeler içerdiği kararını vermiştir.

AİHM, başvuranın sonunda hakkındaki suçlamalardan beraat etmesine rağmen, hapis cezasını çekmiş olduğunu ve görmüş olduğu zarara karşılık tazminat talebinde bulunabileceği bir iç hukuk yolu olmadığını kaydetmiştir. Bu olaylar karşısında, AİHM, Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından başvuranı mahkum etme ve cezalandırmaya ilişkin sunulan

gerekçelerin, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahaleyi haklı çıkarmaya yeterli olmadığı görüşündedir (bkz., *üzerinde gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, Sürek – Türkiye (no. 4)* [BD], no. 24762/94, 8 Temmuz 1999; *Üstün – Türkiye*, no. 37685/02, 10 Mayıs 2007). Başvuranın konuşmasının bütün olarak ele alındığında şiddeti, silahlı direnişi veya ayaklanmayı teşvik etmediğini ve bu nedenle nefret söylemi oluşturmadığını değerlendirmiştir. AİHM'ye göre, tedbirin gerekliliğini değerlendirmede temel unsur budur (karşılaştırınız, *Sürek – Türkiye (no. 1)* [BD], no. 26682/95 ve *Gerger – Türkiye* [BD], no. 24919/94, 8 Temmuz 1999).

AİHM, yukarıda belirtilen değerlendirmeleri göz önünde tutarak başvuranın mahkumiyetinin ve cezasının izlenen amaçlarla orantılı olmadığı ve bu nedenle “demokratik toplumda zorunlu” olmadığı kararına varmıştır. Dolayısıyla, AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran 100.000 Amerikan Doları (yaklaşık 83.104 Euro) manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

Hükümet bu talebe karşı çıkmıştır.

AİHM, bu dava şartlarında başvuranın belli ölçüde sıkıntı yaşamış olabileceğini değerlendirmiştir. AİHM hakkaniyet temelinde karar vererek başvurana 5.000 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B. Mahkeme masrafları

Başvuran, ayrıca, çeviri masraflarına karşılık 510 Euro ve avukat masraflarına karşılık 4.030 Yeni Türk Lirası (YTL)¹ talep etmiştir. Başvuran taleplerine destek olarak çeviri için ödediği miktarı gösteren faturalar sunmuştur. Taleplerini, aynı zamanda, Ankara Barosu'nun tavsiye edilen asgari ücretler listesine dayandırmış ve bir masraflar listesi sunmuştur.

Hükümet bu taleplere itiraz etmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadına göre, başvuran, ancak mahkeme masraflarının zorunlu olarak ve gerçekten yapıldığı ve miktarının makul olduğu kanıtlandığı durumda mahkeme masraflarının ödenmesi hakkına sahiptir. Bu davada, sahip olduğu bilgileri ve yukarıda belirtilen kriterleri göz önünde tutan AİHM, tüm başlıkları kapsamak üzere 2.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

¹ Yaklaşık 2.200 Euro

AIHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar verir.

BU SEBEPLERLE, AIHM OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun kalanının kabuledilebilir olduğuna;
2. AIHS'nin 6. maddesinin ihlal edildiğine;
3. AIHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine;
4. a) Sorumlu Devlet'in, başvurana, aşağıdaki miktarları, AIHS'nin 44/2. maddesine göre kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme günündeki kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na dönüştürerek ve tabi olabilecek her türlü vergi veya ücretten muaf olarak ödemesine:
 - (i) 5.000 Euro (beş bin Euro) manevi tazminat;
 - (ii) 2.000 Euro (iki bin Euro) mahkeme masrafları.b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için yukarıdaki miktarlara Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
5. Başvuranın adil tatmin talebinin kalanının reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları uyarınca 2 Ekim 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Fatoş ARACI
Katip Yardımcısı

Nicolas BRATZA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ÇELİKER/Türkiye*

Başvuru No. 75573/01
Strazburg
2 Ekim 2007

USUL

Davanın nedeni, Laleş Çeliker adlı Türk vatandaşının ("başvuran"), İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("AIHS") 34. Maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne ("AIHM") 25.06.2001 tarihinde yapmış olduğu 75573/01 no'lu başvurdur.

Başvuran Ankara Barosuna bağlı avukat S. Kaya tarafından temsil edilmiştir.

AİHM, 06.10.2005 tarihinde başvuruyu Hükümet'e bildirmeye ve AİHS'nin 29 § 3. Maddesi'ni uygulayarak, başvurunun kabuledilebilirliğiyle esaslarını beraber incelemeye karar vermiştir.

OLAYLAR DAVANIN AYRINTILARI

1972 doğumlu başvuran Batman'da ikamet etmektedir.

Başvuran 10.04.1997 tarihinde yakalanıp, yasadışı terör örgütü PKK'nin (*Kürdistan İşçi Partisi*) eylemlerine karıştığı şüphesiyle gözaltına alınmıştır. Polis memurları bir gözaltı tutanağı düzenlemiş, tutanağa başvuranın üzerinde sahte kimlik bulunduğu ve kimliğe incelenmek üzere el konulduğu kaydedilmiştir.

Başvuranın gözaltı süresi Batman Cumhuriyet Savcısı'nın emri üzerine uzatılmıştır.

Polis memurları 15.04.1997 tarihinde başvuranın ifadesini almıştır. Başvuran PKK üyesi olduğunu itiraf etmiş, güvenlik güçleriyle silahlı çatışmaya girdiğini ifade etmiştir.

Batman Cumhuriyet Savcısı 16.04.1997 tarihinde başvuranın ifadesini almış, başvuran yine PKK üyesi olduğunu itiraf etmiş, örgüt için siyasi eğitim gördüğünü ve propaganda eylemlerine katıldığını belirtmiştir.

Aynı gün Batman Sulh Ceza Mahkemesi Hakimi huzuruna çıkarılıp, ifadesi alınmış ve tutuklanmıştır.

Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı 02.05.1997 tarihinde bir iddianame sunmuş, başvurunu Türk Ceza Kanunu'nun 125. ve 40. Maddelerine muhalefet ederek, ülke topraklarını bölmek ve yasadışı bir örgüte yardım ve yataklık yapmak amacıyla eylemlerde bulunmakla suçlamıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi 05.05.1997 ve 18.04.2000 tarihleri arasında on dokuz duruşma görmüş, pek çok tanık dinlemiştir. Bu duruşmalar sırasında başvuran gözaltında alınan ifadesini reddetmiştir. Mahkemenin dinlediği tanıklar başvuranın PKK'nin aktif bir üyesi olduğunu ve güvenlik güçleriyle silahlı çatışmalara girdiğini ifade etmişlerdir.

18.04.2000 tarihinde Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi başvurunu suçlu bulup, Türk Ceza Kanunu'nun 125. Maddesi uyarınca idam cezasına çarptırmıştır. Mahkemede yaptığı itiraflar göz önünde bulundurularak idam cezası ömür boyu hapis cezasına çevrilmiştir.

Yargıtay 19.12.2000 tarihinde ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. Dava dosyasındaki kanıtların, başvuranın, silahlı yasadışı örgüt PKK'nin aktif bir üyesi olduğunu ve ülke topraklarını bölmek amacıyla eylemlerde bulunduğunu gösterdiğini, dolayısıyla kararın gerekçeli olduğunu belirtmiştir.

Yargıtay'ın kararı 24.01.2001 tarihinde başvuranın temsilcisinin gıyabında açıklanmıştır.

HUKUKA İLİŞKİN

I. AİHS'NİN 6. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, kendisini yargılayıp mahkum eden Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin heyetinde askeri hakim bulunması nedeniyle duruşmasının bağımsız ve tarafsız bir mahkeme

tarafından görülmediğinden şikayetçi olmuştur. Polis memurlarının baskı altında aldıkları ifadesinden başka, mahkumiyetine yol açacak somut bir kanıt bulunmaması nedeniyle masumiyet karinesi hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvuran ayrıca yargılamanın ilk aşamasında avukat yardımından yoksun bırakıldığını ve hakkındaki suçlamaların niteliği ve nedenine ilişkin derhal bilgilendirilmediğini iddia etmiştir. Son olarak Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kendisi aleyhinde ifade veren tanıkları dinlediğini, ancak kendisi için şahitlik edecek tanıkları dinlemeyi reddettiğini öne sürmüştür. AİHS'nin 6. Maddesi'nin 1., 2. ve 3 (a), (c) ve (d) fıkralarına dayanmıştır. İlgili Madde'nin ilgili fıkraları şöyledir:

“1. Herkes ... kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının ... hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir...

2. Bir suç ile itham edilen herkes, suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar suçsuz sayılır.

3. Her sanık en azından aşağıdaki haklara sahiptir:

a) Kendisine yöneltilen suçlamanın niteliği ve nedeninden en kısa zamanda, anladığı bir dille ve ayrıntılı olarak haberdar edilmek; ...

c) Kendi kendini savunmak veya kendi seçeceği bir savunmacının yardımından yararlanmak ve eğer savunmacı tutmak için mali olanaklardan yoksun bulunuyor ve adaletin selameti gerektiriyorsa, mahkemece görevlendirilecek bir avukatın para ödemeksizin yardımından yararlanabilmek;

d) İddia tanıklarını sorguya çekmek veya çektirmek, savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı koşullar altında çağırılmasının ve dinlenmesinin sağlanmasını istemek; ...”

A. Kabul edilebilirliğine ilişkin

AİHM, bu şikayetin AİHS'nin 35 § 3. Maddesi kapsamında dayanaktan yoksun olmadığını kaydeder. Ayrıca başvurunun başka bir gerekçe altında da kabul edilmez olarak değerlendirilemeyeceğine işaret eder. Bu nedenle başvuru kabul edilebilir olarak ilan edilmek durumundadır.

B. Esaslarına ilişkin

1. Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı

Hükümet, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin devletin güvenliği ve bütünlüğüne yönelik tehditlere karşı yasayla kurulduklarını belirtmiştir. Mevcut davada, başvuranın Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsızlığı ile ilgili haklı kuşuklara sahip olması için dayanak bulunmadığını ifade etmiştir. Hükümet ayrıca Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin 2004 yılında kaldırıldıklarına atıfta bulunmuştur.

AİHM mevcut davadakine benzer sorunları ortaya koyan pek çok davayı incelemiş, AİHS'nin 6 § 1. Maddesi'nin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz. *Özel; Özdemir – Türkiye*, 59659/00).

AİHM'nin mevcut davada farklı bir sonuca varması için neden bulunmamaktadır. Buna göre AİHS'nin 6 § 1. Maddesi ihlal edilmiştir.

2. Yargılamanın adilliği

Başvuranın bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının adil bir biçimde görülmesini isteme hakkının ihlal edildiğinin tespit edildiği göz önünde bulundurulduğunda,

AİHM, yargılamanın adilliğine ilişkin AİHS'nin 6. Maddesi kapsamındaki diğer şikayetleri incelemenin gerekli olmadığı kanısına varır (bkz. diğerlerinin yanı sıra *Ükünç ve Güneş – Türkiye*, 42775/98).

II. AİHS'NİN 3. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, tutukluluğunun ilk iki yılında idam cezası korkusuyla yaşadığından şikayetçi olmuştur. AİHS'nin 3. Maddesi'ne dayanmıştır.

Hükümet bu argümana itiraz etmiştir.

Hükümet, meydana geldiği iddia edilen kötü muamelenin AİHS'nin 3. Maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için asgari düzeyde sertliğe varması gerektiği hususunu yineler (bkz. *İrlanda - İngiltere*).

Mevcut davada, konunun 3. Madde kapsamında değerlendirilebilmesi için, şikayet konusu muamelenin gerekli sertlik düzeyine ulaştığına dair bir emare bulunmamaktadır (bkz. *Fikri Demir – Türkiye*, 55373/00).

Başvurunun bu kısmı AİHS'nin 35 §§ 3. ve 4. Maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle reddedilmelidir.

III. AİHS'NİN 5. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran derhal bir hakim veya kanunun yetkili kıldığı bir memur önüne çıkartılmadığından şikayetçi olmuştur. Gözaltı süresinin uzatılması ile ilgili ulusal mahkeme kararlarından haberdar edilmediğini ileri sürmüştür. Ayrıca hakim tarafından belirlenmiş usulüne uygun olarak tutulma hakkından yoksun bırakıldığını ileri sürmüştür.

Hükümet, bu şikayetlerin altı ay kuralıyla uyuşmaması nedeniyle kabuledilmez olduklarını öne sürmüştür.

AİHM, iç hukuk yollarının bulunmadığı durumlarda, altı aylık sürenin AİHS'yi ihlal ettiği iddia edilen eylemin meydana geliş tarihinde başladığını; ancak devam eden bir durum sözkonusu ise, altı aylık sürenin sözkonusu durumun bitiş tarihinden itibaren başladığını yineler (bkz. diğerlerinin yanı sıra, *Ege – Türkiye*, 47117/99).

AİHM, başvuranın 10.04.1997 tarihinde gözaltına alındığını ve 16.04.1997 tarihinde tutuklandığını gözlemler. Öte yandan başvuran AİHM'ye başvurusunu 25.06.2001 tarihinde, altı aylık süre dolduktan sonra yapmıştır.

Dolayısıyla bu şikayetler zamanında yapılmamıştır, AİHS'nin 35 §§ 1. ve 4. Maddesi uyarınca reddedilmelidirler.

IV. AİHS'NİN 9. VE 10. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, mahkumiyetinin, AİHS'nin 9. ve 10. Maddelerinin teminat altına aldığı düşünce ve ifade özgürlüğünü ihlal ettiğinden şikayetçi olmuştur.

Hükümet bu iddialara itiraz etmiştir.

AİHM başvuranın düşüncesini açıkladığı için değil, Türk Ceza Kanunu'nun yürürlükten kalkan 125. Maddesi'ne muhalefet ederek ülke topraklarını bölmek amacıyla eylemlerde bulunduğu için mahkum edildiğini gözlemler. Bu nedenle dava dosyasında başvuranın AİHS'nin 9. ve 10. Maddeleri kapsamındaki haklarına müdahale edildiğini destekler mahiyette unsurlar bulunmamaktadır (bu bakımdan bkz. *Kılıç – Türkiye*, 40498/98 ve *Şirin – Türkiye*, 47328/99).

Dolayısıyla bu şikayet açıkça dayanaktan yoksundur, AİHS'nin 35 §§ 3. ve 4. Maddesi kapsamında reddedilmelidir.

V. AİHS'NİN 14. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Son olarak, başvuran etnik kökeni nedeniyle kendisine ayrımcılık yapıldığından şikayetçi olmuştur.

Hükümet bu şikayetin temelsiz olduğunu belirtmiştir.

AİHM başvuranın iddialarını sunulan kanıtlar ışığında incelemiş, tamamen dayanaksız oldukları sonucuna varmıştır.

Dolayısıyla bu şikayet AİHS'nin 35 §§ 3. ve 4. Maddesi'yle uyumlu olarak açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle reddedilmelidir.

VI. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. Maddesi'ne göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran 61.500 Euro (EUR) maddi tazminat, 25.000 Euro manevi tazminat talep etmiştir.

Hükümet bu meblağların haddinden yüksek olduğunu ileri sürmüştür.

AİHM, tespit edilen ihlal ile talep edilen maddi tazminat arasında bir nedensellik ilişkisi bulamamıştır. Dolayısıyla bu talebi reddeder. Ayrıca 6 § 1. Madde'nin ihlal edildiğinin tespit edilmesinin başvuranın gördüğü manevi zarar için başlı başına yeterli tazmin teşkil edeceği kanısındadır (bk. *Incal; Çiraklar*).

AİHM, mevcut davada olduğu gibi, bir bireyin, AİHS'nin bağımsızlık ve tarafsızlık koşullarını karşılamayan bir mahkeme tarafından mahkum edilmesi durumunda, talep edilmesi halinde yeniden yargılanmasının veya davanın yeniden açılmasının ilke olarak ihlalin telafi edilmesi için uyum bir yol teşkil ettiği kanısındadır (bkz. *Öcalan - Türkiye*).

B. Yargılama giderleri

Başvuran, ulusal mahkemeler ve AİHM önünde meydana gelen yargılama giderleri için 5.000 Euro talep etmiştir. Başvuran taleplerini destekleyici hiçbir fatura ya da belge sunmamıştır.

Hükümet başvuranın talebinin dayanaksız olduğunu belirtmiştir.

AİHM'nin içtihadına göre, yargılama giderleri, ancak gerçekliği ve gerekliliği kanıtlandığı ve makul bir meblağ olduğu takdirde başvurana geri ödenir. Bu davada, AİHM, yukarıda belirtilen ölçütler ışığında ve başvuranın taleplerini belgeleyemediğini göz önünde bulundurduğunda, bu başlık altında tazminat ödenmemesine karar vermiştir. Ayrıca ulusal mahkemelerde meydana gelen yargılama giderleri ile tespit edilen ihlal arasında bir nedensellik ilişkisi bulunmadığını kaydeder.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE

1. Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde gerçekleştirilen yargılamanın adil olmadığına ilişkin şikayetin kabuledilebilir, başvurunun geri kalanının kabuledilmez olduğuna;
2. Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile ilgili şikayete ilişkin olarak AİHS'nin 6 § 1. Maddesi'nin ihlal edildiğine;
3. Başvuranın yargılamanın adilliği ve idaresi ile ilgili geri kalan şikayetlerinin AİHS'nin 6 § 1. Maddesi kapsamında değerlendirilmesinin gerekli olmadığına;
4. İhlal tespit edilmesinin başvuranın gördüğü manevi zarar için başlı başına yeterli tazmin teşkil ettiğine *karar vermiştir*.
5. Başvuranın adil tazmin taleplerinin geri kalanını *reddetmiştir*.

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. Maddesi'nin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 02.10.2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Fatoş ARACI
Zabıt Katibi

Nicolas BRATZA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ERN MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş./Türkiye Davası*

Başvuru No:70830/01
Strazburg
3 MAYIS 2007

OLAYLAR

Başvuran 8 Şubat 1992 tarihinde, bir Rus şirketle satış sözleşmesi yapmıştır. Taraflar tahkim şartıyla aralarında çıkabilecek ihtilafların Stockholm Ticaret Odası Tahkim Kurumu'na götürüleceğini taahhüt etmişlerdir.

Taraflar 11 Eylül 1992 tarihinde, tahkim şartında değişikliğe gitmiş ve sözleşmeden doğacak ihtilafların, Rus hukuku uygulanarak Rusya Federasyonu Endüstri ve Ticaret Odasının Uluslararası Ticari Tahkim Mahkemesi (UTTM "CIAC") tarafından görülebileceğine karar vermişlerdir. Tahkim üyelerini belirleme hakkı, ihtilafı UTTM huzuruna taşıyan tarafa (Davacı) tanınmıştır.

Başvuran 30 Ekim 1995 tarihinde, 14 Kasım 1995 tarihinden itibaren şirketin merkezini taşımaya karar vermiştir. 14 Kasım 1995 tarihinde başvuran Ankara Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne şirketin merkezinin taşınmasına ilişkin beyanını sunmuştur. Başvuran 22 Kasım 1995 tarihinde de mahalle muhtarını da bu konudan haberdar etmiştir. Ticaret Sicil memuru 18 Aralık 1995 tarihinde şirketin yeni adresini taşıyan kayıt numarasını gösterir bir belge çıkarmıştır.

Rus şirketi 26 Aralık 1995 tarihinde başvurudan tahsil edilmesi gereken alacağının tespit edilmesi amacıyla UTTM'ye başvurmuştur. UTTM 29 Ekim 1996 tarihinde başvuranın katılmadığı yargılama sonucunda bu talebi haklı bulmuştur.

Rus Şirket 25 Nisan 1997 tarihinde Ankara Ticaret Mahkemesi'nden 29 Ekim 1996 tarihli nihai hakem kararının tenfizini istemiştir.

Ticaret Mahkemesi 10 Mayıs 1997 tarihinde başvurana davaya başlama çağrısı göndermiş ve 29 Mayıs 1997 tarihinde hakim huzuruna çıkacağını belirtmiştir. Mahkeme celbi şirketin eski adresine posta yoluyla tebliğ edilmiştir.

Ticaret Mahkemesi 29 Mayıs 1997 tarihli duruşmada, usul belgesinin başvurana ulaştırılmadığını belirlemiştir. Ticaret Mahkemesi bu konuda Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne başvurmaya karar vermiş ve Tebligat Kanunu'nun 35. maddesi uyarınca tebliğin gerçekleştirilmesi talimatı vermiştir.

Ticaret Sicil Müdürlüğü 24 Temmuz 1997 tarihinde Ticaret Mahkemesi'ne başvuranla ilgili dosyanın bulunmadığına dair bilgi vermiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Ticaret Mahkemesi'nin başvurusu üzerine Ankara Ticaret Odası 11 Ağustos 1997 tarihinde şirketin eski merkezini gösteren bilgi fişini iletmiştir.

Ticaret Mahkemesi 25 Şubat 1998 tarihinde Rus şirketinin talebini reddetmiştir. Ticaret Mahkemesi tahkim şartının yazılı olmadığını, zira iki tahkim mahkemesine yetkinin sözlü olarak verildiğine kanaat getirmiştir. Mahkeme, davacı tarafın hakemleri belirlemesinin Türk kamu düzenine aykırı olduğuna kanaat getirmektedir. Son olarak Rus şirketin hakem kararının nihai niteliğini ortaya koyma durumunda olmadığını belirtmektedir.

Yargıtay 8 Temmuz 1998 tarihinde verilen bu kararı bozmuştur. Yargıtay, tarafların aralarında çıkabilecek ihtilafları hakemlik yoluna götürüleceğine dair isteklerini dile getirirken, hiçbir hükmün iki tahkim mahkemesini sözlü olarak belirlemeyi engellemediğini belirtmektedir. Yargıtay, davacı tarafın yani her iki tarafın hakemleri belirleme hakkı bulunduğunu ve sonuç olarak konuya ilişkin hükmün bu noktada kamu düzenine aykırı olmadığını not etmiştir. Yargıtay, taraflar arasında yapılan sözleşme uyarınca hakem kararı nihai olup, yaptırım niteliği taşımaktadır. Ayrıca UTTM'ye götürülen ihtilafların çözümüne ilişkin hükümler kararın derhal infaz edilmesini öngörmekteydi.

Ticaret Mahkemesi 13 Kasım 1998 tarihinde, hakem kararı nihai olup yaptırım niteliği taşıdığı ve hakemlerin belirlenme şeklinin Türk kamu düzenine aykırı olduğu gerekçesiyle Yargıtay kararına uymayı reddetmiştir. Ticaret Mahkemesi başvuranın davaya katılmadığını not etmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 9 Haziran 1999 tarihinde bu kararı bozmuştur.

Ticaret Mahkemesi 8 Aralık 1999 tarihinde Yargıtay kararına uyararak, hakem kararının tenfizine karar vermiştir. Ticaret Mahkemesi, başvuranın kendisine gönderilen tebligata rağmen mahkemeye çıkmadığını ve görüş ifade etmediğini belirtmiştir. Karar metninde başvuranın eski şirket merkezi yer almaktadır.

Başvuran 9 Şubat 2000 tarihinde, 9 Haziran 1999 tarihli kararın düzeltilmesini istemiştir. Söz konusu talep gecikmeli yapıldığı gerekçesiyle 26 Nisan 2000 tarihinde reddedilmiştir.

Başvuran yine aynı tarihte temyiz başvurusunda bulunmuştur. Başvuran kendisine tebligatın yanlış yapıldığından dolayı davaya katılmadığını ileri sürmüştür. Başvuran ayrıca UTTM'nin yetkisine itiraz etmiş, bir önceki sözleşmede yapılan değişikliğin kamu düzenine

ve ahlaka aykırı olduğunu savunmuş ve uluslararası özel hukuk ve usule ilişkin kanun hükümleri ve New-York Sözleşmesi uyarınca bu kararın tenfiz edilemeyeceğini eklemiştir.

Yargıtay 29 Haziran 2000 tarihinde, 8 Aralık 1999 tarihli kararı bozmuştur. Yargıtay, Ticaret Mahkemesi'nin Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararına uyduğuna, kesinleşen sorunlara ilişkin bozma gerekçelerinin incelenmeyeceğine ve özellikle mahkemeye başvurma belgesinin başvurana doğru bir şekilde tebliğ edildiğine kanaat getirerek, başvuranın ileri sürdüğü bütün bozma gerekçelerini reddetmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, ulusal mahkemelerin savunma haklarının tanınmadığı adil olmayan bir yargılama sonucunda, hakem kararını tenfiz etmediklerinden şikayetçi olmaktadır. Bu bağlamda, başvuran Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne şirketin merkezinin taşındığını bildirmesine rağmen, tebligatın şirketin eski adresine gönderildiğine dikkat çekmektedir. Başvuran AİHS'nin 6. maddesini ileri sürmektedir.

Hükümet başvuranın şirketin yeni adresini ticaret sicil kaydına tescil ettirme zorunluluğunun olduğunu, ancak başvuranın bunu yapmadığını savunmaktadır. Hükümet'e göre tebligatlar Tebligat Kanunu'nun 35. maddesi uyarınca düzgün bir şekilde gönderilmiştir.

Başvuran, Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne şirket merkezinin adres değişikliği konusunda bilgi vermiş olduğundan dolayı, şirketin eski adresine gönderilen ve Tebligat Kanunu'nun 35. maddesine uygun olarak yapılan tebligatın düzgün bir şekilde yapılmadığını iddia etmektedir. Başvuran, tahkime ilişkin usul işlemine katılmadığını, bunun da savunma haklarının ihlalini artırdığını eklemektedir. Başvuran, Ankara Ticaret Mahkemesi huzurunda başka davaların görüldüğü sırada tamamen rastlantı sonucu tenfiz usulünden haberdar olduğunu belirtmektedir.

AİHM, yargıya başvurma hakkının bir yönünü oluşturan "mahkemeye başvurma hakkı"nın mutlak olmadığını (bkz. *Golder-Birleşik Krallık*, 21 Şubat 1975 tarihli karar) ve üstü kapalı olarak kabul edilmiş olan sınırlandırmalara tabi olabileceğini hatırlatmaktadır. Bununla birlikte yapılan sınırlandırmalar, kişiye açık olan yargıya bir şekilde başvurulmasını engellememeli ya da mahkemeye başvurma hakkını özü bakımından ihlal edecek şekilde kısıtlamamalıdır. Ayrıca sözkonusu sınırlandırmalar meşru amaç güttükleri ve kullanılan yollar ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunduğu takdirde, AİHS'nin 6§1 maddesi ile bağdaşabilir (bkz. *Tolstoy Miloslavsky-Birleşik Krallık*, 13 Temmuz 1995 tarihli karar ve *Berger-Fransa*, no: 48221/99).

Başvuru yapmak için uyulması gereken işlem ve sürelerle ilişkin düzenleme, yargının en iyi şekilde işlenmesini ve özellikle hukuki güvence ilkesine saygı gösterilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. İlgililer bu kuralların uygulanmasını beklemelidir. Ancak sözkonusu kurallar ya da bu kuralların uygulanması, yargılanabilir kişinin mevcut başvuru yolunu kullanmasını engellememelidir (*Perez de Rada Cavanilles-İspanya*, 28 Ekim 1998 tarihli karar).

AİHM, ulusal mahkemelerin yerine geçme görevinin olmadığını hatırlatmaktadır. Ulusal mevzuatı yorumlamak ilk olarak ulusal makamların ve özellikle mahkemelerin görevidir. Burada AİHM'nin rolü, böyle bir yorumdan doğacak etkilerin AİHS ile bağdaşıp bağdaşmadığını kontrol etmekle sınırlıdır. Bu bağlamda AİHM'nin görevinin ilgili mevzuatı ve uygulamaları *in abstracto* incelemek değil, başvuranın bu mevzuat ve uygulamalardan etkilenme şeklinin AİHS'yi ihlal edip etmediğini araştırmak olduğunu hatırlatmak yerinde olacaktır (bkz. *Kaufmann-İtalya*, no: 14021/02).

Tebligat Kanunu'nun 35. maddesine göre, bir kimseye ya da adrese tebligat ulaştırmakla sorumlu olan bir kimse, gönderen adli makama daha sonraki adres değişikliği konusunda bilgi vermek zorundadır. Bu koşul yerine getirilmediği takdirde ya da yeni adresin

tespit edilmesinin mümkün olmaması durumunda, daha sonra yapılacak tebligatlar afiş asma yoluyla gerçekleştirilir. Aynı kural, aralarında Ticaret Sicil Müdürlüğü'nün de yer aldığı bazı kurumlara iletilen adres değişikliklerine de uygulanır.

Bu davada Ticaret Mahkemesi 29 Mayıs 1997 tarihli duruşmada, posta yoluyla gönderilen mahkeme celbinin başvurana iletilemediğini belirtmiş ve tebligat Kanunu'nun 35. maddesi uyarınca tebligatın gerçekleştirilmesine karar vermiştir. Aynı duruşmada, Ticaret Mahkemesi, başvuran şirketin yeni adresini bildirmemiş olan Ticaret Sicil memurunun da sorgulanmasına karar vermiştir. Oysa adres değişikliği konusunda bilgi verilmemesinden başvuran şirket sorumlu tutulamaz. Başvuran, 18 Aralık 1995 tarihinden, yani tenfiz usulü başlamadan çok önce şirket merkezinin taşınmasından Ticaret Sicil Müdürlüğü'nü haberdar ettiğinden dolayı, usul kurallarına riayet etmemekle suçlanamaz.

Buradan yargılamanın hiçbir aşamasında kendisine tebligatların başvurana ulaşmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. 8 Aralık 1999 tarihli karardan sonra tesadüfen haberdar olan başvuran, temyiz başvurusunda bulunmuştur. Ancak Yargıtay, davanın mahkemede görülmeye başlanacağına dair belgenin uygun bir şekilde tebliğ edilmediği gerekçesiyle ortaya konulan gerekçeleri reddetmiştir.

AİHM bu koşullarda, Ticaret Sicil Müdürlüğü'nün şirketin merkezinin yeni adresini Ticaret Mahkemesi'ne iletmemesinin ve Yargıtay'ın bu koşulu gözönünde bulundurmamasının, ulusal mahkemeler huzurunda tenfiz usulüne katılma olanağından başvurana mahrum bıraktığına kanaat getirmektedir (bkz. *mutatis mutandis Barbier-Fransa*, no: 76093/01).

Dolayısıyla AİHS'nin 6. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, davacı şirkete 1.460.358 Amerikan Doları ödemek zorunda kaldığı için maddi zarara uğradığını iddia etmektedir.

Ayrıca başvuran 500.000 Euro tutarındaki manevi zararının ödenmesini istemektedir.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

AİHM, ortaya konulan eksiklikler sonucunda ulusal mahkemelerin vardığı sonuçlara dayanmamakta ve başvuranın maddi zararına ilişkin talebini reddetmektedir.

Ancak AİHM, başvuranın bir takım manevi zarara uğramış olabileceğine ve dolayısıyla bu bakımdan 3.000 Euro ödenmesinin yerinde olacağına kanaat getirmektedir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, avukat ücreti olarak 146.000 Euro ve ulusal mahkemeler ile AİHM huzurunda yapılan masraf ve harcamalar için 58.210.00 TL (yaklaşık 35 Euro) istemektedir. Delil olarak başvuran yargılama masraflarına ilişkin makbuzları sunmuştur.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

AİHM içtihadına göre başvuran ancak gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları sabitlenen masraf ve harcamaların ödenmesini sağlayabilir. AİHM, elinde bulunan unsurları ve yukarıda belirtilen kriterleri gözönüne alarak, yapılan bütün masraflar için başvurana 1.000 Euro ödenmesinin makul olduğuna kanaat getirmektedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 6. maddesinin *ihlal edildiğine*;
2. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana:
 - i. manevi tazminat için 3.000 (üç bin) Euro;
 - ii. masraf ve harcamalar için 1.000 (bin) Euro;
 - iii. miktarlara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak *ödenmesine*,
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
3. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesine uygun olarak 3 Mayıs 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ETE/Türkiye*

Başvuru No. 29315/02
Strazburg
20 Eylül 2007

USUL

Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Fehime Ete ve Şadiye Ete isimli iki Türk vatandaşı tarafından, 21 Mayıs 2002 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Türkiye Cumhuriyeti aleyhine yapılan başvurudan (no. 29315/02) kaynaklanmıştır.

Başvuranlar, Diyarbakır Barosu'na bağlı avukatlar R. Yalçındağ, O. Baydemir, C. Aydın ve B. Kaya tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN UNSURLARI

Birinci başvuran Fehime Ete (bundan sonra "başvuran" olarak anılacaktır) 1960 doğumludur ve Siirt'te yaşamaktadır.

21 Ekim 2001 tarihinde, başvuran, yasadışı silahlı örgüt üyelerine yardım ettiği şüphesi üzerine yakalanmış ve gözaltına alınmıştır. 24 Ekim 2001 tarihinde tutuklanmıştır.

Ancak, Olağanüstü Hal Bölge Valisi'nin ve Cumhuriyet Savcısı'nın talebi üzerine, olağanüstü hal kapsamında ek önlemler alınmasına imkan tanıyan 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 3 (c) maddesi uyarınca, Van Devlet Güvenlik Mahkemesi'ndeki tek bir hakim, 25 Kasım 2001 tarihinde, başvuranın, on günü aşmayan bir süreyle ek sorgu için, cezaevinden Diyarbakır Jandarma Komutanlığı'na nakli için izin vermiştir. Bu süre, aynı mahkeme tarafından 5 Aralık 2001 tarihinde on gün daha uzatılmıştır. Başvuranın avukatı tarafından bu karara karşı yapılan itiraz 7 Aralık 2001 tarihinde reddedilmiştir.

25 Kasım ve 12 Aralık 2001 tarihleri arasında başvuran Diyarbakır ve Siirt jandarma komutanlığında alıkonulmuştur. 12 Aralık 2001 tarihinde, başvuran cezaevine geri gönderilmiştir.

Başvuran hakkında başlatılan müteakip cezai kovuşturma, başvuranın beraatıyla son bulmuştur.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS'nin 5. maddesi uyarınca, 25 Kasım ve 12 Aralık 2001 tarihleri arasında jandarma komutanlığındaki tutukluluğunun süresinin uzunluğu ve kanuna aykırılığı konusunda şikayetçi olmuştur. Yine aynı hüküm uyarınca, söz konusu tutukluluğa itiraz etmesini sağlayacak etkili bir hukuk yolunun mevcut olmaması konusunda şikayetçi olmuştur.

AİHM, bu şikayetlerin AİHS'nin 5. maddesinin 1 (c) ve 4. paragrafları açısından incelenmesi gerektiğini değerlendirmiştir. Söz konusu paragraflar şöyledir:

“1. Herkesin kişi özgürlüğüne ve güvenliğine hakkı vardır. Aşağıda belirtilen haller ve yasada belirlenen yollar dışında hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz.

...

c) Bir suç işlediği hakkında geçerli şüphe bulunan veya suç işlemesine ya da suçu işledikten sonra kaçmasına engel olmak zorunluluğu inancını doğuran makul nedenlerin bulunması dolayısıyla, bir kimsenin yetkili merci önüne çıkarılmak üzere yakalanması ve tutulu durumda bulundurulması;

....

4. Yakalama veya tutuklu durumda bulunma nedeniyle özgürlüğünden yoksun kılınan herkes, özgürlük kısıtlamasının yasaya uygunluğu hakkında kısa bir süre içinde karar vermesi ve yasaya aykırı görülmesi halinde kendisini serbest bırakması için bir mahkemeye başvurma hakkına sahiptir.”

A. Kabul edilebilirlik

Hükümet, AİHM'den, AİHS'nin 35/1. maddesi uyarınca iç hukuk yollarının tüketilmesi şartına uyulmaması gerekçesiyle başvuruyu reddetmesini talep etmiştir. Bu hususta, başvuranın, 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 3 (c) maddesi uyarınca yapılan tutukluluğa itirazda bulunabileceğini ve 466 Sayılı Kanun Dışı Yakalanan veya

Tutuklanan Kimselere Tazminat Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca tazminat talebinde bulunabileceğini iddia etmiştir.

Başvuran görüşlerinde ısrar etmiştir.

AİHM, geçmiş davalarda, iç hukuk yollarının tüketilmediği iddiasına ilişkin Hükümet'in benzer itirazlarını incelemiş ve reddetmiş olduğunu yinelemiştir (bkz., özellikle, *Karagöz; Balık – Türkiye*, no. 6663/02, 15 Şubat 2007). AİHM, bu davada, yukarıda belirtilen başvurulardaki kararlarından sapmasını gerektirecek özel bir durum görmemiştir. Bu nedenle, Hükümet'in bu konudaki itirazını reddetmiştir.

AİHM, başvurunun AİHS'nin 35/3. maddesi anlamı dahilinde dayanaktan yoksun olmadığını kaydetmiştir. Ayrıca, diğer açılardan da kabuledilmez olmadığını belirtmiştir. Dolayısıyla, kabuledilebilir olduğuna karar verilmelidir.

B. Esas

Hükümet, başvuranın 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca jandarma komutanlığına gönderilmesinin polis nezaretinde tutuklama olarak yorumlanamayacağını ve başvuranın bu konudaki şikayetlerinin açıkça dayanaktan yoksun olduğunu ileri sürmüştür.

Başvuran görüşlerinde ısrar etmiştir.

AİHM, geçmişte benzer davaları incelemiş ve 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye dayanılarak yapılan tutuklamalara ilişkin olarak 5. maddenin 1 (c) ve 4. paragraflarının ihlallerini tespit etmiştir (bkz., özellikle, yukarıda anılan *Karagöz; Dağ ve Yaşar – Türkiye*, no. 4080/02, 8 Kasım 2005). AİHM, bu davada, söz konusu kararlardan sapmak için bir gerekçe görmemiştir.

Dolayısıyla, AİHS'nin 5. maddesinin 1 (c) ve 4. paragraflarının ihlal edildiği kararını vermiştir.

II. İDDİA EDİLEN DİĞER AİHS İHLALLERİ

Başvuran ve kızı Şadiye Ete, 29 Ocak 2007 tarihli görüşlerinde, AİHS'nin 3, 5, 6, 13, 14 ve 18. maddeleri uyarınca tutukluluklarının süresi ve kanuna uygunluğu konusunda şikayetçi olmuşlar ve polis nezaretinde kötü muamele gördükleri iddialarını yinelemişlerdir.

AİHM bu konudaki şikayetlerden bazılarının daha önceki bir aşamada kabuledilmez bulunmamış olduğunu farz etse bile, elindeki tüm belgeler ışığında ve şikayet konusu meseleler yetkisi dahilinde olduğu sürece, bu şikayetlerin, AİHS veya Protokollerinde ortaya konan hak ve özgürlükleri ihlal etmediği kararını vermiştir. Bu nedenle, başvurunun bu kısmı, AİHS'nin 35/3. maddesi anlamı dahilinde açıkça dayanaktan yoksundur ve 35/4. maddeye uygun olarak reddedilmelidir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeciler Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran 25.000 Euro maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur. Bu miktar, başvuranın ve kızının gelecek sağlık harcamalarını ve başvuranın ailesinin başvuranı ziyaretleri sırasında yaptığı harcamaları kapsamıştır.

Hükümet bu talebe karşı çıkmıştır.

AİHM, tespit edilen ihlal ile talep edilen maddi tazminat arasında nedensel bir ilişki görmemiş ve dolayısıyla bu talebi reddetmiştir. Ancak, AİHM, hakkaniyet temelinde karar vererek başvurana 3.500 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B. Mahkeme masrafları

Başvuran, ayrıca, AİHM’de yapılan mahkeme masraflarına karşılık 6.214 Euro talep etmiştir. Başvuran talebini Diyarbakır Barosu’nun 2007 yılı için tavsiye edilen asgari ücretler listesine dayandırmıştır.

Hükümet bu taleplere itiraz etmiştir.

Başvuran Mahkeme İç Tüzüğü’nün 60. maddesinin gerektirdiği gibi mahkeme masraflarına ilişkin destekleyici belge veya fatura sunmadığı için AİHM bu başlık altında tazminat ödenmemesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası’nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar verir.

BU SEBEPLERLE, AİHM OYBİRLİĞİ İLE

1. Fehime Ete’nin 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca polis nezaretinde tutukluluğunun kanuna uygunluğu ve süresinin uzunluğuna ve söz konusu tutukluluğun kanuna uygunluğuna itiraz etmesini sağlayacak etkili başvuru imkanının olmamasına ilişkin şikayetlerin kabuledilebilir; başvurunun kalanının kabuledilmez olduğuna;

2. AİHS’nin 5. maddesinin 1 (c) ve 4. paragraflarının ihlal edildiğine;

3. a) Sorumlu Devlet’in, Fehime Ete’ye, AİHS’nin 44 § 2. maddesine göre kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL’ye çevrilmek üzere ve her türlü vergi ve masraftan muaf tutularak 3.500 Euro (üç bin beş yüz Euro) manevi tazminat ödemesine;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten ödemenin yapılmasına kadar geçen süre için Hükümet’in, Avrupa Merkez Bankası’nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulamasına;

4. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları uyarınca 20 Eylül 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S. DOLLÉ
Zabıt Katibi

F. TULKENS
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

FAZIL AHMET TAMER/Türkiye Davası*

Başvuru No: 6289/02
Strazburg
5 Aralık 2006

OLAYLAR

1966 doğumlu başvuran İstanbul'da ikamet etmektedir.

Başvuran 19 Aralık 2000 tarihinde mahkum olduğu Bayrampaşa cezaevinden Edirne F tipi cezaevine nakledilmiştir.

Başvuran 12, 13, 16, 19 ve 27 Şubat 2001 tarihlerinde Cumhuriyet Savcısı'na birçok defa mektup göndererek cezaevi koşullarından şikayetçi olmuştur.

Başvuran 16 Şubat 2001 tarihinde cezaevi koşullarına değin şikayetlerini Adalet Bakanlığı'na iletmiştir.

3 Mart 2001 tarihinde başvuran Tekirdağ F tipi cezaevine nakledilmiştir.

Başvuran 29 Mart 2001 tarihinde Tekirdağ Cumhuriyet Savcısı'na yazmış olduğu mektupla cezaevi yönetiminin avukatına yazdığı mektubun, yayımlanmasını istediği makale için *Radikal* gazetesinin editörüne yayımlanmak üzere gönderdiği yazının ve arkadaşına yazdığı mektupların gönderilmesine izin vermediği şikayetinde bulunmuştur. Başvuran bu bağlamda savunma, iletişim ve görüş alışverişinde bulunma haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Başvuran 30 Mart 2001 tarihinde cezaevi yönetimine yazdığı bir yazı ile avukatı ile yazışmasının engellenmesinin ve *Radikal* gazetesine göndermiş olduğu mektubun yerine ulaştırılmamasının haberleşme, düşünce ve ifade özgürlüklerinin ihlali anlamına geldiğinden şikayetçi olmuştur.

Başvuran 16 Nisan 2001 tarihinde Tekirdağ Cumhuriyet Savcısı'na hitaben yazdığı mektupla ziyaret hakkının kısıtlandığından ve ailesinin kendisine getirdiği kitapların cezaevi yönetimi tarafından engellendiğinden yakınmıştır.

Cumhuriyet Savcısı 24 Nisan 2001 tarihinde cezaevi yönetimi ile istişarelerde bulunarak sözkonusu kitaplarla ve 139 sayfalık belgeyle ilgili olarak bir soruşturma yapılmasına gerek olmadığına karar vermiştir.

Cezaevi disiplin kurulu 27 Nisan 2001 tarihinde başvuranın Radikal gazetesi için kaleme aldığı «*F tipi cezaevleri ve hukuk*» başlıklı makaleyi kamuoyu nezdinde hapisane imajını bozan «sakıncalı» bir yazı olarak değerlendirmiş ve yazının Ceza ve tevkif evleri yönetmeliğinin 147. maddesine uygun olarak imha edilmesine karar vermiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran 3 Mayıs 2001 tarihinde Tekirdağ Cumhuriyet Savcılığı'na şikayette bulunmuş, aynı gün Cumhuriyet Savcılığı'nın 24 Nisan 2001 tarihli muhakemenin menî kararına karşı Tekirdağ Ağır ceza mahkemesinde itirazda bulunmuştur.

Ağır ceza mahkemesi 28 Mayıs 2001 tarihinde bu talebi reddetmiştir.

Başvuran 30 Mayıs 2001 tarihinde şartlı olarak salıverilmiştir.

Başvuran hakkında açılan ceza davası halen sürmektedir.

Ceza ve tevkif evleri müdürlüğü 22 Mayıs 2006 tarihinde Cumhuriyet Savcılığına göndermiş olduğu bir yazı ile 21 Aralık 2000 ve 3 Mart 2001 tarihleri arasında başvurana gelen veya ondan giden hiçbir mektubun disiplin kurulu kararıyla imha konusu olmadığını ifade etmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 8. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran mektuplarının ve günlük bir gazetede yayımlanmasını istediği bir makalenin elde tutulmasından ve sansürlenmesinden şikayetçi olmakta, bu noktada AİHS'nin 8. ve 10. maddelerine atıfta bulunmaktadır.

AİHM, haberleşme alanında ifade özgürlüğünün AİHS'nin 8. maddesi ile güvence altına alındığını hatırlatmaktadır (Bkz. Silver vd.-Birleşik Krallık kararı, 25 Mart 1983). AİHM bu şikayetin bu madde başlığı altında incelenmesi gerektiği görüşündedir.

Hükümet başvuranın iddialarına itirazda bulunmaktadır.

A. Kabul edilebilirlik üzerine

Hükümet iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle AİHM'den başvuranın şikayetlerini reddetmesi talebinde bulunmakta, bu bağlamda disiplin kurulu kararlarının Cumhuriyet Savcısı önünde bir başvuru kaynağını oluşturduğunu, başvuranın bu yola müracaat etmeyi ihmal ettiğini savunmaktadır. Hükümet bu doğrultuda Ali Koç-Türkiye kararına göndermede bulunmaktadır ((karar), no: 39862/02, 1 Şubat 2005). Hükümet ayrıca yasal hükümler gereğince mahkumların mektuplarının cezaevi yönetimi tarafından kontrol edilebildiğini, fakat kamu yetkililerine gönderilenlerin bu tür bir denetimden muaf olduğunu belirtmektedir. Başvuranın Cumhuriyet Savcısı'na göndermiş olduğu mektuplar yerine ulaştırılmıştır.

Başvuran bu sava karşı çıkmaktadır.

AİHM dava dosyasında yer alan delillerin okunmasından başvuranın Cumhuriyet Savcısı'na şikayetlerini dile getiren pek çok mektubu yazdığı saptamasında bulunmaktadır. Aynı şekilde, Cumhuriyet Savcısı'nın muhakemenin men'i kararının ardından başvuran yetkili mahkemelerde bu karara itirazda bulunmuştur. Bunun yanı sıra, olayların meydana geldiği dönemde ceza infazı hakkındaki Kanun'un yürürlükte bulunmaması nedeniyle başvuranın bu

mahkeme derecesinde başvuruda bulunma olanağı yoktu (*Ali Koç* kararı ile karşılaştırınız). Hükümetin itirazı kabul edilememektedir.

Başvuranın Cumhuriyet Savcısı'na göndermiş olduğu birçok mektubun cezaevi yönetimi tarafından yerine ulaştırılmadığı iddiası ile ilgili olarak AİHM, öncelikli olarak mahkumların mektuplarının kontrol edilmesini düzenleyen yönetmeliğin hükümleri gereğince resmi organlara gönderilen mektupların kontrolden muaf tutulduğunu hatırlatmaktadır. AİHM buna ilave olarak dava dosyasında başvuranın Cumhuriyet Savcısı ile yazışmasının cezaevi yönetimi tarafından engellendiğini ve/veya uygulamadaki yönetmelik hükümlerinin ihlal edilerek resen bu yazının muhatabına ulaştırılmadığını gösterir somut hiçbir unsura rastlanılmadığı tespitini yapmaktadır. Şikayetin bu kısmı dayanaktan yoksun bulunmaktadır ve AİHS'nin 35 §§ 3. ve 4. maddelerinin uygulanması uyarınca reddedilmelidir.

AİHM son olarak, başvuranın yakınları ile yazışmasının kısıtlandığı şikayetin çok genel olduğunu ve ilgilinin bu konuya hiçbir açıklık getirmediğini hatırlatmaktadır. Dava dosyasından bu şikayetin hiçbir surette temellendirilmediği anlaşılmaktadır. Yapılan şikayetin bu bölümünün dayanaktan yoksun bulunması nedeniyle AİHS'nin 35 §§ 3. ve 4. maddeleri gereğince reddedilmesi gerekmektedir.

AİHM, başvuranın şikayetin geri kalan kısmının AİHS'nin 35 § 3. maddesi doğrultusunda temelden yoksun olmadığı tespitini yapmaktadır. Şikayetin kabuledilemezliği hakkında hiçbir gerekçe yer almamaktadır. Dolayısıyla şikayet kabuledilmelidir.

B. Esas hakkında

1. Bir müdahalenin varlığı

AİHM, başvuranın mektubunun yerine ulaştırılmamasının AİHS'nin 8 § 2. maddesi uyarınca haberleşme hakkına saygı gösterilmesine yönelik bir müdahalenin olduğu hususunda taraflar arasında bir ihtilafa yer verilmediğini not etmektedir.

AİHM bu noktayı değerlendirmeye alacaktır.

2. Müdahalenin doğrulanması

Benzer bir müdahale şayet «yasa ile öngörülme» değilse, 2. paragraf bakımından bir veya birden fazla meşru amacı taşıyor, üstelik «demokratik bir toplum için gereklilik» oluşturmuyor ise 8. maddenin ihlalini teşkil etmektedir (Bkz. özellikle, Calogero Diana-İtalya kararı, 15 Kasım 1996).

a) «Meşru bir amacı» izleyen «yasa ile öngörülen» bir müdahale

AİHM sözkonusu müdahalenin cezaevleri kurumlarında bulunan bir hükümlünün yazışmalarının ön bir denetimden geçirilmesini öngören 647 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkif evlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzüğün 147. maddesine dayandığını not etmektedir. Bu maddenin hükümleri uyarınca disiplin kurulunun kararının ardından bir hükümlüye gelen veya ondan giden, «sakıncalı» addedilen her mektubun akışı kesilebilir, mektup kısmen sansürlenebilir veya imha edilebilir.

Müdahalenin bu açıdan iç hukukta yasal dayanağı vardı.

Bu müdahalenin öngörülebilirliği ve meşruluğuna gelince, gerekliliği konusunda vardığı sonuç ışığında AİHM bu sorular üzerinde durmayı yersiz görmektedir (10. madde ile ilgili Çetin vd.-Türkiye kararı, no: 40153/98 ve 40160/98, 11. madde açısından Çetinkaya-Türkiye kararı, no: 75569/01, 27 Haziran 2006).

b) «Demokratik bir toplum için gereklilik»

Hükümet olayların meydana geldiği dönemde başvuranın bir terör örgütü mensubu olması nedeniyle yüksek güvenlikli bir hapishanede mahkum bulunması çerçevesinde sözü edilen müdahalenin zorunlu olduğunu savunmaktadır. Bu müdahale cezaevlerindeki düzeni ve güvenliği sağlamaya yöneliktir. Hükümet, bir gazeteye gönderilen ve imha edilen mektubun asılsız bilgilerle cezaevi yönetimini kamuoyu nezdinde karalama amacını taşıdığını ifade etmektedir.

Başvuran yazmış olduğu hiçbir mektubun terörist örgütleri övmek ve cezaevi düzenini bozmak amacını taşımadığını öne sürmekte, ayrıca Hükümetin iddialarının aksine bahse konu dönemde terör örgütü mensubu olma suçuyla mahkum edilmediğini, yalnızca soruşturma kapsamında yer aldığını belirtmektedir.

AİHM, gereklilik kavramının sosyal bir ihtiyacı karşılamayı ve özellikle izlenen meşru amacın orantılılığını kapsadığını hatırlatmaktadır. Bu bağlamda, AİHM hükümlülerin mektuplarının bazı kontrollerden geçirilmesinin olağan zorunluluklar ve makul gerekçeli mahkumiyetlerde AİHS ile çakışmadığını kabul etmektedir. Genel olarak, benzer bir denetimi hoş görülebilir bir önlem olarak kabul etmek için bir hükümlü açısından bu mektupların kimi kez dış dünya ile tek bağlantıları olduğunu unutmamak gerekir (Bkz. Campbell-Birleşik Krallık kararı, 25 Mart 1992).

Bir hükümlünün yasal temsilcisi ile olan haberleşmesinin denetiminin mahkeme yerleşik içtihadında (Bkz. diğerleri arasında sözü edilen Campell kararı ve Golder-Birleşik Krallık kararı, 21 Şubat 1975) yer aldığı hususundan hareket eden AİHM, bir avukat ile irtibat kurmanın nihayetinde AİHS'nin 8. maddesi gereğince özel bir haktan istifade etmek olduğunun altını çizmektedir. Böylelikle, bir hükümlüden avukatına giden veya ondan gelen bir mektubun okunmasına yetkililerin bu durumun kötüye kullanıldığına, mektubun içeriğinin cezaevi kurumunun güvenliğine bir tehdit oluşturduğuna, ya da başka bir açıdan suç oluşturduğuna kanaat getirdiklerinde izin verilebilir. «Makul» gerekçeler kavramı olayların bütününe bağlı olup, özel iletişim kanalının kötüye kullanıldığının yansız olarak gözlemlenmesinden edinilen bilgilerle ve olaylarla değerlendirilmektedir.

Her ne şekliyle olursa olsun müdahalenin gerekli olduğunun incelenmesi kapsamında, haberleşme hangi sistemle gözetlenilirse gözetlensin, AİHM suiistimallere karşı yeterli güvencelerin mevcut olduğuna ikna olmak durumundadır (Bkz. Zirovnický-Çek Cumhuriyeti kararı, no: 46170/99, 6 Ocak 2004 ve Erdem-Almanya kararı, no: 38321/97).

Bir hükümlü ile avukatı arasındaki haberleşmenin gizliliği ile birlikte AİHM, cezaevleri kurumlarında bulunan bir hükümlünün yazışmalarının ön bir denetimden geçirilmesini öngören 647 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkif evlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzüğü'nün 144. maddesinde yer alan esasları not etmektedir. Aynı tüzüğü'nün 147. maddesine göre disiplin kurulunun kararının ardından bir hükümlüye gelen veya ondan giden, «sakıncalı» addedilen her mektubun akışı kesilebilir, mektup kısmen sansürlenebilir veya imha edilebilir. Bu hükümde yer alan tek istisna resmi kurumlarla olan yazışmaların bu kapsam dışında yer almasıdır.

Bu bağlamda AİHM, Hükümetin başvuranın avukatı ile olan yazışmalarının kontrolden geçirilmesine ve kimi kez sansürlenmesine ilişkin gerekçelere bir açıklık getirmediğini gözlemlemektedir. Başvuranın bir gazeteye gönderdiği mektupla ilgili olarak, AİHM daha önce de ifade ettiği üzere «yetkililerin hor görmesine dikkat çekmek», «cezaevi yönetimi yetkililerine hakaret içeren sözler sarf etmek» gibi unsurları içeren şahsi mektupların

engellenmesi «demokratik bir toplum için gereklilik» oluşturmamaktadır. AİHM yayımlanması istenen yazılar ve cezaevi personeli hakkındaki iddiaların yasaklanması ile ilgili olarak aynı sonuca varmakta, bu sonuçtan farklı olabilecek hiçbir gerekçe görmemektedir.

AİHM bu başvuruda mektupların açılıp olası bir sansürünün veya engellenmesinin bağımsız bir yargıç tarafından değil disiplin kurulu kararıyla gerçekleştirildiğini gözlemlemektedir. Üstelik sözü edilen dönemde cezaevi yönetimi ve disiplin kurulunun yapmış oldukları kontrollerin ve kısıtlamaların yalnızca Cumhuriyet Savcısı'nın denetiminde olduğu görülmektedir. Oysa, Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkif evleri haberleşme yönetmelikleri hükümlerinde Cumhuriyet Savcısı'nın bu açıdan denetim yetkisinin genişletilebileceğine dair bir ibare mevcut değildir.

AİHM, ayrıca dava dosyasındaki delillerin incelenmesinden gazeteye yönelik mektubu engelleyen ve cezaevi yönetimine geri gönderen Cumhuriyet Savcısı'nın denetim yetkisini kullanması hususunda çekinceli davrandığını saptamaktadır. Haberleşme kontrolünü düzenleyen yönetmelik hükümlerinin bu eksiliği giderecek hiçbir garanti vermediği açıkça ortadadır.

Böylelikle, başvuranın iletişim sağlaması üzerindeki denetimin yoğunluğu ve suiistimallere karşı yerinde ve yeterli güvencelerin bulunmayışı göz önünde bulundurulduğunda, AİHM haberleşme hakkına bir müdahalede bulunulduğuna, bu müdahalenin orantısız olduğuna ve «demokratik bir toplum için gereklilik» arz etmediğine itibar etmektedir.

AİHM, bu durumda AİHS'nin 8. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmaktadır.

II. AİHS'NİN 10. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran mahkumiyeti sırasında erişim sağlayabileceği iletişim araç-gereçlerine (basın, radyo, televizyon) getirilen kısıtlamaların niteliğinden ve sayısından şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM başvuranın bu iddiaya açıklık getirmediği ve bu bağlamda şikayetini hiçbir surette gerekçelendirmediği tespitini yapmaktadır. Başvuranın şikayetinin bu bölümü dayanaktan yoksun bulunmaktadır ve AİHS'nin 35 §§ 3. ve 4. maddelerinin uygulanmasına istinaden reddedilmesi gerekmektedir.

III. AİHS'NİN 6. VE 13. MADDELERİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHS'nin 6. ve 13. maddelerine atıfta bulunan başvuran cezaevi yönetimine karşı yapmış olduğu farklı şikayetlerin ardından bu iddialarını öne sürecek etkili başvuru yolundan yoksun bulunduğundan yakınmaktadır.

Hükümet bu noktada itiraz etmektedir.

AİHM bu şikayetlerin yukarıda incelenen şikayetle ilintili olduğunu ve kabuledilmesi gerektiğini hatırlatmaktadır.

Bu doğrultuda AİHM, başvuranın önceki şikayetlerini müteakip yetkili mercilerin eksikliklerine değin şikayetleri ve bunlara karşı etkili başvuru imkanının bulunmayışı hususunun AİHS'nin 8. maddesi çerçevesinde incelendiğine ve ayrıca incelenmesine gerek olmadığına kanaat getirmektedir (Bkz. Covezzi ve Morselli-İtalya kararı, no: 52763/99, 9 Mayıs 2003).

IV. AİHS'İNİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran 30.000 Euro maddi ve 60.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmaktadır.

AİHM, ihlal tespiti kararı ile öne sürülen maddi zarar arasında hiçbir illiyet bağı bulunmadığından bu talebi reddetmektedir. Bununla birlikte, hakkaniyete uygun olarak başvurana manevi zarar için 2.000 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran AİHM nezdinde yapmış olduğu masraf ve harcamalar için 10.181,30 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu miktara itirazda bulunmaktadır.

AİHM, sunulan deliller ve mahkemenin yerleşik içtihadından doğan kıstaslar ışığında yargı giderleri için başvurana 1.500 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artış eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvuranın AİHS'nin 8. maddesine yönelik şikayetinden başka, Cumhuriyet Savcısı'na ve yakınlarına göndermiş olduğu mektupların yerine ulaştırılmaması ve AİHS'nin 6. ve 13. maddeleri hakkındaki şikayetlerin *kabuledilebilir*, bunun dışında kalan şikayetlerin *kabuledilemez* olduğuna;

2. AİHS'nin 8. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. AİHS'nin 6. ve 13. maddeleri hakkındaki şikayetlerin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;

4. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek ve her türlü vergiden muaf tutulmak suretiyle Savunmacı Hükümetin başvurana manevi zarar için 2.000 (iki bin) Euro ve yargı giderleri için 1.500 (bin beş yüz) Euro *ödemesine*;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;

5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 5 Aralık 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

GÖKTAŞ/Türkiye*

Başvuru No. 66446/01
Strazburg
29 Kasım 2007

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 66446/01 no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşı Mahir Göktaş'ın ("başvuran") Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne ("AİHM") 4 Ekim 2001 tarihinde İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Sekretarya'ya gönderilen 21 Kasım 2006 tarihli bir mektupla, başvuran Mahir Göktaş'ın 19 Ağustos 2006 tarihinde vefat ettiği bildirilmiştir. Başvuranın babası Muharrem Göktaş ile annesi Fatma Göktaş, 18 Aralık 2006 tarihinde, başvuruyu devam ettirme niyetlerini beyan etmişlerdir. Dolayısıyla ailesi başvuran sıfatı taşımasına karşın, karışıklığa sebebiyet vermemek için Mahir Göktaş kararda "başvuran" olarak anılmaya devam edilecektir.

Başvuran İzmir Barosu avukatlarından Sn. Terzi tarafından temsil edilmektedir.

AİHM, 20 Haziran 2005 tarihinde başvuruyu Hükümet'e bildirmeye ve AİHS'nin 29/3. maddesini uygulayarak, başvurunun kabuledilebilirliğiyle esasını beraber incelemeye karar vermiştir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

1981 doğumlu başvuran İzmir'de ikamet etmiştir.

Başvuran 29 Aralık 1995 tarihinde yakalanıp, yasadışı terör örgütü DHKP-C'ye (Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi) üye olduğu şüphesiyle gözaltına alınmıştır. Başvuran sözkonusu tarihte on dört yaşındaydı.

Başvuran 5 Ocak 1996 tarihinde İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi önüne çıkarılmış, tutuklu yargılanmasına karar verilmiştir.

İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi, suçun işlendiği tarihte başvuranın yaşını göz önünde bulundurarak, 15 Ekim 1996 tarihinde, başvuranın suçun niteliğinin ve doğuracağı sonuçların farkında olmadığına, dolayısıyla cezalandırılmasına gerek görülmediğine karar vermiştir.

Başvuran 20 Ağustos 1997 tarihinde Bergama Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurmuş, 466 Sayılı Kanun uyarınca, yasalara aykırı biçimde gözaltına alınıp tutuklanan kimselere ödenen tazminatlarla ilgili olarak hem maddi hem de manevi tazminat talep etmiştir.

Bergama Ağır Ceza Mahkemesi, 31 Mart 1998 tarihinde, başvurana, 59.925.000 Türk Lirası (TL) maddi tazminat, 150.000.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

Yargıtay, 28 Aralık 1998 tarihinde, olayların meydana geldiği tarihte öğrenci olan başvuranın, maddi tazminat taleplerini destekleyecek hiçbir belge ya da gerekçe sunmadığı sonucuna varmıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Yargılamaya 28 Ocak 1999 tarihinde Bergama Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlanmıştır. Mahkeme 5 Mart 1999 tarihinde duruşma görülmesine karar vermiştir. Başvuran ve

temsilcisine duruşma celbi gönderilmiştir. Başvuranın temsilcisi 21 Şubat 1999 tarihinde AİHM'ye bir dilekçe göndermiş, dilekçesinde başvurana yeterli tazminat ödenmesi gerektiğini belirtmiştir. Ne başvuran ne de avukatı 5 Mart 1999 tarihinde Bergama Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmaya katılmıştır. Bergama Ağır Ceza Mahkemesi 10 Mart 1999 tarihinde başvurana 150.000.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar vermiş, maddi tazminata ilişkin talepleri reddetmiştir. Mahkeme olayların meydana geldiği tarihte öğrenci olan başvuranın maaşlı bir işte çalışmamakta olduğu sonucuna varmıştır. Ayrıca manevi tazminat olarak ödenmesine karar verdiği meblağa gecikme faizi uygulanmamasına karar vermiştir.

Yargıtay 25 Nisan 2000 tarihinde yukarıda belirtilen kararı onamıştır.²

Başvuranın ailesine 21 Haziran 2007 tarihinde 150 Yeni Türk Lirası (YTL) ödenmiştir.³

HUKUK

I. HÜKÜMET'İN ÖN İTİRAZI

Hükümet, başvuranın ailesinin meydana geldiği iddia edilen ihlallerden etkilenmedikleri, dolayısıyla AİHS'nin 34. maddesi çerçevesinde mağdur olamayacakları gerekçesiyle davanın kayıttan düşürülmesi gerektiğini belirtmiştir.

AİHM, başvuranın 19 Ağustos 2006 tarihinde vefat ettiğini kaydeder. Başvuranın ailesi 18 Aralık 2006 tarihinde başvurunun devam etmesi isteklerini ifade etmiştir. AİHM, başvuruların yargılama süreci devam ederken vefat ettiği pek çok davada, başvuranın varisleri veyahut yakın aile üyelerinin AİHM'de görülen davanın sürmesi isteklerini dile getirdikleri ifadelerini göz önünde bulundurduğunu yineler (diğerlerinin yanı sıra bkz. *Dalban – Romanya* [BD], 28114/95; *Latif Fuat Öztürk – Türkiye*, 54673/00 ve *Mutlu – Türkiye*, 8006/02).

Yukarıda belirtilenler ışığında, AİHM, başvuranın ailesinin, başvuranın yerine, mevcut sürecin devam etmesi yönünde karar verdikleri sonucuna varmıştır. Sonuç olarak Hükümet'in davanın kayıttan düşürülmesi talebi reddedilmiştir.

II. AİHS'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, davasının hakkaniyete uygun ve açık biçimde görülmesi hakkının üç biçimde ihlal edildiğini ileri sürmüştür. İlk olarak, başvuran, tazminat talebinin değerlendirilmesi için sözlü olarak dinlenmemiştir. İkinci olarak, başvurana, Cumhuriyet Savcısı'nın Bergama Ağır Ceza Mahkemesi'ne ve Cumhuriyet Başsavcısı'nın Yargıtay'a başvuranın itirazının esasına ilişkin sundukları yazılı görüşlerini yanıtlama olanağı verilmemiştir. Üçüncü olarak başvurana ödenmesine karar verilen tazminat düşük bir meblağdır.

AİHS'nin 6/1. maddesinin ilgili kısmına göre:

“Herkes ... medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar ... konusunda karar verecek olan ... [bir] mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir...”

A. Ulusal yargılama sürecinde başvuranın duruşmada sözlü ifade vermemesi

Başvuran tazminat talebine ilişkin değerlendirmelerde sözlü ifade veremediğini savunmuştur.

Hükümet iddiayı reddetmiştir. Başvuran ve avukatına 5 Mart 1999 tarihinde görülen duruşma için celp gönderildiğini belirtmiştir.

AİHM Yargıtay'ın kararının ardından, yargılamanın Bergama Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam ettiğini kaydeder. Mahkeme, 28 Ocak 1999 tarihinde, başvuran ve temsilcisine, 5 Mart 1999 tarihli duruşmaya katılmaları için celp gönderilmesine karar vermiştir. Başvuranın temsilcisi mahkemeye 23 Şubat 1999 tarihinde bir dilekçe göndermiş, ancak ne kendisi ne de başvuran 5 Mart 1999 tarihinde duruşmaya gelmişlerdir.

² 150.000.000 Türk Lirası 2000 yılının Nisan ayında yaklaşık olarak 265 Euro'ya karşılık gelmektedir.

³ 150 Yeni Türk Lirası 2007 yılının Haziran ayında yaklaşık olarak 85 Euro'ya karşılık gelmektedir.

Yukarıda belirtilenler göz önünde bulundurulduğunda, AİHM, başvuranın bu başlık altındaki iddialarının temelsiz oldukları kanısına varır. AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları çerçevesinde açıkça dayanaktan yoksun oldukları gerekçesiyle reddedilmeleri gerektiği sonucuna varmıştır.

B. Cumhuriyet Savcılarının Bergama Ağır Ceza Mahkemesi ile Yargıtay'a sundukları yazılı görüşlerinin bildirilmemesi

1. Kabul edilebilirlik

AİHM, bu şikayetin AİHS'nin 35/ 3. maddesi kapsamında dayanaktan yoksun olmadığını kaydeder. Ayrıca şikayetin başka bir gerekçe altında da kabul edilmez olarak değerlendirilemeyeceğine işaret eder. Bu nedenle şikayet kabul edilebilir olarak ilan edilmek durumundadır.

2. Esas

Başvuran ne Cumhuriyet Savcısı'nın Bergama Ağır Ceza Mahkemesi'ne ne Cumhuriyet Başsavcısı'nın Yargıtay'a sunduğu yazılı görüşlerin kendisine bildirildiğini iddia etmiştir. Bu nedenle savcıların görüşlerine yanıt verme ve kendi argümanlarını sunma olanağı bulamadığını savunmuştur.

Hükümet tüm iddiaları reddetmiştir. Yargıtay'a sunulan tüm belgeler taraflar tarafından incelenebileceği için, başvuranın Cumhuriyet Savcısı'nın yazılı görüşlerini öğrenebileceğini ifade etmiştir.

AİHM, aynı mağduriyeti daha önce de incelemiş, *Göç – Türkiye* kararında AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiğini tespit ettiğini kaydetmiştir. Anılan kararda AİHM, Cumhuriyet Başsavcısı'nın görüşlerinin niteliği ile başvuranın cevaben yazılı görüş iletme olası bulmadığını göz önünde bulundurduğunda, başvuranın çekışmeli yargılama hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

AİHM mevcut davayı incelemiş, yukarıda sözü edilen davada vardığı sonuçlardan sapmasını gerektirecek özel koşullar tespit etmemiştir.

Dolayısıyla, Cumhuriyet Savcılarının Bergama Ağır Ceza Mahkemesi ile Yargıtay'a sundukları görüşlerinin başvurana bildirilmemesi AİHS'nin 6/1. maddesini ihlal etmiştir.

C. Yargılamanın hakkaniyete uygunluğu

Başvuran manevi tazminat olarak ödenmesi uygun bulunan meblağın yeterli olmadığını savunmuştur. Ayrıca ulusal mahkemelerin, maddi tazminat talebini reddederek, kararlarında hata yaptıklarından şikayetçi olmuştur.

AİHM, ulusal mahkemelerin kararları için bir temyiz mahkemesi veyahut bazen denildiği üzere bir ilk derece mahkemesi olarak hareket etme görevi bulunmadığını hatırlatır. İçtihadı göre ilk derece mahkemesi, tanıkların güvenilirlikleri ile dava konularıyla ilgili kanıtların ilintisini en iyi değerlendirecek makamdır (diğerlerinin yanı sıra bkz. *Vidal – Belçika; Edwards - İngiltere*).

Mevcut davada, ulusal mahkemelerin, kararlarını, iç hukuka dayalı olarak ve davanın özel koşullarına göre verdikleri gözlemlenmiştir. AİHM, ulusal mahkemelerin olguları tespit ederken veyahut iç hukuku yorumlarken keyfi veya makul olmayan bir biçimde hareket ettikleri yönünde bir sonuca varmasını sağlayabilecek bir unsur bulunmadığı kanısındadır. Bu nedenle, bu bakımdan 6/1. maddenin ihlal edildiğine dair bir emare bulunmamaktadır.

Yukarıda belirtilenler ışığında AİHM, AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkralarına uygun olarak bu şikayetin açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle reddedilmesi gerektiği sonucuna varır.

III. AİHS'YE EK 1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi çerçevesinde, yetkili makamların Türkiye'de yıllık enflasyon oranının çok yüksek olduğu bir tarihte kendisine ödenmesine

karar verilen, fakat 466 Sayılı Kanun uyarınca gecikme faizine tabi tutulmayan tazminatı ödemede geciktiklerinden şikayetçi olmuştur.

AIHS'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ilgili kısmı aşağıdaki gibidir:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir. ...”

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

AIHM, bu şikayetin AIHS'nin 35/ 3. maddesi kapsamında dayanaktan yoksun olmadığını kaydeder. Ayrıca başvurunun başka bir gerekçe altında da kabul edilmez olarak değerlendirilemeyeceğine işaret eder. Bu nedenle başvuru kabul edilebilir olarak ilan edilmek durumundadır.

B. Esas

AIHM, Bergama Ağır Ceza Mahkemesi'nin 10 Mart 1999 tarihli kararla başvurana manevi tazminat ödenmesine karar verdiğini, bu kararın 25 Nisan 2004 tarihli Yargıtay kararıyla nihaileştiğini gözlemler. Ayrıca ulusal mahkemenin ödenmesine karar verdiği ve gecikme faizine tabi tutulmayan manevi tazminatın, başvuranın ailesine 21 Haziran 2007 tarihine dek ödenmediğini kaydetmiştir.

AIHM, bu davadakine benzer meseleleri ele alan pek çok davada AIHS'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit ettiğini hatırlatır (özellikle bkz. *Ertuğrul Kılıç – Türkiye*, 38667/02).

AIHM, Hükümet'in sunduğu delil ve görüşleri incelemiş, önceki davalarda vardığı sonuçlardan sapmasını gerektirecek bir neden tespit etmemiştir.

Bu nedenle AIHM, yetkili makamların tazminatı ödemeyi geciktirmeleri ve tazminata gecikme faizi uygulanmaması nedeniyle, başvuranın, kamu yararının gereksinimleri ile mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesi hakkının korunması arasında muhafaza edilmesi gereken adil dengeyi bozan büyük yük altına tek başına girmek zorunda kaldığı sonucuna varmıştır.

Dolayısıyla AIHS'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

IV. AIHS'NİN 13. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, 466 Sayılı Kanun'un, tutulu kaldığı süreyi telafi etmek için etkili bir hukuk yolu olmadığını ileri sürmüştür.

Hükümet iddiayı reddetmiş, başvurana tutulu kaldığı süre için tazminat ödendiğini belirtmiştir.

AIHM, AIHS'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesine ilişkin olarak varılan sonuçlar ışığında, 13. maddenin ayrı olarak incelenmesinin gerekli olmadığı kanısındadır.

V. AIHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AIHS'nin 41. maddesi'ne göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran 6.000 Euro (EUR) maddi tazminat, 30.000 EUR manevi tazminat talep etmiştir. Hükümet taleplerin aşırı olduğunu belirtmiştir.

AIHM, başvuranın maruz kaldığı maddi zararın, ulusal mahkemelerin nihai kararlarını verdikleri tarihte alması gereken tazminatın ödenmesinde yaşanan gecikme ile ilintili olduğunu kaydeder. AIHM, *Aka – Türkiye* davasında uygulanan hesaplama yönteminin kullanarak, eldeki ekonomik verileri göz önünde bulundurduğunda, başvuranın ailesine maddi tazminat olarak 250 EUR ödenmesine karar vermiştir.

AİHM ayrıca ihlal tespit edilmesinin başvuranın maruz kaldığı manevi zarar için başlı başına yeterli tatmin teşkil ettiğini kaydeder. Bu nedenle bu başlık altındaki talepleri reddeder.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran yargılama giderleri için 3.000 EUR talep etmiştir. Bu talebini destekleyici herhangi bir belge sunmamıştır.

Hükümet talebin aşırı ve dayanaksız olduğunu belirtmiştir. Başvuranın taleplerini kanıtlamak için hiçbir fatura veyahut başka bir belge sunmadığını savunmuştur.

AİHM'nin içtihadına göre, yargılama giderleri, ancak gerçekliği ve gerekliliği kanıtlandığı ve makul bir meblağ olduğu takdirde başvurana geri ödenir. Bu davada, AİHM, başvuranın taleplerini destekleyici hiçbir belge sunmadığını kaydeder. Bu nedenle AİHM bu talebi reddeder.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın eklenmesinin uygun olduğuna karar vermiştir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE

1. Cumhuriyet Savcıları'nın Bergama Ağır Ceza Mahkemesi ile Yargıtay'a sundukları yazılı görüşlerinin başvurana bildirilmemesi ile yetkili makamların tazminatı ödemeyi geciktirmelerine ilişkin şikayetlerin *kabuledilebilir*, başvurunun geri kalanının *kabuledilemez olduğuna*;
2. Cumhuriyet Savcıları'nın yazılı görüşlerinin başvurana bildirilmemesi nedeniyle AİHS'nin 6/1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. Başvuranın AİHS'nin 13. maddesine ilişkin şikayetinin ayrı olarak incelenmesinin *gerekli olmadığına*;
5. İhlallerin tespit edilmelerinin manevi zarar için *yeterli adil tatmin teşkil ettiğine*;
6. (a) AİHS'nin 44. maddesi'nin 2. fıkrası gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve uygulanabilecek her türlü vergi kesintisinden muaf tutularak Savunmacı Hükümet tarafından başvurana 250 EUR (iki yüz elli Euro) maddi tazminat *ödenmesine*;
(b) yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
7. Başvuranların adil tatmine ilişkin diğer taleplerinin *reddedilmesine*

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesi'nin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 29 Kasım 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Santiago QUESADA
Zabıt Katibi

Boštjan M. ZUPANČIČ
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

GÜRCEĞİZ VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 30245/02
Strazburg
20 Eylül 2007

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar sırasıyla 1973, 1974, 1976 ve 1974 doğumlu olup 21 ve 22 Ocak tarihlerinde yakalanarak 25 Ocak 2002’te gözaltına alınmışlardır.

25 Ocak 2002’de Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) nöbetçi hakimi, Olağanüstü Hal Bölge Valisi’nin ve Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı’nın talebi üzerine ve olağanüstü hal çerçevesinde alınacak tamamlayıcı tedbirler hakkındaki 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 3 c) fıkrası uyarınca başvuranların Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü’nde on gün süreyle sorgulanmaları için izin vermiştir.

26 Ocak 2002 tarihinde başvuranların sorgulaması yapılmıştır.

4 Şubat 2002 tarihinde nöbetçi hakim 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye uygun olarak başvuranların gözaltı süresinin on gün süreyle uzatılması kararını almıştır.

Başvuranlar 14 Şubat 2002 tarihinde tutuklu yargılanmak üzere cezaevine konulmuştur.

HUKUK

I. AİHS’İN 5. MADDESİ’NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar polis karakolunda tutulma süresinin uzunluğundan ve yasallığından şikayet ederek bu durumu giderecek etkili bir başvuru yolunun bulunmadığını öne sürmektedirler. Başvuranlar bu noktada AİHS’nin 5/3, 4. ve 5. maddelerine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabuledilebilirliğe dair

1. Altı ay kuralına riayet etmeme

Hükümet, başvuran Mustafa Bozkurt’un başvurusunda altı ay kuralına uyulmadığından AİHM’yi bu başvuruyu kabuledilemez bulmaya davet etmektedir. Adı geçen tarafından 26 Şubat 2002 tarihinde bir mektup gönderilmiş, ancak hala başvuru yapılmamıştır..

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

AİHM, başvuran Mustafa Bozkurt’un 5 Haziran 2002 tarihli imzalı başvuru formunun 7 Haziran 2002 tarihinde postaya verildiğini, bu durumda polis karakolunda gözaltı süresinin bitmesinden itibaren altı ay içinde başvurunun yapılmış olduğunu gözlemlemektedir. Bu nedenle yapılan itiraz reddedilmektedir.

2. İç hukuk yollarının tüketilmemesi hakkında

Hükümet iç hukuk yollarının tüketilmediğini hatırlatmakta, başvuranların nöbetçi hakim kararıyla uzatılan gözaltı süresine itiraz edebileceklerini ifade etmektedir.

AİHM, AİHS'nin 5/4. maddesine yönelik yapılan şikayetle doğrudan ilintili olduğunu not ederek bu itirazı esasa birleştirmektedir.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başvurunun başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas hakkında

1. AİHS'nin 5/1 c) maddesi

Hükümet başvuranların polis karakolunda gözaltına alınmalarının ve gözaltı süresinin uzunluğunun olayların meydana geldiği dönemde iç hukukta yürürlükte bulunan mevzuata uygun olduğunu savunmaktadır.

AİHM daha önce de benzer sorunların dile getirildiğini ve bunların AİHS'nin ihlali ile sonuçlandığını hatırlatmaktadır (Bkz. Karagöz-Türkiye kararı, no: 78027/01 ve Balık-Türkiye kararı, no: 6663/02, 15 Şubat 2007). AİHM, Mahkemeye sunulan bütün delil unsurlarının incelenmesinden Hükümetin Mahkemenin bu davada farklı bir sonuca ulaşmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığını kaydetmektedir.

AİHM başvuranların 21 ve 22 Ocak 2002 tarihlerinde gözaltına alındıklarını ve 25 Ocak 2002 tarihine dek gözaltında kaldıklarını, bu son tarihte nöbetçi hakim kararıyla tutuklu yargılanmak üzere cezaevine gönderildiklerini gözlemlemektedir. Adı geçenler cezaevine sevk edildiklerinin ertesi günü sorgulanmak üzere polis karakoluna götürülmüşler, 4 Şubat 2002 tarihli nöbetçi hakim kararıyla gözaltı süresi on gün daha uzatılmış, başvuranlar böylelikle yirmi gün boyunca gözaltında kalmışlardır.

AİHM'nin daha önceki mezkur Karagöz kararında da belirttiği üzere, başvuranların tutuklanmalarının sonrasında polis karakoluna gönderilmeleri etkili hukuki bir denetimi ortadan kaldırmaktadır. Ayrıca, hali hazırda hapiste olan bir tutuklunun sorgulanmak üzere güvenlik güçlerine teslim edilmesi gözaltı sürelerine ilişkin uygulanan mevzuatta hile yapmak anlamına gelmektedir. Tutuklu yargılanmak üzere cezaevine gönderilmelerinden birkaç saat sonra yeni sorgulamalara maruz kalan başvuranlar da bu muameleye maruz kalmışlardır. Bu husus 5/1 c) maddesiyle öngörülen düzenlemelere aykırı olup, sorgulanan kişiyi ilgili güvencelerden yoksun bırakmaktadır.

Bu nedenle AİHS'nin 5/1 c) maddesi ihlal edilmiştir.

2. AİHS'nin 5/4. maddesi

Hükümet, başvuranların polis karakolunda sorgulanmalarına ilişkin nöbetçi hakim kararına itirazda bulunabileceklerini savunmakta, bu noktada Yakup Köse vd.-Türkiye (başv.no: 50177/99, 2 Mayıs 2006) kararına atıfta bulunmaktadır.

AİHM, AİHS'nin 5/4. maddesinin iç hukukta AİHS'nin 5. maddesine dayalı bir şikayeti ve buna elverişli bir başvuruyu güvence altına aldığını hatırlatmaktadır. Bu başvuru hukuken olduğu kadar uygulamada da «etkili» olmalıdır.

AİHM, Hükümetin göndermede bulunduğu kararın yürütülen ceza süreci kapsamında tutuklu yargılanan sanıklara ilişkin olduğunu not etmektedir. Mevcut durum farklıdır. Başvuranlar 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 8. maddesine dayalı olarak polis karakoluna götürülmüşlerdir. AİHS'nin 5/1. maddesinin c) fıkrasında söz edilenler ışığında AİHM, 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 8. maddesine ilişkin alınan kararların etkili adli bir denetimden uzak olduğuna itibar etmektedir.

AİHM, Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazını reddetmiş ve AİHS'nin 5/4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

3. AİHS'nin 5/5. maddesi

Hükümet başvuranların 466 sayılı Kanun'a dayalı olarak tazminat talebinde bulunabileceklerini savunmaktadır.

AİHM, 5. maddenin 5. paragrafının gereklerinin yerine getirilmesi için, aynı maddenin 1, 2, 3. ve 4. paragraflarına aykırı koşullarda hürriyetten yoksun bırakma hallerinin tazmin edilmesinin istenebilmesi gerektiğini hatırlatmaktadır (Bkz. Wassink-Hollanda kararı, 27 Eylül 1990). Bahsekonu 5. maddede yer alan bu tazmin hakkı bir iç hukuk merciinin veya AİHS kurumları tarafından diğer paragraflardan birinin ihlal edildiğinin tespit edilmesine bağlıdır. (Bkz. N.C.-İtalya kararı, no: 24952/94).

AİHM 466 sayılı Kanun'un 1. maddesine göre muhakemenin men'i, beraat ya da ceza verilmesine yer olmadığına karar verilmesi durumunun –ki mevcut davada böyle bir durum sözkonusu değildir- dışındaki diğer bütün hallerde bu hüküm kapsamında tazminat verilebilmesi için hürriyetten yoksun bırakmanın hukuka aykırı bir biçimde yapılmış olması gerektiğini hatırlatır. Oysa, dava konusu tutuklama iç hukuka uygun olarak gerçekleştiğinden başvuranların herhangi bir tazminat elde etme imkanı bulunmamaktadır (Bkz. Sakık vd.-Türkiye kararı, 26 Kasım 1997).

Bu nedenle AİHS'nin 5/5. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

A. Tazminat

Başvuranların her biri 10.000 Euro maddi, 40.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmıştır.

AİHM, başvuranların maddi tazminat taleplerinde yer alan avukatlık ücreti ve yargı gider ve harcamaları gibi taleplerinin yargılama masraf ve giderleri başlığı altında değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Maddi zararın kalanına gelince, ihlal tespiti ile ileri sürülen talep arasında hiçbir illiyet bağı kurulamadığından bu talebi reddetmektedir.

Buna karşın, hakkaniyete uygun olarak başvuranların her birine 4.500 Euro manevi tazminat ödenmesini kararlaştırmıştır.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranların taleplerinin bir bölümü AİHM önünde yapmış oldukları yargı masraf ve giderlerine ilişkindir, fakat adı geçenler kanıtlayıcı hiçbir belge sunmamıştır.

Hükümet bu miktara karşı çıkmıştır.

Kanıtlayıcı belgenin olmayışı dikkate alındığında AİHM bu talebi reddetmektedir.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kalan kısmının *kabuledilebilir olduğuna*;

2. AİHS'nin 5/1 c), 4. ve 5. maddelerinin *ihlal edildiğine*;

3. a) AİHS'nin 44 / 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek her türlü vergi ve masraflarla birlikte, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümetin başvuranların her birine 4.500 (dört bin beş yüz) Euro manevi tazminat *ödemesine*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

4. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 20 Eylül 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SÖĞÜT/Türkiye Davası*

Başvuru No: 16593/03 ve 16600/03

Strazburg

31 Mayıs 2007

OLAYLAR

Başvuranlar sırasıyla 1976 ve 1963 doğumlu olup Batman'da ikamet etmektedirler.

Hizbullah'a karşı yürütülen bir operasyon çerçevesinde başvuranlar adıgeçen örgüte mensup oldukları iddiasıyla 17 Nisan 2001 tarihinde yakalanmışlardır.

20 Nisan 2001 tarihinde başvuranlar polise ifade vermişlerdir. Muhammed Fesih Söğüt daha önceleri Hizbullah'ın düşüncelerini benimsediğini ancak üç yıldan beri aynı düşünceleri taşımadığını beyan etmiştir. Zülfikar Söğüt ise Hizbullah'a mensubiyetini doğrudan kabul etmiştir.

Başvuranlar 21 Nisan 2001 tarihinde İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi («Devlet Güvenlik Mahkemesi») Savcısı'na ifade vermişlerdir. Masum olduklarını beyan eden başvuranlar kendilerine yöneltilen suçlamalara itiraz etmişlerdir.

Aynı gün başvuranlar, İstanbul DGM Hakimi'ne ifade vermişlerdir. Gözaltında tutuldukları sırada alınan ifadelerine itiraz eden başvuranlar savcılıkta verdikleri ifadeyi teyit etmişlerdir. Hakim tutuklu yargılanmalarına karar vermiştir.

DGM, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca Hizbullah'a üye olmak suçundan başvuranların her birini on iki yıl hapis cezasına mahkum etmiştir.

Belirtilmeyen bir tarihte başvuranlar Yargıtay'a temyiz başvurusunda bulunmuşlardır. Başvuranlar sözkonusu başvuruda ayrıca davanın esastan görüşülmesini talep etmişlerdir.

Belirtilmeyen bir tarihte Yargıtay Başsavcısı esasa ilişkin mütalaasını sunmuştur.

Bu mütalaa başvuranlara tebliğ edilmemiştir.

19 Kasım 2002 tarihinde Yargıtay, tarafları dinledikten sonra, itiraz edilen kararı onamıştır.

1. AİHS'İNİN 6 § 1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, Yargıtay Başsavcısı'nın Yargıtay'a sunduğu esas hakkındaki yazılı mütalaasına cevap verme imkanının kendilerine tanınmaması nedeniyle Yargıtay önünde yapılan yargılamanın adil olmadığından şikayetçi olmaktadır. Bu hususta başvuranlar AİHS'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiğini savunmaktadırlar.

Hükümet bu sava karşı çıkmaktadır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

A. Kabul edilebilirliğe dair

AİHM, sözkonusu başvuruların AİHS'nin 35 § 3 maddesi bakımından açıkça dayanaktan yoksun olarak ilan edilemeyeceğini tespit etmektedir. AİHM ayrıca başvuruların herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle karşılaşmadığını tespit etmektedir. Bu itibarla başvuruların kabul edilebilir ilan edilmesi yerinde olacaktır.

B. Esasa dair

Hükümet, Yargıtay'ın ilk derece mahkemesinin kararını onamadan önce bir duruşma yaptığı olgusuna dikkat çekmektedir. Bu bakımdan Hükümet bu duruşmanın yapılmasından önce başvuranların avukatının dava dosyasını inceleme ve böylelikle başsavcının mütalaası hakkında bilgi sahibi olma imkanı vardı. Ayrıca, başsavcının mütalaasının duruşma esnasında okunması cihetiyle başvuranların avukatı bu mütalaya cevap verebilir ya da ek gözlemlerini sunabilirdi.

AİHM, başvuranlar tarafından sunulan şikayetin bir benzerini daha önce incelediğini ve başvuru gövüşlerinin niteliğini ve bir yargılanabilirin bu gövüşlere yazılı cevap vermesinin imkansızlığını göz önünde bulundurarak başvuru mütalaasının tebliğ edilmediği gerekçesiyle AİHS'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiğine hükmetmişti (bkz. *Göç - Türkiye*, no: 36590/97, § 58).

Öte taraftan AİHM, Hükümet'in, başvuranların avukatının duruşmanın yapılmasından önce dava dosyasını inceleme ve varılan sonuçlara sözlü olarak cevap verme imkanına sahip olduğu yönündeki savına katılmamaktadır. AİHM, çelişmeli yargılama hakkı ilke olarak «ister ceza ister hukuk davalarında tarafların, bağımsız bir hukuk görevlisi tarafından dahi kararı üzerinde etkide bulunmak amacıyla hakime sunulan sunulan tüm unsur ve gözlemlerden haberdar olmak ve bunları tartışmak» (Reinhardt ve Slimane-Kaid – Fransa, 31 Mart 1998 tarihli karar) hakkını içerse de taraflar ayrıca bunları 'gerçek' bir yorumlama 'imkanına' (*ibidem*) sahip olmalıdırlar. Ancak mevcut davada başvuranların temsilcisi sözkonusu sonuçlara ancak *ex abrupto* yanıt verebilmiş ve ilk kez ve sözlü olarak Yargıtay önünde yapılan duruşmada haberdar olmuştur. Bu koşullarda AİHM, Yargıtay önünde yapılan yargılamanın, çelişmeli yargılama ilkesine saygı ve adil yargılama gerekleri bakımından başvuranlara yeterli güvence sunmadığı kanaatine varmaktadır (bkz., aynı anlamda, *Sağır – Türkiye*, no: 37562/02, § 26, 19 Ekim 2006).

Bu itibarla AİHM, Hükümet'in, daha önce benzer şikayetlerle ilgili olarak vardığı sonuçtan farklı bir sonuca varmasını sağlayacak nitelikte ne bir olgu ne de bir argüman sunduğu kanaatine varmıştır.

Bu nedenle AİHS'nin 6 § 1 maddesi bu bakımdan ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

Başvuranlar adil tatmine dönük herhangi bir talepte bulunmamışlardır. Bu itibarla AİHM, bu yönde bir tazminata hükmedilmesine yer olmadığı kanaatindedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvuruların geriye kalan kısmının *kabuledilebilir olduğuna*;
2. AİHS'nin 6 § 1 maddesinin *ihlal edildiğine*;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğünün 77 §§ 2 ve 3. maddesine uygun olarak 31 Mayıs 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Kamu İhale Kurumundan:

4735 SAYILI KAMU İHALE SÖZLEŞMELERİ KANUNU KAPSAMINDAKİ YAPIM İŞLERİNDE BEKLENMEYEN FİYAT ARTIŞLARI NEDENİYLE UYGULANACAK İLAVE FİYAT FARKI ESASLARININ UYGULANMASINA İLİŞKİN TEBLİĞDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ

MADDE 1 – 4/2/2009 tarihli ve 27131 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu Kapsamındaki Yapım İşlerinde Beklenmeyen Fiyat

Artışları Nedeniyle Uygulanacak İlave Fiyat Farkı Esaslarının Uygulanmasına İlişkin Tebliğin 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendindeki “hasır çelik boru” ibaresi “hasır çelik” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2 – Aynı Tebliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki Örnek-2 ve Örnek-3 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Örnek-2) 2008 yılının Ocak ayında ihalesi yapılan bir yapım işinin imalatında fiilen kullanılan, “profil demiri ve ray” için, Mayıs 2008 uygulama ayında beklenmeyen fiyat artışı olduğu Tablo-II’de görülmektedir.

Mayıs ayında gerçekleştirilen bir imalatta kullanılan 10 Ton profil demiri için ilave fiyat farkı;

$$F = (M \times P_0) \times \left[\left[\frac{(P_n - P_0)}{P_0} \right] - \left[0,90 \times \frac{(T_n - T_0)}{T_0} \right] \right]$$

$$F = (10 \times 1011) \times \left[\left[\frac{(1521 - 1011)}{1011} \right] - \left[0,90 \times \frac{(15744,67 - 10415,76)}{10415,76} \right] \right]$$

$$F = (10110) \times \left[\left[0,504 \right] - \left[0,460 \right] \right]$$

$$F = (10110) \times \left[0,044 \right]$$

F = 444,84 TL’ olarak hesaplanmaktadır.

Örnek-3) 2008 yılının Mart ayında ihalesi yapılan bir yapım işinin imalatında fiilen kullanılan, “köşebent, lama, sac ve çelik boru” için, Temmuz 2008 uygulama ayında beklenmeyen fiyat artışı olduğu Tablo-III’de görülmektedir.

Temmuz ayında gerçekleştirilen bir imalatta kullanılan 10 Ton çelik boru için ilave fiyat farkı;

$$F = (M \times P_0) \times \left[\left[\frac{(P_n - P_0)}{P_0} \right] - \left[0,90 \times \frac{(T_n - T_0)}{T_0} \right] \right]$$

$$F = (10 \times 1384) \times \left[\left[\frac{(1719 - 1384)}{1384} \right] - \left[0,90 \times \frac{(16962,16 - 11554,76)}{11554,76} \right] \right]$$

$$F = (13840) \times \left[\left[0,242 \right] - \left[0,421 \right] \right]$$

$$F = (13840) \times \left[-0,179 \right]$$

F = -2477,36. TL’ olarak hesaplanmaktadır.

Beklenmeyen fiyat artışı tanımına göre 2008 yılının Mart ayında gerçekleştirilen bir yapım işinin imalatında Temmuz 2008 uygulama ayında kullanılan “çelik boru”nun fiyatında beklenmeyen fiyat artışı olmakla birlikte, ilave fiyat farkı formülüne göre yapılan hesaplama sonucunda elde edilen değerın eksi (-) çıkması nedeniyle bu ayda kullanılan çelik boru için ilave fiyat farkı ödemesi yapılmayacaktır.”

MADDE 3 – Bu Tebliğ, 4/2/2009 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Tebliğ hükümlerini Kamu İhale Kurumu Başkanı yürütür.

[R.G. 24 Mart 2009 – 27179]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığında:

KAMU SOSYAL TESİSLERİNE İLİŞKİN TEBLİĞ (SAYI: 2009-9)

Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 10 uncu maddesi ve 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun “Kamu idarelerince işletilen sosyal tesisler” başlığı altındaki 26 ncı maddesine göre, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, döner sermayeli kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri, kamu bankaları ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal ve destek amaçlı tesislerden dinlenme amacıyla veya diğer amaçlarla yararlanacaklardan alınacak yemek, konaklama ve diğer hizmet bedellerinin tespitinde ve elde edilen gelirlerin kullanımında aşağıdaki esas ve usullere uyulması gerekli görülmüştür.

I - EĞİTİM VE DİNLENME TESİSLERİ

Kamu kurum ve kuruluşlarınca işletilen eğitim ve dinlenme tesislerinden yararlanacak kurum personelinden 2009 yılında alınacak en az bedeller, tesislerin bu Tebliğ ekinde (Ek-1) belirtilen özellikleri göz önünde bulundurularak, aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir:

1 - Ek-1'de sayılan özelliklerden onbeş ve daha fazlasını taşıyan tesislerde kişi başına günlük 9,75 TL yemek ve 3,75 TL (1 Temmuz - 15 Ağustos döneminde 5,00 TL) konaklama bedeli,

2 - Ek-1'de sayılan özelliklerden asgari oniki ve en fazla ondört tanesini taşıyan tesislerde kişi başına günlük 8,25 TL yemek ve 3,25 TL (1 Temmuz - 15 Ağustos döneminde 4,25 TL) konaklama bedeli,

3 - Ek-1'de sayılan özelliklerin oniki tanesinden daha azı bulunan tesislerde kişi başına günlük 6,50 TL yemek ve 2,75 TL (1 Temmuz - 15 Ağustos döneminde 4,00 TL) konaklama bedeli,

alınır.

4 - Ayrıca, konut veya bağımsız bölümde; buzdolabı bulunanlarda günlük en az 1,25 TL, televizyon bulunanlarda günlük en az 1,50 TL ve klima bulunanlarda günlük en az 2,00 TL, konut başına ilave bedel alınır.

II - MİSAFİRHANELER

1 - Misafirhanelerden yararlanan kurum personelinden kişi başına her gece için en az 5,00 TL alınır. İdarelerce, verilen hizmetin özelliği, maliyeti ve standardın üzerinde olması, odadaki yatak sayısı gibi hususlar dikkate alınarak daha yüksek konaklama bedeli tespit edilebilir.

2 - Misafirhanelerden yararlanacak geçici görevli kamu personelinden alınacak konaklama bedeli, geçici görevlendirmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (H) cetvelinin dipnotunda yer alan hükme göre %50 artırımlı miktarının tamamını, daha sonraki günler için ise artırımsız gündeliklerinin 1/2'sini, geçici görevli denetim elemanlarından alınacak konaklama bedeli ise yurtiçi gündeliklerinin %50 artırımlı miktarının tamamını geçemez.

Misafirhanelerden yararlanan geçici görevli personel hangi kamu kurumunda çalışırsa çalışsın hepsine aynı tarife uygulanacaktır.

Diğer sosyal tesislerden yararlandırılan geçici görevli kamu personeli ile geçici görevli denetim elemanlarından alınacak konaklama bedeli hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

3 - Her ne ad altında ve sürede olursa olsun (kiralınmış olan yerler dahil) kurumun tasarrufunda olan yerlerde personelin konaklaması halinde (lojman olarak tahsis edilenler hariç), bu yerler de "Misafirhane" kapsamında değerlendirilecektir.

III - KREŞ VE ÇOCUK BAKİMEVLERİ ÜCRETLERİ

Kamu kurum ve kuruluşlarına ait kreş ve çocuk bakımevlerine kabul edilecek Devlet memurları ile diğer kamu personelinin her çocuğu için aylık bakım ücreti asgari 90,00 TL olarak tespit edilmiştir.

Ancak belirlenen asgari aylık ücretlerin kreş ve çocuk bakımevi hizmetlerinin karşılanmasında yeterli olmadığı durumlarda, kurum ve kuruluşlar belirlenen ücretin üzerinde bedel tespit etmeye yetkilidir.

IV - SPOR TESİSLERİ

1 - Kurum personeli de dahil olmak üzere, her türlü futbol, basketbol, voleybol salon ve sahalarından, tenis kortlarından, yüzme havuzlarından, su ve kış sporlarının yapıldığı yerlerden veya diğer spor tesislerinden yararlananlardan, bir saatlik yararlanma karşılığı,

- Spor alet ve malzemelerinin yararlananlar tarafından temin edilmesi halinde kişi başına en az 3,25 TL,

- Spor alet ve malzemelerinin tesisten temin edilmesi halinde kişi başına en az 5,00 TL, bedel alınır.

Amatör spor müsabakaları sırasında lisanslı sporcuların antrenman amacıyla veya öğrencilerin ders programı çerçevesinde belirtilen tesislerden yararlanmaları halinde, ilgili idarelerce gerekli görüldüğü takdirde bedel alınmayabilir veya daha az bir bedel alınabilir.

2 - Hamam, sauna ve kaplıcalardan bir saatlik yararlanma karşılığı kişi başına en az 6,00 TL bedel alınır.

3 - Spor tesisleri ile hamam, sauna ve kaplıcaların eğitim ve dinlenme tesisleri içinde yer alması durumunda, belirli devreler itibarıyla dinlenme amacıyla kalanların bu tesislerden yararlanmaları halinde 1 inci ve 2 nci maddede belirtilen bedellerin 1/4'ü alınır.

4 - Spor tesisleri ile hamam, sauna ve kaplıcalara abone olan kamu personelinden alınacak 1 aylık abone bedeli, yukarıda belirtilen miktarların 15 katından az olmamak kaydıyla, kurumlarca belirlenebilir.

V - ORTAK HUSUSLAR

1 - Kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmaması esastır.

Söz konusu tesislerin bakım ve onarımlarının yaptırılabilmesini sağlamak amacıyla, bu tesislerden yıl içinde elde edilen gelirlerin brüt tutarının % 5'inden az olmamak üzere ayrılacak tutarlar ayrı bir hesapta tutularak söz konusu ihtiyaçlar için harcanacaktır. Bu hesaptan yapılacak harcamalarda, hizmetin sunumu açısından ihtiyaç duyulan döşeme ve demirbaş alımlarında Başbakanlık ve/veya Bakanlığımızca çıkarılmış veya çıkarılacak olan tasarruf genelgesi, talimatı ve tebliğlerine uyulacaktır.

2 - Bu tesislerde merkezden geçici görevle gönderilecek personel sayısı asgari seviyede tutulacak ve 2008 yılında görevlendirilen personel sayısı hiç bir şekilde aşılmayacaktır.

Bu tür yerlerde, 2009 yılında, merkezi yönetim bütçesi ile döner sermaye ve fonlardan ücret ödenmek üzere ilk defa personel istihdam edilmeyecek, ancak ücreti sosyal tesis işletme gelirlerinden karşılanmak üzere ilk defa personel istihdamı yapılabilecektir.

3 - Kuruma ve/veya mensuplarına yardım ve hizmet amacıyla kurulmuş olan fon, vakıf, dernek ve benzeri kuruluşlar eliyle işletilen tesislere kurum bütçesinden doğrudan veya dolaylı olarak katkıda bulunulmayacaktır.

4 - Tesislerin bir önceki yıl doluluk oranları ile bu yıl yapılacak olan müracaat sayıları da dikkate alınarak doluluk oranı % 50'nin altına düşen tesisler hizmete açılmayacak, yeterli sayıda müracaat olmaması halinde dönemler itibarıyla yapılan müracaatlar birleştirilerek dönem sayılarının azaltılması yoluna gidilecektir.

5 - Kamp dönemleri için tespit edilen tarifenin % 20'si müracaat sırasında avans olarak alınacaktır. Kamp tahsis edilemeyenler ile kamp döneminin başlamasından bir hafta öncesine kadar vazgeçenlere avansları aynen iade edilecektir. Geçerli bir mazereti olmaksızın bu süreden sonra vazgeçtiklerini bildirenlere her gün için avansın % 5'i oranında kesinti yapılmak suretiyle avansları iade edilecek, kamp döneminin başlamasına kadar vazgeçtiklerini bildirmeyenlerin ise avansları iade edilmeyerek gelir kaydedilecektir.

6 - Tesislerin lokanta (alakart usulüyle yemek çıkarılması halinde alakart yemek bedelleri dahil), pastane, kafeterya, büfe, disko ve diğer hizmet verilen yerlerinde yemek, kahvaltı, içki, meşrubat, çay, kahve ve benzeri hizmet bedelleri hiç bir şekilde maliyetinin altında olmayacaktır.

7 - Yukarıda yazılı yemek, konaklama ve diğer hizmetlerin bedelleri (geçici görevli kamu personelinden misafirhanelerde alınacak konaklama bedeli hariç), yararlananlardan alınması gereken en az miktarlar olup, kurum ve kuruluşlar yemeğin maliyeti, hizmetin daha farklı şekillerde sunulması ve tesisin bulunduğu mahallin özelliği gibi hususlar ile talebin yoğun olduğu Temmuz-Ağustos, yılbaşı, bayram ve yarıyıl tatili gibi dönemleri de dikkate alarak bu bedellerin üzerinde bedel tespit edebileceklerdir.

8 - a) Bir kurum veya kuruluşun eğitim ve dinlenme tesisleri, misafirhane, kreş ve çocuk bakımevlerinden yararlandırılan o kurum ve kuruluşun emeklisi ile o kurum ve kuruluşun

personelinin veya emeklisinin eşleri, üstsoy ve altsoylarına, kurum personeli için belirlenen tarife uygulanır.

b) Bir kurum veya kuruluşun eğitim ve dinlenme tesisleri, misafirhane, kreş ve çocuk bakımevlerinden yararlanan diğer kurum ve kuruluşların personeli ve emeklileri ile bunların eşleri, üstsoy ve altsoylarına, kurum personeli için belirlenen tarifenin % 25 fazlası uygulanır.

c) Eğitim ve dinlenme tesisleri ile misafirhanelerden (a) ve (b) fıkrasında yer alanların dışında yararlandırılanlara kurum personeli için belirlenen tarifenin % 50 fazlası uygulanır. Ancak, tesislerden yararlanmada öncelik; o kurum personeli ve emeklisi ile bunların eşleri, üstsoy ve altsoylarına verilir.

ç) Sözkonusu tesislerde, 1 Nisan 2006 tarihinden sonra doğan çocuklar için konaklama bedeli alınmaz. Bunlar için yemek istenilmesi halinde yemek bedelinin yarısı alınır. 1 Nisan 2003 ile 1 Nisan 2006 tarihleri arasında (bu tarihler dahil) doğan çocuklar için ise (eğitim ve dinlenme tesislerinde yemek istenilip istenilmediğine bakılmaksızın) konaklama ve yemek bedelinin yarısı alınır.

d) Bir kurum veya kuruluşun bağlı ve ilgili kuruluşlarına ait eğitim ve dinlenme tesisleri ile misafirhanelerinden yararlandırılan o kurum ve kuruluşun personeli ve emeklisi ile bunların eşleri, üstsoy ve altsoylarına, bağlı ve ilgili kuruluş personeli için belirlenen tarife uygulanabilir.

e) Kamu sosyal tesislerinden yararlandırılmayla ilgili olarak yayımlanan Başbakanlık Genelgesi hükümleri saklıdır.

9 - Bu Tebliğde belirlenmiş olan bedellere, katma değer vergisi dahil değildir.

Bu Tebliğin II/2 nci maddesindeki sınırlamalar, konaklama bedelinin katma değer vergisi dahil olarak belirlenmesi halinde dahi aşılamaz.

10 - a) Görevi ve unvanı ne olursa olsun hiç bir kişi ve personel, tesislerden ve yukarıda belirtilen hizmetlerden bedelini ödemediği takdirde yararlandırılmaz.

b) Tesisler için tespit edilen ücretler, tahsisin yapıldığı tarihte ilgililerden peşin olarak tahsil edilir.

c) Kamp ve tesislerden, tahsis belgesinde ismi yazılı olanların yerine başkaları faydalandırılmaz.

ç) Tesisler devamlılık arz edecek şekilde yurt, pansiyon veya bekâr lojmanı olarak kullanılmaz.

11 - Kamu görevlileri sendika ve konfederasyonlarınca düzenlenecek eğitim çalışmalarında, kamu kurum ve kuruluşlarının eğitim tesislerinden kamu kurumları için öngörülen tarife karşılığı ve tesisin uygun olması halinde ilgili sendika ve konfederasyonlar yararlandırılabilir.

12 - Tesislerin tamamen veya kısmen kiraya verilmesi imkanları araştırılarak uygulamaya bu yönde ağırlık verilecektir. İhtiyaç duyulması halinde yemek, çay ve sair hizmetler, hizmet alımı suretiyle temin edilebilecektir.

13 - Tesislerde, tesisin bağlı olduğu kurumun merkeziyle veya tedarik gibi tesisin işletilmesiyle doğrudan ilişkili olarak yapılan resmi görüşmeler ve haberleşmeler dışında, tesislerde kalanların yararlandıkları telefon, faks ve internet gibi hizmetlerin ücretleri yararlananlar tarafından tesisden ayrılmadan önce ödenecektir. İdareler bu konuda gerekli önlemleri alacaklardır.

14 - Kamu kurum ve kuruluşlarınca işletilen kreş ve çocuk bakımevi gibi tesislerin sosyal tesis kapsamında olması nedeniyle, bu tesislerin giderlerine de bütçeden katkıda bulunulmayacak, dolayısıyla bunların her türlü giderleri (temizlik hizmeti alımı dahil) kreş ve çocuk bakımevlerinin kendi gelirlerinden karşılanacaktır.

15 - Kurum ve kuruluşların bu Tebliğ kapsamındaki tesislere ilişkin olarak 2009 yılında uygulayacakları tarife ve yararlanma bedelleri, kendi internet sitelerinde yer alacak ve daima güncel tutulacaktır.

16 - Sosyal tesislerle ilgili olarak yapılacak ödeme ve tahsilatlarda aşağıdaki hususlara uyulacaktır:

a) Görevliler nezdinde kurum amirleri tarafından belirlenen miktarın üzerinde nakit bulundurulmayacaktır.

b) Avans olarak verilen tutarların en geç 30 gün içinde mahsubu veya iadesi sağlanacaktır.

c) Sosyal tesis paraları milli bankalarda muhafaza edilecektir.

ç) Ödeme ve tahsilatın banka vasıtasıyla yapılması esas olacaktır.

17- Kurum amirleri bizzat ya da denetim elemanları marifetiyle sosyal tesislerin işlemlerini, defter ve belgelerini zaman zaman ve her halükarda yılsonlarında denetleyeceklerdir. Düzenlenecek denetim raporları kurumlarda muhafaza edilecektir.

18 - Bu Tebliğde belirtilmeyen hususlar hizmetin gereğine göre ilgili mevzuata aykırı olmamak üzere kurumlar tarafından belirlenir.

19 - Bu Tebliğ hükümleri 1/4/2009 tarihinden geçerli olmak üzere uygulanır.

Tebliğ olunur.

Ek - 1

EĞİTİM VE DİNLENME TESİSLERİNİN ÖZELLİKLERİ

Kamu kurum ve kuruluşlarınca işletilen eğitim ve dinlenme tesislerinde bulunabilecek özellikler aşağıda belirtilmiştir.

1 - Tesisin deniz, göl, akarsu kenarında veya kış sporlarına elverişli yerler ile termal alanlarda olması

2 - Konut veya bağımsız bölümünde tuvalet ve banyo

3 - Sıcak su

4 - Havalandırma tesisatı

5 - Konut veya bağımsız bölümünde telefon

6 - Salonlarda ve konut veya bağımsız bölümlerde müzik yayını

7 - Mutfak ve lokanta

8 - Konut veya bağımsız bölümün içinde mutfak mekanı

9 - Dinlenme ve oyun salonu

10 - Çay bahçesi

11 - Asansör

12 - Diskotek

13 - Çocuk bahçesi

14 - Spor alanları

15 - Revir

16 - Plaj

17 - Güneşlenme yerleri ve teçhizatı

18 - Otopark (en az 20 araçlık)

19 - Yüzme havuzu

20 - Hamam

21 - Sauna

[R.G. 27 Mart 2009 – 27182]

 [İçindekilere dön](#)

Dış Ticaret Müsteşarlığından:
**4703 SAYILI ÜRÜNLERE İLİŞKİN TEKNİK MEVZUATIN HAZIRLANMASI
VE UYGULANMASINA DAİR KANUNLA DÜZENLENMİŞ OLAN İDARİ
PARA CEZALARININ YENİ DEĞERLERİNİN DUYURULMASINA
İLİŞKİN TEBLİĞ**

TEBLİĞ NO: (2009/27)

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'un 12 nci maddesinde düzenlenmiş olan idari para cezalarının alt ve üst limitlerinin, 20/11/2008 tarih ve 27060 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 387 sıra no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde tespit edilen 2008 yılı için yeniden değerlendirme oranı olan % 12 (yüzde oniki) artışın uygulanması sonrasında, 31/12/2009 tarihine kadar geçerli olmak üzere belirlenen yeni değerleri aşağıdaki gibidir:

4703 sayılı Kanun'un 12 nci Maddesinin;	Alt Limit	Üst Limit
(a) bendinde öngörülen ceza miktarı	2.240 TL	5.600 TL
(b) bendinde öngörülen ceza miktarı	11.200 TL	28.000 TL
(c) bendinde öngörülen ceza miktarı	2.240 TL	5.600 TL
(d) bendinde öngörülen ceza miktarı	2.240 TL	5.600 TL
(e) bendinde öngörülen ceza miktarı	1.120 TL	2.800 TL
(f) bendinde öngörülen ceza miktarı	5.600 TL	14.000 TL
(g) bendinde öngörülen ceza miktarı	28.000 TL	70.000 TL
(h) bendinde öngörülen ceza miktarı	5.600 TL	14.000 TL

Yürürlük

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ 1/1/2009 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

[R.G. 27 Mart 2009 – 27182]

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından:

İHALELERE KATILMAKTAN YASAKLAMA KARARI

1. İhale Kayıt Numarası (İKN)	2008/202678		
2. Yasaklama Kararı Veren Bakanlık/Kurum	Adalet Bakanlığı		
3. İhaleyi Yapan İdarenin Adı	Nusaybin Cumhuriyet	İl/İlçe	Mardin/Nusaybin

	Başsavcılığı								
Adresi	Kışla Mah. Hükümet Konağı Cad. Adalet Sarayı		Tel-Faks	0 482-212 84 48- 0 482-415 47 20					
Posta Kodu	47300		E-Mail	nusaybinabs@adalet.gov.tr					
4. İhalelere Katılmaktan Yasaklanan Gerçek veya Tüzel Kişi				5. Ortak ve/veya Ortaklıkların					
Adı/Unvanı	Altaylar Tekstil Petrol İnşaat Nakliye Sanayi Ticaret Ltd. Şti.								
Adresi	İpek Yolu Üzeri Kucak Sanayi Sitesi Karşısı Nusaybin/Mardin								
T.C. Kimlik No.									
Vergi Kimlik/ Mükellefiyet No.	Nusaybin V.D.-V.No: 060 006 1163								
Kayıtlı Olduğu Ticaret/Esnaf Odası	Nusaybin Ticaret ve Sanayi Odası								
Ticaret/Esnaf Sicil No.	5915- 8366								
6. Yasaklama Süresi	A	()	Yı l	(1)	7. Yasaklamamın Dayanağı ve Kapsamı	a- 4734 KİK	(X)	b-4735 KİSK	()
					c-2886 DİK	()	d-Diğer Mevzuat	()	
					Tüm İhalelerden	()	Tüm İhalelerden	()	
					Bakanlık İhalelerinden	()	Bakanlık İhalelerinden	()	
					Kurum İhalelerinden	()	Kurum İhalelerinden	()	

Yasaklama Kararı Aşağıdaki Açıklamalar Dikkate Alınarak Doldurulacaktır.

1 - İKN: İstisna kapsamındakiler dahil 4734 ve 4735 sayılı Kanunlara göre yapılan yasaklamalarda doldurulacaktır.

2 - T.C. Kimlik No: Yasaklananın gerçek kişi olması durumunda doldurulacaktır.

3 - Kayıtlı Olduğu Ticaret/Esnaf Odası ve Ticaret Esnaf Sicil No: Herhangi bir Ticaret veya Esnaf Odasına kayıtlı olmaması halinde kayıtlı olmadığı belirtilecektir.

4 - Diğer Mevzuat: İstisna kapsamındakiler dahil 4734, 4735 ve 2886 sayılı Kanunların dışındaki mevzuata göre verilen yasaklamalarda doldurulacaktır.

5 - Ortak ve/veya Ortaklıkların: 4734 sayılı Kanunun 58/2 nci maddesi ile 4735 sayılı Kanunun 26/2 nci maddesinde sayılan ortak ve/veya ortakların bulunması halinde bu bölüm doldurulacaktır. Bu bölümde yer alan kişinin birden fazla olması durumunda ek yapılabilir.

[R.G. 24 Mart 2009 – 27179]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından:

Eyüp 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2005/416 Esas, 2009/4 Karar sayılı dava dosyasının kaybedildiği anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dava dosyası için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 26 Mart 2009 – 27181]

_____ . _____

 [İçindekilere dön](#)

Duyuru

25 Mart 2009 tarih ve 27180 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan,

- Maliye Bakanlığından Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 33),

30 Mart 2009 tarih ve 27185 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan,

- Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,

- Emniyet ve Asayiş İşlerinde İl, İlçe ve Bucaklardaki Jandarma ve Emniyet Ödevlerinin Yapılması ve Yetkilerinin Kullanılması Suretini ve Aralarındaki Münasebetleri Gösterir Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınamamıştır.

2009 YILI İÇİN ABONE OLMAK İSTEYENLERE DUYURU

Yargı Mevzuatı Bülteni’ne abone olmak ve aboneliklerini devam ettirmek isteyenlerin 2008 yılı abone bedeli olan 200 TL’ni Vakıflar Bankası Adalet Bakanlığı Bürosu 783 kod nolu şubedeki 2002083 numaralı hesaba yatırarak alacakları dekontu **açık adreslerini** belirtir bir yazı ile "**Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Konya Devlet Yolu Üzeri No: 70 Kat: 9 Hipodrum-ANKARA**" adresine veya 0 312 223 38 06 numaralı faksa göndermeleri halinde 01.01.2009 tarihinden itibaren yıl sonuna kadar çıkacak sayılar adreslerine postalanacaktır.